לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', י"א באלול תשמ"ו, 15 בספטמבר 1986 / שנה מ"ד מס' 13141 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

השר משה שחל יוצא השבוע לביקור רשמי במצרים

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

הממשלה אישרה אתמול את נסיעתו של שר האנרגיה והתשתית משה שחל השבוע למצרים, לביקור רשמי כאורחו של שר הנפט המצרי עבדול האדי קנדיל.

לשחל הזמנה עומדת זה זמן מה לבקר במצרים. נראה, כי שחל העדיף לדחות את ביקורו עד לאחר הפיסגה פרס־מובארק.

ייתכן כי שחל ייפגש, בשהותו במצרים עם הנשיא מובארק.

לקראת פגישות רה"מ עם רייגן, בוש ושולץ — היום

ארה"ב מעוניינת לשמוע מפרס עד היכן מוכנה ישראל ללכת

בקבלת דרישת ירדן לכינוס ועידת שלום בי"ל בשיתוף 5 החברות הקבועות במועצת הבטחון ● ואיזו מידת גמישות תהיה ישראל מוכנה לגלות בנושא הייצוג הפלשתיני

מאת זאב בליצר, כתב "על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — האפשרות שתכונס ועידה בין־לאומית לענייני המזרח התיכון, וטיבו המדוייק של הייצוג הפלשתיני בתהליך השלום, יהיו שניים מהנושאים המרכזיים שיידונו היום בפגישת הנשיא רונלד רייגן עם ראש הממשלה שמעון פרס בבית הלבן – אמרו אתמול פקידי־ידשות אמריקנים.

פרס, שעמד להגיע לוושינגטון אמש אחרי חצות הלילה (לפי שעון ישראל), עומד להפגש גם עם סגן הנשיא ג'ורג' בוש, עם שר החוץ ג'ורג' שולץ, עם שר ההגנה קאספאר ויינברגר ועם פקידי־ידשות אמריקנים בכירים אחרים.

מה מידת הגמישות?

המקורות האמריקנים אמרו, כי מימשל הנשיא רייגן מעוניין מאד לשמוע ישירות מפי פרס על

(המשך בעמוד 2)

"אתם לא מאמינים לשר? אני אומר לכם שהוא מתאים לתפקיד"

ניסה השר קצב לשכנע את הממשלה לאשר את מינוי הוירוביץ' למנכ"ל משרדו בניגוד להמלצת ועדת המינויים

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

[illegible]

אנשים עפו דרך החלונות

מעוצמת הפיצוץ בסיאול; פיצוץ נוסף בצרפת

● עמ' 14

מלחמה חשאית בשלושה צבעים

● עמ' 7

עשרות מחבלים ניסו לכבוש מוצב צד"ל בהתקפה משולבת

● עמ' 4

רן כהן: מימצאי דו"ח סוויסה מצביעים על עבירות פליליות

● עמ' 16

יעקב אחי־מאיר נבחר פה־אחד לעורך "מבט"

● עמ' 16

ההסתדרות מתכוונת להשבית מפעלים חיוניים במיגזר הפרטי

אם המעסיקים ימשיכו להתעקש ● פילוסוף: איומי ההסתדרות לא מפחידים אותנו

מאת כתבנו לענייני עבודה

ההסתדרות מתכוונת לנהל מאבק חריף, ולהשבית מפעלים חיוניים אם המעסיקים הפרטיים יעמדו בסירובם לחתום על הסכם שכר לשנה אחת, ולפרוס את עידכון שכר המינימום על פי דרישת ההסתדרות.

המוכירויות הארציות של האיגודים המקצועיים במיגזר הפרטי אמורים להתכנס מחר, יום ג', כדי להכריז על סכסוך עבודה, כל איגוד מול המעסיק שלו. האגף לאיגוד מקצועי כבר הכריז על כך. הוועדה המרכזת דנה אתמול, בישיבתה השבועית, במשבר ההולך ומתפתח בסקטור הפרטי־תעשייתי. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אמר, שלמנהלי המו"מ מטעם לישכת התיאום היה ברור כל הזמן, שמטרת ההסתדרות להגיע להסכם לשנה אחת בלבד, ולכן מפתיע הדבר שלאחר משא ומתן כה ממושך הם מדברים על הסכם לשנתיים.

זילוני: ללא כאבים

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד אמר, כי מטה המאבק הבין־אגפי יקבע את דרך הפעולה, ויש כבר שורה של רעיונות.

יו"ר סיעת מפ"ם בוועד הפועל אפרים זילוני אמר אמש, כי ההסתדרות קבעה שורה של יעדים הכלולים במדיניות המקצועית, והיא עומדת כהם. הוא מסר, כי באגף נשקלות שורה של פעולות ללחוץ את המעסיקים ליויתורים. לדבריו "ללא כאבים לא נצליח להגיע לתוצאות".

פילוסוף: האיומים לא מפחידים

יו"ר ועדת העבודה של לישכת התיאום אבי פילוסוף אמר אמש, כי איומי ההסתדרות לא מפחידים את המעסיקים, ואין בכוונת המעסיקים להיכנע לאיזה שהם לחצים. "כולנו יושבים על אותו ענף, ומי שחושב לחתוך את הענף יגלה כי הוא מידרדר איתו".

חברת הוועדה המרכזת עליזה תמיר אמרה בישיבה, כי אינה זוכרת יחס כה זילזולי מצד המעסיקים כלפי נציגי העובדים כמו שמתרחש בדיונים הנוכחיים. לדבריה, מנצלות רצהלות המפעלים את המצב הנוכל

(המשך בעמוד 2)

"הרגשתי כאב ואז ראיתי אשה ערבייה עם סכין ביד"

סיפר איש המילואים מקסים קושלין שנדקר בחברון ● חברו ירה באשה והרג אותה

מאת יורם לוי, כתב עת"ים

חייל המילואים שנדקר אתמול לפני־הצהריים ליד מערת המכפלה בחברון הוא מקסים קושלין בן 45 מפתח־תקווה. החייל נותח ואושפז במחלקה אף אוזן גרון של ביה"ח "הדסה עין כרם" ירושלים.

זמן קצר לאחר הניתוח, בעודו מחובר למכשירים ונשמה, הצליח מקסים קושלין לספר לכתב עתי"ם את שעבר עליו בעת ששמר ליד מערת המכפלה: "ישבנו, שני חיילים, ליד הכניסה למערת המכפלה. חברי שי קרא לי, הפניתי את ראשי. לפתע הרגשתי שמישהו חונק אותי. ניסיתי להשתחרר. כי חשבתי שחברי מתלוצץ איתי, אבל אז הרגשתי כאב חזק. כאשר הכאב לא הרפה, דחפתי את התוקף בכח ואז ראיתי שזו אשה צעירה ערבייה שהיתה לבושה בגלבייה ואשר החזיקה סכין קצרה ביד".

חייל המילואים המצוע זוכר גם ששמע שתי יריות מרובהו של חברו לשמירה, ואז נפלה האשה, מלאת הגוף, על הרצפה, ללא רוח־חיים. האשה שנהרגה היא מייסר אל־חסי, בת 35, אם ל־9 ילדים, שהתגוררה ליד תל חמידה.

מקסים קושלין דירה לעבר מתקן צבאי סמוך, שם קיבל טיפול רפואי ראשוני, ואחר כך הועבר במסוק ל"הדסה עין כרם". לדברי הרופאים החתך בגרונו היה די עמוק, אך למזלו של החייל לא נפגעו שרירים או כלי דם עיקריים. במהלך הניתוח שנמשך כשעה אוחה החתך.

מקסים קושלין נשוי ואב ל־3 ילדים, הוא עובד כברסם במפעל מתכת בתל־אביב, ועלה לארץ מוילנה ב־1972. הוא סיפר, כי בעוד 3 ימים, היתה צריכה יחידתו לסיים את שירות המילואים שלה.

העוצר שהוטל בחברון הוסר אתמול אחר־הצהריים.

צה"ל או שומרי שבת

מי שולט בצה"ל – הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, או הרב הצבאי הראשי, הרב אלוף גד נבון? שאלה זו מתעוררת נוכח המקרים החוזרים ונשנים של "פקודות" רבניות של הרבנות הצבאית בדרגיה השונים, שמטרתן לשלול זכויות בסיסיות מן החיילים לצורך שמירת חשבת השבת בצה"ל.

לפני כשבועיים נודע, כי קבוצת חיילי מילואים לא יכלה לצאת לחופשת שבת בשל "החשש שייגרם חילול שבת". חיילי מילואים אלה, רובם בעלי משפחות, ביקשו לצאת לחופשת שבת קצרה, וזו נמנעה מהם על־ידי מפקדיהם בטענה של "חשש חילול שבת". תשובת שר הבטחון לשאילתה בנושא זה היתה מתחמקת. גם מפי הרמטכ"ל לא שמענו תגובה עניינית, או הצהרה, שמקרים כאלה לא יישנו בעתיד. עתה באה דוגמה שניה לחשתלטות דתית על אורח חייהם של חיילי צה"ל. לא רק שלא ניתן לחיילים לנסוע לביתם בשבת, אלא אף לא ניתן לחם להתקשר טלפונית מבסיס למשפחותיהם. חיילי מילואים העושים את שירותם בבקעת הירדן נענו בשלילה על ידי המרכזנית הצבאית, כאשר ביקשו לחייג לביתם. לדברי אותה מרכזנית נאסר עליה, על פי "הוראה מפורשת של הרבנות הצבאית", לאפשר חיוג עד צאת השבת.

זוהי שערוריה שאין לעבור עליה לסדר היום. גם תחסבר, כי מדובר ב"הוראה של רב צבאי יחידתי" אינו ממין התשובות שהיינו מצפים מצה"ל כנגד הנסיון להפוך את בסיסי צה"ל לבסיסים של חרבנות. סביר להניח, כי אותו רב יחידתי קיבל אישור או חשראה מן הרב הראשי למתן הוראה שרירותית זו. שאם לא כן, היה על הרב, אלוף גד נבון, לרסן את חיוזמה הפרטית (!) של אותו רב יחידתי. אך מה שחמור עוד יותר הוא, שחזרוע הרבנית בצה"ל משליטה את מרותה על הפיקוד המבצעי, המאמץ או נכנע להוראות רבניות, הפוגעות בזכותם של החיילים המנותקים בשבתות ממשפחותיהם לבוא עמם לפחות בקשר טלפוני.

אמנם אמש נמסר, כי ה"הוראה" הנוגעת לאותה יחידה בוטלה, אך אין לחתנחם בתיקון שבא בעקבות סערה ציבורית. מניין לנו איזו "הוראה" חדשה תונחת לחבא על ידי חרבנים – ובאלו יחידות? אנו עדים להסתערות הדתית בכל תחומי החיים שלנו. כעת הם מתמשכים גם בצה"ל, שעוד מעט קט יזדקק ליעוץ, או אולי לאישור חילכתי גם בעניינים מבצעיים. במקום צבא חגנה לישראל, נזכה בצבא להאדרת הדת, או בצבא שומרי קדושת השבת.

חלקם של הדתיים בצה"ל, כידוע, אינו זהה לזה של האזרחים החילוניים. בצד הצעירים הדתיים המתגייסים לשירות צבאי ישנם רבבות אברכים המשוחררים מגיוס בעקבות הסכמתו של דוד בן גוריון לשחרור כזה. אלא שאז דובר בכמה מאות אברכים. כעת אפשר היה להרכיב ממשוחררים אלה כמה חטיבות קרביות בצה"ל.

שר הבטחון והרמטכ"ל חייבים לטפל בנושא בדחיפות, בלא כחל וסרק. יש לעצור את ההתערבות הגוברת של "הזרוע הרבנית" בצה"ל בקביעת אורח החיים של חיילינו.

ההסתדרות מאיימת בסכסוך אם ייפגעו קרנות ההשתלמות

הברפלד: הצהרות פרס גרמו בעבר גל של מימוש — בניגוד ליעד ההסתדרות

מאת כתבנו לענייני עבודה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים חברפלד, הזהיר בסוף השבוע, כי כל נסיון לממש את הכוונה לפגוע בקרנות ההשתלמות יגרור תגובה מיידית וחריפה מצד ההסתדרות והאיגודים המקצועיים, עד כדי הכרזת סיכסוך עבודה ופתיחה במאבק מקצועי נרחב.

דבריו של הברפלד נאמרו בתגובה על דברים המיוחסים לראש הממשלה, שמעון פרס, בדיון כלכלי, מהם משתמעת פגיעה בקרנות ההשתלמות של העובדים ובזכויות מוקנות של חבריהן.

מאז הכרזת התוכנית הכלכלית משמיע ראש הממשלה, מדי כמה חודשים, הכרזות בדבר פגיעה אפשרית בקרנות. גם שר האוצר לשעבר, יצחק מודעי, הודיע לא אחת על מגמה זאת.

הברפלד הצביע על כך שהצהרות מסוג זה כבר גרמו בעבר גל של מימוש חסכונות, בניגוד גמור ליעד החיסכון שההסתדרות, בשיתוף המעסיקים, מעודדים.

צו התפסקה השיפוטי שהוציא שופט בית המשפט השלום בפתח־תקווה נגד הפעלת הפישפשוק בקיבוץ ניר־אליהו, יישאר בתוקפו. עם זאת, נענה השופט לבקשת הקיבוץ לקיים את הפישפשוק רק בשבת זו "כדי לא לגרום שיבושים ומדי שהציבור לא יתאכזב". צו ההפסקה ייכנס לתוקפו, החל מיום ראשון הקרוב. אתמול שוב פקדו רבים את המקום (צילום: יעקב שאלתיאל)

חידוש מו"מ האחיות נדחה למחר; "אם ישחקו איתנו נממש האיום!"

חברת מטה המאבק: אנחנו עייפות מהבטחות ● תיתכן חתימת ההסכם ביום ה'

מאת כתבנו לענייני עבודה

המו"מ על תביעות אחיות בתי־החולים, אשר היה אמור להתחדש היום, נדחה למחר.

חברת מטה המאבק אילנה כהן אמרה אמש, כי לא נמסרה לאחיות כל הודעה על הדחייה הלא־צפויה. "אם הם יתחילו לשחק איתנו, זה יהיה הסוף שלהם — קץ למגעים; נממש את איום הנטישה!"

הדחייה נובעת, בין היתר, מנסיעתו של שר האוצר לארה"ב, משה נסים, ומהיעדרו של הממונה על השכר, הלל דוראי, האמור לשוב ארצה רק ביום ג' הקרוב. אמנם השר נסים הבטיח למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, כיו "כל מה שתגמרו עם השר פת (המחליף את נסים) יהיה מקובל עלינו. במשאומתן שהתקיים בין הצדדים, הובטח לאחיות לקיים משא־ומתן אינטנסיבי ולסיים את הדיונים בימים הקרובים.

המו"מ אמור להתחדש מחר. פגישה נוספת אמורה להתקיים ביום רביעי הקרוב ואם הכל יתנהל למישרין, יתכן כי ביום חמישי הקרוב כבר ייחתם ההסכם.

צליל הדיסקו הראשון שיישמע ישרוף אותך עם בית־התרבות!

מועצת הפועלים של נתיבות החליטה לארגן ערבי דיסקו בעיירה בימי שישי ● המודעות הופצו – אבל הערב בוטל ● הרב אבו־חצירה: יש לנו הרבה דרכים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

תסיסה שוררת בעיירה נתיבות, בעקבות כוונת מועצת הפועלים לארגן ערבי דיסקו בעיירה. חוגים חרדיים מאיימים כי אם אכן ייפתחו ערבי הדיסקו — יחוללו מהומות בעיירה, וערב כזה, שתוכנן ליום ששי האחרון — בוטל.

שלשום אמור היה להתקיים ערב הדיסקו הראשון באולם מועצת פועלי נתיבות, ומודעות על האירוע הופצו בעיירה. במהלך השבוע האחרון הופעלו לחצים כבדים על מזכיר מועצת הפועלים, אשר עוזיה, הרב ברוך אבו־חצירה, בנו של הבאבא סאלי, הזמינו לביתו, ושם אמר לו: "אם תקיימו את הערב הזה יש לנו הרבה דרכים לדאוג שזה לא ייצא לפועל".

עוזיה ורעייתו גם קיבלו איומים טלפוניים. מטלפנים אנונימיים אמרו להם: "הצליל הראשון שיישמע – ישרוף אותך ואת בית התרבות"; "נארגן לך תאונה כמו זו שהיתה לך לפני כמה חודשים", ו"ערב הדיסקו יהיה הצעד האחרון שלך".

איציק ג'רבי, תושב העיירה שאמור היה לארגן את ערבי הדיסקו בהתנדבות, אומר: "יש תסיסה גדולה מאוד בעיירה בגלל מה שקורה. החרדים משתלטים על העיירה באופן מחריד ולא נותנים לנו לחיות".

הממונה על ההכנסות שוקל ביטול הסדר איזור הסחר החופשי באילת

ישראל בראון: המחירים בעיר חזרו לרמתם מלפני הפעלת החוק ● ראש העירייה יוזם כינוס דחוף

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

הממונה על הכנסות המדינה שוקל אפשרות לבטל את חוק הסחר החופשי באילת, עקב העלאת מחירים בלתי־מוצדקת של חלק מסוחרי העיר.

במכתב חריף שקיבל בסוף השבוע רפי הוכמן, ראש עיריית אילת, מישראל בראון, הממונה על הכנסות המדינה, נאמר:

"צר לשמוע בכלי התקשורת, שלמרות ביטול מס ערך המוסף וההקלות הנרחבות בכלל יתר המיסים, חזרו המחירים באילת לרמתם מלפני הפעלת החוק. התנאי היסודי לחקיקת איזור סחר חופשי באילת, היה ונשאר, כמלוא ההפחתות במיסים יגיעו לידים הנכונים והוא: עידוד התיירות, הוזלת עלות העבודה והוזלת כל המחירים השרותים בעיר למען הפחתת העלויות בעיקר בענף התיירות".

"מרהים ביותר" – כותב עוד הממונה על הכנסות המדינה – "כי מחירי חבירה במלונות ובמסעדות חזרו לרמה שלפני ביטול מס הקניה. כידוע לכם, החליטה הממשלה שלאחר ביצוע החוק בשלב הראשון, יתקיים דיון להפעלת שלב נוסף – הכל בתנאי שוועדת המעקב אכן תגיע למסקנה שיעדי החוק הושגו ולא – תישקל האפשרות של ביטול החוק כולו".

"אין לי ספק", מסיים ישראל בראון, "שמצב דברים זה אם הוא אמנם נכון, לא רק שימנע כל דיון בהרחבת החוק אלא נצטרך להרהר שנית על עצם הפעלת החוק עצמו".

מכתב זה גרם זעזוע בעיריית אילת. ראש העירייה פנה בקריאה נרגשת אל הסוחרים ועומד לכנס בדחיפות בימים אלה את ארגונם, את לשכת המסחר ואת אנשי ענף התיירות בעיר, כדי להגביר את הפיקוח והענישה.

מזג אוויר

הטמפרטורות: ירושלים 18–28, רמת הגולן 19–31, נהריה 21–31, צפת 17–30, טבריה 22–36, נצרת 19–30, עפולה 21–32, השומרון 20–30, הקריה תל־אביב 22–29, נתב"ג 20–31, יריחו 23–38, עזה 22–29, באר־שבע 20–32, אילת 26–37 מעלות.

מעונן חלקית עד בהיר. גובה הגלים 40–80 ס"מ וטמפרטורות המים 27 מעלות. (עתים)

● תושב יד אליהו שבתל אביב התלונן אתמול במשטרה כי אלמוני שהחזיק באקדח ניסה לחדור לביתו ונמלט במהלך מאבק עם המתלונן. המשטרה פתחה בחקירה וסבורה שמדובר בסכסוך על רקע פלילי.

אל חברי הקיבוץ־הארצי

ביום ד' 24.9.86, בשעה 16.00, מתקיים

כנס הנח"ל לדורותיו

בפארק הירקון

בתכנית:

16.00–18.00 – מפגשי גרעינים (בנקודות הריכוז עפ"י הקיבוצים)

19.00 – התכנסות באמפיתיאטרון

19.30 – ברכות וחזיון אורקולי

הישיבה על הדשא! מוזמנים כל הנח"לאים בעבר ובהווה

מדור הגרעינים בקבה"א

70 אלף דולר יושקעו ב"טיפול נגד טומאה" בקטע כביש בטבריה

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

לבנים תלולות ומשוריינות יוחדרו לקטע הכביש מול מלון "גלי כנרת" בטבריה לביוון צמח, וקטע כביש באורך 300 מטר, ייעקר לשם כך.

הסיבה להוצאה הכספית הניכרת היא, שהכביש עובר בסמוך לבית הקברות. עקב כך, אסור לכוהנים לנסוע בו, מחשש לטומאה.

הלבנים המיוחדות אמורות למנוע מהטומאה לעלות.

בפגישה שנערכה בלשכת שר הפנים, השיגו ראש העירייה, יגאל ביבי וסגן ראש המועצה הדתית בעיר, סיכום זה.

עלות השיפוצים היא כ־70 אלף דולר, והם ייעשו במימון משרד הפנים.

עובדי מועצת נתיבות "חויבו" לתרום למען בנו של בכיר במועצה

מתמרמרים בעקבות קבלת הבקשה הרשמית: מי שלא תורם – מסתכלים עליו כעל פושע ● הכסף – לניתוח בשוויץ של ילד בן 8 הסובל מפיגור

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

עובדי מועצת נתיבות התבקשו במכתב רשמי מראש המועצה ומיו"ר ועד העובדים — לתרום יום עבודה לעובד מועצה בכיר, לצורך ניתוח בנו בשוויץ. בקרב חלק מעובדי המועצה שוררת התמרמרות בשל הלחץ שיצר המכתב, ואשר אינו מאפשר שלא לתרום.

בנו של עובד המועצה הבכיר, ילד בן 8, סובל מפיגור שכלי. הוריו החליטו לקחתו לשוויץ לניתוח הכרוך בהשתלת תאים של כבש במוח הילד. מחיר הניתוח והטיסות לשוויץ — 50 אלף דולר.

במכתב רשמי שהופץ בין כל עובדי המועצה, אשר עליו התומים ראש המועצה, יוסף אבו, ויו"ר ועד העובדים, מאיר אלון, ואשר כותרתו — "הנדון: תרומת ימי חופשה שנתית", נאמר בין השאר: "... לאחרונה הוצע למשפחה להטיס את בנם לטיפול בחו"ל. ההוצאות הכספיות הכרוכות במבצע זה הן רבות... כמקובל במצבים מסוג זה... הגיע שלב בו אנו, עובדי המועצה, נרתם ונסייע לחבר לעבודה בתרומת יום חופשה אחד".

העובדים גם התבקשו לחתום על אישור תרומת יום חופשה בדו"ח משכורת שהותאם במיוחד לצורך ההתרמה. עובדים במועצה, שביקשו להישאר בעילום שם, אמרו: "נוצר מצב, שמי שלא תורם מסתכלים עליו כאילו הוא פושע. הניתוח הוא לא להצלת חיים, ובכלל לא ברור אם יעזור". עובדים אלה אמרו כי יתרמו בעל כורחם. יצויין כי בשיחה עם האב, אמר האיש, כי לא רופא המליץ למשפחה לבצע את הניתוח, אלא רב. משרד הבריאות לא התבקש כלל לאשר את הניתוח.

ראש מועצת נתיבות, יוסף אבו, סירב להגיב על אופן ההתרמה, מוכירתו אמרה כי הוא "עסוק מאוד בעת בפתיחת שנת הלימודים ואין לו זמן לנושאים כאלה". מזכיר המועצה, יוסף אבוטבול, אמר: "אני לא יודע אם הביקורת שהעובדים לא מוצדקת. אני לא אמתח ביקורת על הבוס שלי. אף אחד לא הכריח לתרום".

יו"ר ועד העובדים, מאיר אלון, אמר בתגובה: "היו כבר מספר פעמים שמשפחת עובדי מועצת נתיבות נקראה לתרום לעובדים. מי שזה לא מוצא־חן בעיניו, שיבוא, וכספו יוחזר לו. האדם שהולך לניתוח צריך להיות מוג־לב, ואני עוד אגיע אליו".

תוך חצי שנה יוחל בביצוע רפורמות בשוק ההון ובמסים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

תוך 4 עד 6 חודשים תתחיל הממשלה בתהליך של תחלופות רפורמות כלכליות בשוק ההון, במערכת המס ובפישוט הליכים ביורוקרטיים, כדי לעודד צמיחה השקעות וצמיחה במשק — אמר אמש רה"מ שמעון פרס לכתבים בירושלים, לאחר פגישתו עם ראשי "כוח המשימה".

קבוצה של אנשי עסקים יהודים מחו"ל המעוניינים לעודד השקעות בישראל.

פרס ניפגש עם ראשי "כוח המשימה" אמש בביתו בירושלים ושמע מהם על הצורך בפישוט הביורוקרטיה וביצירת תנאים נאותים להשקעה. ראשי "כוח המשימה", מקס פישר וצ'רלס ברונפמן, אמרו לרה"מ שלאור היציבות שהושגה במשק יש צורך לרכז את עידוד ההשקעות תחת גג אחד.

יקבי הברון בבנימינה נסגרו בהוראת משרד הבריאות – בגלל הביוב

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

המשטרה סגרה שלשום את יקבי הברון בבנימינה על־פי צו־סגירה שהוצא על־ידי הרופא המחוזי של משרד הבריאות בחיפה, ד"ר נחום אגוז.

צו הסגירה ליקבים הוצא לאחר שלטענת משרד הבריאות, לא עמדו בעלי המפעל בהתחייבותם ולא שיפצו את מתקני הביוב במקום, כפי שהתחייבו לעשות בפני המשרד בעת ביקורת שנערכה במקום.

לדברי הרופא המחוזי, גורם הדבר למפגע תברואתי קשה ביותר, המתבטא בזרימת עודפי בציר וחומר אורגני תוסס בתעלות פתוחות על פני הקרקע, וכתוצאה מכך מופצים באיזור ריחות רעים.

יקבי הברון התחייבו בפני משרד הבריאות להשלים את תוכניות הביוב עד תחילת עונת הבציר שהיתה בסוף יולי, ומשלא עשו כן, הורה הרופא המחוזי למשטרה להפעיל את צו הסגירה של המפעל.

פרס בישיבת הממשלה:

הכנסת אישרה ועידה בי"ל — ובדעתי לפעול בהתאם לכך

שמיר הודיע בישיבה על התנגדות הליכוד ● פרס הבהיר: ועידה בי"ל לא נועדה להחליף מו"מ ישיר ● הוועידה לא תכפה שום פתרון ולא תבטל שום הסכם

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר הודיע אתמול בישיבת הממשלה על התנגדות הליכוד לוועידה בין־לאומית. ראש הממשלה שמעון פרס השיב, כי הציג בשעתו בכנסת את עניין הוועידה הבין־לאומית והכנסת אישרה זאת פה אחד. "בדעתי לפעול בהתאם לכך", אמר פרס, "כאשר פירוש הדבר הוא, כי ידון עם ראשי הממשל האמריקני על הקמת ועדה מכינה לוועידה בין־לאומית".

לאחר ישיבת הממשלה פרסמה מזכירות הממשלה הודעה על ישיבת הממשלה ובה נאמר: "ראש הממשלה הודיע, כי ימשיך לפעול בעניין הוועידה הבין־לאומית על־פי הודעתו, שאושרה בכנסת אשתקד. הוועידה הבין־לאומית לא נועדה להחליף מו"מ ישיר, אלא להקדימו. מאליו מובן, שאין לה סמכות של כפיית פתרונות או ביטול הסכמים. לאחר פתיחת הוועידה, המו"מ יתנהל בוועידות גיאוגרפיות דו־צדדיות, ללא התערבות בין־לאומית".

ועדות גיאוגרפיות

בישיבת הממשלה אמר פרס בעניין זה, כי הציג בפני הנשיא מובאראק את המסגרת למו"מ כפי שהוא רואה אותה, והיתה ביניהם הסכמה. פרס הרגיש, כי מדובר בוועידה, שתתפצל לוועדות גיאוגרפיות דו־צדדיות. הוועידה לא תכפה פתרון ולא תבטל שום הסכם שיוסכם בין הצדדים. משתתפי הוועידה יהיו מוסכמים על הצדדים המעורבים בסכסוך, אמר.

בהתייחסו אל הוועדה המכינה אמר פרס, כי הנשיא מובאראק הודיע עליה, על דעת שניהם, כבדבריו בעליפה. בוועידה המכינה, אמר פרס, יוחלט הכל פה אחד. התנגדות של אחד הצדדים לא תאפשר החלטה. הוועדה המכינה תחליט על הרכב הוועידה הבין־לאומית, סדר היום שלה ונוהליה.

מעל לציפיות

פרס הביע הערכה לרצון הנשיא מובאראק בהמשך תהליך השלום ואמר, כי סיכום הפגישה היה מעל לציפיותיו. הוא התייחס גם לאי הכללת ההכרה בזכויות הלגיטימיות של הפלשתינים בהודעה המשותפת, בגלל תביעת מצרים כי ישראל תכיר בהסכם חוסיין־עראפאת מפברואר 1985. עוד אמר פרס, כי הועלו בשיחות הרבה מאוד נושאים דו־צדדיים וכי השאיר בידי הנשיא מובאראק מספר הצעות לבחינה. פרס לא פירט את תוכן ההצעות.

שמיר מברך ומסתייג

מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר נשא תחילה מילות הערכה לקיום מיפגש הפיסגה בין פרס ומובאראק ותייב את תוכן ההודעה המשותפת. אולם לאחר מכן הסתייג שמיר מן הרגש שהושם — באמצעות הודעתו של הנשיא מובאראק — על ועידה בין־לאומית. זו עלולה להיות הרת סכנות ואיננו זקוקים לה, אמר.

שמיר הוסיף, כי לסייגים שמטיל ראש הממשלה על ועידה כזו יש משקל, אך עצם הנכונות של ישראל לוועידה בין־לאומית תגרום לשחיקתם. אם תהיה ועידה בין־לאומית, שום מדינה לא תסתפק בתפקיד של סטטיסט, אמר.

בהתייחסו לטענת המערך כי ב־1977 הסכימה ממשלת הליכוד ל"ועידת קהיר", שאליה הוזמנו חברות מועצת הבטחון (בריה"מ לא הגיעה לוועידה), אמר שמיר, כי הממשלה אמנם החליטה אז על ועידה בין־לאומית, אך הדבר היה לפני הסכמי קמפ דייויד והנשיא קארטר דרש זאת מישראל. עתה, אמר שמיר, אף אחד לא דורש זאת מאתנו.

כאמור, ראש הממשלה השיב, כי הכנסת אישרה את הודעתו בעניין הוועידה הבין־לאומית ובדעתו לפעול בהתאם לכך.

בעוד אשר בישיבת הממשלה השמיע שמיר את הסתייגויותיו בטון מתון ובקצרה, המשיך שמיר להופיע לאחר מכן בכלי התקשורת ולדבר בתקיפות רבה נגד ועידה בין־לאומית.

רה"מ ידון בארה"ב על הענקת תנאי רכש מועדפים לישראל

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

ראש הממשלה, שמעון פרס מסר אתמול דיווח לממשלה לפני צאתו לארה"ב.

בסקירת פרס התמקדה בנושאים הכלכליים שיעלו בביקורו. הוא אמר כי ישוחח עם מארחיו על הענקת תנאי רכש מועדפים לישראל בארה"ב בדומה לאוסטרליה וניו־זילנד, שאינן חברות בברית נאט"ו. כן ידבר על מרכיב הסיוע בתוכנית מרשאל שלו למזרח התיכון. עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ יעלה פרס את נושא כוח המשימה הכלכלי.

בסקירה דן פרס על הקמת קרן משותפת למחקר ולפיתוח שתהיה משותפת להם.

ארה"ב מעוניינת לשמוע מפרס

(סוף מעמוד א')

תוצאות שיחותיו באלכסנדריה, בשבוע שעבר, עם נשיא מצרים חוסני מובארק. האמריקנים מוכנים לשתף פעולה עם ישראל ועם מצרים בהחלטתם המוצהרת בפומבי, להפוך את שנת 1987 לשנה של משא ומתן אמיתי על כינון שלום במזרח התיכון. אך תחילה הם רוצים לשמוע עד היכן בדיוק תהיה ישראל מוכנה ללכת בקבלת דרישתה של ירדן לכינוס ועידת שלום בין־לאומית, בשיתופן של 5 החברות הקבועות במועצת הבטחון.

אנשי הממשל האמריקנים מעוניינים לדעת גם איזו מידה נוספת של גמישות – אם בכלל – תהיה ישראל מוכנה לגלות בעמדתה בשאלת הייצוג הפלשתיני. שני הנושאים הרגישים הללו לובנו כרבעי בשיחות פרס עם מובארק בשבוע שעבר.

ומה אחרי הרוטציה?

הנשיא רייגן, שיפגש עם פרס היום אחר־הצהריים, בעקבות פגישת־בוקר שתהיה לראש הממשלה עם שר החוץ שולץ, מוכן לשוב ולהביע את תמיכתו האיתנה של הממשל בכל משא ומתן של ממש להשכנת שלום ישראלי־ערבי. אך בטרם תצא ארה"ב בהצהרות דרמטיות כלשהן, היא מעוניינת שיובטח לה כי אכן תתכן התקדמות ממשית כלשהי – אומרים המקורות האמריקנים. לדבריהם, מעוניין הממשל במיוחד לשמוע את הערכת פרס על המיגבלות הצפויות בגמישות הישראלית בעקבות הרוטציה, בחודש הבא.

כבישראל, התייחסה גם ארה"ב בקרירות לרעיון כינוסה של ועידה בין־לאומית, במיוחד ועידה שתגביר את תפקידה של ברית־המועצות בדיפלומטיה המזרח תיכונית. עמדה אמריקנית זו הובהרה פעם נוספת בעקבות פיסגת אלכסנדריה. אך אין כמעט ספק שהמימשל האמריקני יהיה מוכן להשלים עם הרעיון, אם יתברר לו שהרעיון מקובל על ישראל.

נושאים נוספים

אשר לבעיית הייצוג הפלשתיני, המשיכה ארה"ב להתנגד, דוגמת ישראל, למושג ההגדרה העצמית לפלשתינים, אפילו במסגרת של פדראציה עם ירדן. אך פקידי רשות אמריקנים הורו, כי ההתנגדות האמריקנית בנושא זה מתונה בהרבה מהתנגדותה של ישראל.

נושאים אחרים שידונו ככל הנראה בפסגת וושינגטון יהיו: הגל החדש של טרור בין־לאומי, המצב בכללו במזרח התיכון, וכן נושאים אמריקניים־ישראליים דו־צדדיים, כולל מאמציה של ישראל לעודד את הצמיחה הכלכלית באמצעות רפורמות בסיסיות וקיצוצים נוספים בתקציב.

תנופה פוליטית

הפגישה האחרונה בין רייגן לפרס לפני הרוטציה נועדה בחלקה גם לנסות להעניק לראש הממשלה היוצא תנופה פוליטית כברכת־פרידה. עם זאת יש להניח, שהאמריקנים ימנעו מהצהרות בוטות מדי או ממחוות מופרזות, העלולות להיות למורת־רוחם של יצחק שמיר ועמיתיו מן הליכוד. בשבועות האחרונים הדגישו דוברי המימשל האמריקני את שאיפתה של ארה"ב לקיים קשרים הדוקים ותקינים עם שמיר, אחרי הרוטציה. זו היתה הבשורה המרכזית שהביא עמו לישראל סגן הנשיא ג'ורג' בוש, בביקורו בחודש יולי.

סעודות וסיורים

את סעודת הבוקר יסעד פרס היום על שולחנו של שולץ, במעונו. משם יצאו למשרד החוץ האמריקני, לישיבת־עבודה שבה ישתתפו גם עוזריהם הבכירים. אחה"צ יפגש פרס עם רייגן בבית הלבן לשיחה של שעה אחת, ואח"כ יקיים שיחה נפרדת עם בוש, אף היא בבית הלבן. בתום השיחה הזאת, ילווה סגן הנשיא את פרס אישית בסיור שיערוך ראש הממשלה במוזיאון האוויר והחלל של המכון הסמיתסוני. הערב יערוך בוש סעודה במשרד החוץ לכבודו של ראש הממשלה.

כמו חברה בנאט"ו

מחר בבוקר יפגש פרס בפנטאגון עם ויינברגר ועם עוזריו הבכירים. לדברי מקורות ישראליים, יועלה לדיון רצונה של ישראל להנות ממעמד של מדינה החברה בנאט"ו בכל הנוגע להצטיידות בנשק אמריקני, ולקבלת חוזים מטעם המימסד הבטחוני האמריקני.

בעת שהותו בוושינגטון, יהיו לפרס רק שתי פגישות נפרדות עם סנאטורים אמריקנים – עם הסנטור הרפובליקני בוב קסטן מוויסקונסין, יו"ר ועדת המשנה של הסנט לענייני הקצבות, ועם הסנטור הדמוקרטי דניאל אינויה מהוואי, שאף הוא חבר בוועדת המשנה. שני האנשים הללו מותחים ביקורת על גודלו של סיוע החוץ שמעניקה ארה"ב לישראל. נוסף לכך, יהיה פרס מחר אורח המושב המשותף של ועדות החוץ של הסנט ובית הנבחרים.

ישראל מקווה, שארה"ב תמשיך להושיט לה סיוע כלכלי וצבאי ברמה גבוהה, למרות אווירת הקיצוצים בתקציב השוררת בוושינגטון. פקידי רשות ישראלים אישרו, כי פרס ינסה דרכים שונות להגדיל בעקיפין את הסיוע הכספי האמריקני לישראל, בלי שיידרשו לכך הקצאות תקציב נוספות.

ביקור ניסים

נושאים אלו ידונו ביתר פרוט כאשר יבוא שר האוצר, משה ניסים, לוושינגטון החודש, וייפגש לשיחות עם שולץ, עם שר האוצר האמריקני ג'יימס בייקר ועם פקידי רשות אמריקנים נוספים. ניסים, השוהה עתה בבלטימור לרגל כנס של פעילי הבונדס, ישתתף גם בכנסים השנתיים של הבנק העולמי ושל קרן המטבע הבינלאומית.

הופעות בטלוויזיה

לפני שיצא מחר בערב מוושינגטון, לביקור של 3 ימים בקנדה, ישא ראש הממשלה הרצאה וישיב על שאלות במכון המחקר הוושינגטוני לענייני המזרח הקרוב, שהוא "צוות חשיבה" פרו־ישראלי. מצפים, שפרס יופיע גם בתוכניות טלוויזיה כל־ארציות בארה"ב, בתכנית "היום" של אן.בי.סי. ובתכנית "מה מליל" של איי.בי.סי.

הסתדרות

(סוף מעמוד א')

בהודיעם לעובדים, כי יהיו מוכנים לתת תוספות רק לאחר סיום המגעים.

משבר האחיות

המשא ומתן במשבר האחיות, בהשתתפות כל הצדדים המעורבים, מתחדש היום אחרי הצהריים בבניין הוועד הפועל בתל־אביב. הברפלד אמר אתמול, כי יש התקדמות בנושאים שונים, וכי הובהר לאחיות שמדובר בפתרונות שלא יביאו לפריצת הסכם המסגרת. מלבד פגישת היום מתוכננות עוד שתיים ביום רביעי וביום חמישי.

"על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מגדל חרמס 102־121. טל' 6־225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פרופ' מריון מושקט, מומחה למשפט בין־לאומי

רק המעוניינים בקפאון חוששים מוועידה בי"ל

מי הם החוששים מוועידה בין־לאומית?

— החוששים הם אלה הרוצים בקפאון, בסטאטוס־קוו, ומתעלמים מהעובדה שהקפאון יביא לסכסוך חדש. לא ברור אם ועידה בין־לאומית תפתור את כל הבעיות. אבל, היא יכולה להפגיש בין הצדדים ולקדם את המו"מ.

מהו הנסיון שהיה לנו עם ועידות בין־לאומיות בעבר?

— רוב הוועידות, שהתקיימו בעבר — ועידת יאלטה (1943), ועידת ורסאי (1919), שהביאה להקמת חבר הלאומים, הוועידות הבין־לאומיות שהביאו לשלום בקוריאה ובווייטנאם, מפגשי הפיסגה שקידמו את הגבלת מירוץ החימוש, ועידת האג (1899), שנהפכה ליסוד המשפט ההומניטארי וזכויות האדם — כולן, על־אף חסרונותיהן, פתרו בעיות קשות וקידמו את השלום.

ומהו נסיונה של ישראל עם ועידות בין־לאומיות עד כה?

— עצם הקמת המדינה היא תוצאה של ועידת האו"ם 1948, שהחליטה על חלוקת הארץ בינינו לבין הערבים. הבעיה היתה, שהערבים התנגדו להחלטה וסיבכו את עצמם ואותנו בסכסוך הנמשך עד היום. ועידה אחרת של האו"ם החליטה לטובתנו על החלטות 242 ו־338, שהן היסוד למאבקנו לפתרון הסכסוך. הבעיה היא, ששתיים מהמעצמות, בריה"מ וסין, אינן מכירות בנו ואינן מצדדות בעמדותינו בסכסוך.

וזוהי, איפוא, סכנתה של ועידה כזו מבחינתנו?

— אמת. ועידה כזו יכולה לכפות על הצדדים המעורבים הסכמים המנוגדים לאינטרסים שלהם. כבר היו ועידות שגרמו לעמים הקטנים שהיו מעורבים בהן נזק עצום. כך, למשל, העבירה ועידת פוטסדם (1945) את פולין, צ'כוסלובקיה, הונגריה, רומניה וגרמניה המזרחית לחסותה של בריה"מ, שכפתה עליהן את הדמוקרטיה העממית בניגוד לרצונן. אבל, אינני חושב שבמקרה שלנו קיימת סכנה כזאת, מכיוון שארה"ב לא תסכים שישראל לא תיוצג בוועידה.

אולי תבשיל ארה"ב את הוועידה בגלל התנגדותו של ריגן למעורבות סובייטית באיזור?

— זוהי אפשרות. אבל, מאידך, יש להם כל כך הרבה אינטרסים משותפים עם הסובייטים בנושאי פירוק הנשק ומניעת מלחמת עולם שלישית, שאינני חושב שלא ימצאו הסדר בעניין שהוא שולי לשתיהן.

אתי רונאל

עיתון כוויתי: ערפאת ומובארק ייפגשו בירדן לפני סוף החודש

כווית. — ירדן הודיעה למצרים, כי היא מוכנה להחיות את הסכם רבת־עמון ולחדש את התיאום המדיני עם אש"ף, בתנאי שאש"ף יסכים לפעילות הירדנית בעתיד לקראת פתרון של שלום. תמורת התחייבות ירדן שלא לפעול באופן נפרד — מוסר העיתון הכוויתי "אל־ראיל־עאם", המסתמך על מקורות בנשיאות המצרית.

המקורות הבהירו, לדברי העיתון, כי פסגה ירדנית־פלשתינית בין חוסיין לערפאת תיערך ברבת־עמון לפני סוף ספטמבר. צפוי שמובארק יצטרף, ובסוף הפגישה יוכרז על החייאת הסכם רבת־עמון, לאחר שיוכנסו בו שינויים כדי לקדם את מאמצי ההסדר.

ביקורת בירדן

עיתוני ירדן מתחו אתמול ביקורת על שיחות הפיסגה בין פרס למובארק. כטענה, כי הפגישה נתנה לראש ממשלת ישראל כל אשר רצה, ולערבים לא נתנה דבר. "שום דבר על השתתפות אש"ף בתהליך השלום, שום דבר על ההגדרה העצמית של הפלשתינים, שום דבר על נסיגת ישראל מהשטחים הכבושים, שום התחייבות מצד פרס ביחס למעמד הגדה המערבית ורצועת עזה" — מגיב העיתון "ג'ורדן טיימס", היוצא בשפה האנגלית.

העיתון הירדני "אל־ראי" מייעץ למצרים להיזהר מ"מלכודת פרס" ולהימנע מלהציב את המלכודה הזאת בזירה הערבית.

(עי"מ, איי.פי)

חוף־השנהב פותחת היום שגרירות בי־ם

מאת הכתבת המדינית של "על המשמר"

חוף השנהב פותחת היום שגרירותה בירושלים.

בית השגרירות תחונך שיחידת חוף־השנהב בכל השנים היה ניתוק יחסים.

תוך זמן קצר יגיע לישראל שגריר חוף־השנהב [illegible] כשגרירות [illegible] שהגיע לישראל [illegible]

הסכם צבאי מצרי־עיראקי

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

משלחת צבאית עיראקית אמורה להגיע לקהיר במהלך השבוע ולחתום שם על הסכם צבאי שהושג בשיחות בין שר ההגנה המצרי אבו רזלה, ועמיתו העיראקי עדנן אללה.

על פי ההסכם תקבל עיראק ממצרים סיוע צבאי בשווי 2 מיליון דולר, שיכלול פגזים לתותחי שדה, ושריוניות מתוצרת התעשיה הצבאית המצרית.

● הממונה על תפקידים מיוחדים במשרד המשטרה, ניצב (גימלאי) בנימין גלעד מונה לבדוק מי אחראי להסתרתם של מכתבים רבים שנמצאו בימים האחרונים בלשכת נציב שירות בתי הסוהר.

(עתים)

● פרקליט המדינה עו"ד יונה בלטמן קיבל לידיו אתמול את טיוטת כתב האישום נגד דמניוק, המואשם בטבח רבבות יהודים בטרבלינקה.

במלאות שלושים לפטירתו של בננו
איל כהן ז"ל
נעלה לקברו לטכס גילוי המצבה
ביום ד' 17.9.86, בשעה 15.00
בערב, בשעה 21.15 תתקיים אזכרה בחדר האוכל
המשפחה
וקיבוץ אילון

תוכנית ייצוב המשק לא מנעה עליית האבטלה ל־104 אלף ברביע השני

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה ירידה ניכרת בתעסוקה בשירותים ובסקטור הציבורי ועלייה בתעסוקה בתעשייה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

התוכנית לייצוב המשק שהופעלה ביולי 1985, הביאה לירידה ניכרת של התעסוקה בשירותים ובסקטור הציבורי ולעלייה בתעסוקה בתעשיה.

מנתונים שפירסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה, כי הגידול בתעסוקה בתעשיה ובסקטור המסחר וההארחה לא מנע מהאבטלה להגיע לממדים שלא היו כמותם מאז המיתון של שנות ה־60. בסך־הכל, היו ברביע השני של השנה 104 אלף מובטלים, כ־7.9 אחוזים מכוח העבודה.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הראו שמספר המועסקים בשירותים הציבוריים ירד בראשונה זה שנים מ־413 אלף במחצית הראשונה של 1985 ל־406 אלף במחצית הראשונה השנה, ירידה של 1.5 אחוז.

מספר המועסקים בסקטור הבנייה ירד באופן ניכר בשנה הראשונה להפעלת התוכנית הכלכלית. בינואר — יוני 1985 היו מועסקים בסקטור הבנייה 74 אלף עובדים ומספרם ירד ל־63 אלף בששת החודשים הראשונים של השנה, ירידה של כ־15 אחוז. ירידות במספר המועסקים נרשמו גם בשירותים הפיננסיים — 1.6 אחוז ובשירותים אישיים ב־3 אחוזים. מספר העובדים בתקשורת ובתחבורה ירד ב־1 אחוז.

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה, כי בתקופה בה הצטמצמה התעסוקה בסקטור הציבורי ובשירותים הפיננסיים והאישיים, גדל מספר המועסקים בתעשיה ב־9000 והגיע ל־315 אלף עובדים, עלייה של כ־3 אחוזים לעומת המחצית הראשונה של 1985.

הגידול הרב במספר המסעדות ובמקומות הבילוי הסתכם בעלייה ניכרת במספר המועסקים בענף המסחר וההארחה. מספר העובדים בסקטור זה גדל מ־162 אלף בינואר — יוני 1985 ל־172 אלף במחצית הראשונה של 1986.

למרות הגידול בתעסוקה בתעשיה ובסקטור ההארחה, נרשם גידול ניכר באבטלה. בסך הכל, עלתה האבטלה ב־6.5 אחוזים ברבע השני של 1985 וב־7.9 אחוזים ברבע השני השנה.

העלייה שנרשמה באבטלה שיקפה גם את העובדה שמספר גדול של נשים החלו לחפש עבודה באופן פעיל בחודשים האחרונים. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה דיווחה, כי שיעור הנשים בכוח העבודה עלה מ־37.9 אחוזים במחצית הראשונה של 1985 ל־38.4 אחוזים במחצית הראשונה של השנה.

● משרד־התיירות והחברה הכלכלית של נהריה יבנו ביחד מרינה בחוף הים של נהריה. הדבר סוכם בפגישה שהיתה בין ראש העיר חיים לבב ושר־התיירות, אברהם שריר.

המשלחת שנועדה עם חריש התרשמה: שני פרקליטי השב"כ יעזבו בקרוב

היועץ המשפטי לממשלה: אני תמים־דעים שרצוי שיפרשו, וככל שיקדימו — כן ייטב

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

משלחת של מרצים בכירים מהפקולטה למשפטים באוניברסיטה בירושלים, אשר נועדה אתמול עם היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, קראה לו לפעול להרחקת שני פרקליטי השב"כ ולהימנע מלתת להם לגיטימציה, למרות החנינה שהוענקה להם על־ידי נשיא המדינה, והתרשמה כי השניים אמנם יעזבו בקרוב את תפקידיהם.

במשלחת היו פרופ' ש.ז. פלר, פרופ' רות גביזון ופרופ' פנחס שיפמן. פרופ' פלר אמר כי השניים שיבשו הליכים, והדיחו למתן עדויות שקר ובדו ראיות, ומבחינה זו אין להם מקום עוד בשירות.

היועץ המשפטי לממשלה, שבא לפגישה עם פרקליט המדינה, יונה בלטמן, והמשנה, יהודית קארפ, אמר למשלחת כי, למעשה, הם מתפרצים לדלת פתוחה.

"אני תמים־דעים, שרצוי ששני הפרקליטים של השב"כ יפרשו,

ראש השב"כ החדש נכנס היום לתפקידו; שלום — לחופשה

היום נכנס לתפקידו ראש השב"כ החדש, מחליפו של אברהם שלום.

אברהם שלום מתחיל היום חופשת פרישה בת שלושה חודשים, ובסיומה יעזוב את שורות שירות הבטחון הכללי.

ראש השב"כ החדש התבקש באחרונה על־ידי ראש הממשלה, שמעון פרס, להחליף את שלום.

המשימה הראשונה שתעמוד בפני ראש השב"כ החדש, תהיה לשים קץ למשבר שהתעורר ביחס לשני ראשי המחלקה המשפטית של השב"כ ולשפר את היחסים שבין הלישכה המשפטית לבין פרקליטות המדינה.

ראש השב"כ עבר במקביל לאברהם שלום במשך 15 הימים האחרונים, במסגרת "חפיפה" קצרה.

(עתים)

החוטים זורמים מחו"ל לנמלים בעוד המטוויות מפטרות עובדים

יצרני טקסטיל: מחירי חוטי הכותנה המיובאים מארגנטינה עלו ב־34 אחוז

מאת חיים מרגלית, כתב "על המשמר"

מחירי חוטי כותנה המיובאים מארגנטינה, עלו באחרונה ב־24 אחוז — מסרו יצרני טקסטיל.

אשתקד עמד מחיר ק"ג חוטי כותנה סרוקה על 2.87 דולר ועתה הוא מסתכם ב־3.85 דולר לק"ג. גם מחיריהם של חוטי הכותנה הסרוקה מברזיל, ממנה מייבאים את רוב חוטי הכותנה המיועדים לייצור טקסטיל ליצוא, עלו ביותר מ־10 אחוז בחודשיים האחרונים, מ־3.14 דולר לק"ג ל־3.45 דולר.

לדעת משה לייזר, סמנכ"ל "כללטקס", יש מגמה כלל־עולמית של עליה במחירים של חוטי הכותנה. לדבריו, מלאי הכותנה הגדולים שהביאו להורדת המחירים הולכים ויורדים, ומביאים בעקבותיהם עליית מחירים. פלייסר טוען כי השוק המקומי מוצף בחוטי כותנה־פוליאסטר במחירים זולים מהייצור המקומי. היצרנים פנו לממשלה בנושא והטילה על היבואנים חובת רישוי. בגלל יבוא זה פוטרו עובדים רבים במטוויות. לדבריו, היבוא צריך לקטון כתוצאה מחובת הרישוי, אך היבואנים טוענים כי חובה זאת לא חלה על הזמנות בעבר. בינתיים, מגיעים חוטים מחו"ל לנמלים, בעוד שבישראל מפטרים.

בוטלה הוראת הרב היחידתי האוסרת קיום שיחות טלפון מינהלתיות בשבת

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

צה"ל ביטל אתמול את ההוראה שהוציא רב צבאי יחידתי ובה קבע כי אין לנהל שיחות טלפון מינהלתיות בשבת.

בעקבות הפרסומים בעיתונות ותלונות של אנשי מילואים לח"כ רן כהן (ר"צ), קיים אתמול אלוף פיקוד המרכז, אהוד ברק, תחקיר עם הנוגעים בדבר, והורה לבטל את הפקודה לאלתר.

בבדיקה התברר, כי הפקודה הוצאה ביוזמתו המקורית של רב הבסיס, ועל דעתו, עוד לפני זמן רב, אולם המרכזניות לא הקפידו לבצע אותה מדי שבת. העניין התגלה רק כשהחליטה אחת המרכזניות להקפיד ולמלא בשבת שעברה את ההוראה כלשונה.

על שם נחום גולדמן
תיקון טעות
מפגש יוצאי ליטא חניכי "השומר הצעיר"
ערב עיון ומפגש רעים
לרגל הופעת הספר "מראשית עד אחרית"
משתתפים: יעקב חזן, לוי דרור, דניאל בן־נחום, יהודה טובין, שמואל בונים, פנינה גופר
מנחה: אליעזר רבינוביץ — ולא כפי שפורסם
קטעי־זמרה: להקת מוסד "הרי אפרים"
הערב, 15 בספטמבר 1986, בשעה 19.00; בשעה 18.00 יתקיים מפגש הרעים

רמטכ"ל צבא הונדורס בא לישראל כאורח צה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

רמטכ"ל צבא הונדורס, אומברטו רגלדו הרמנדז, הגיע אתמול לישראל כאורח צה"ל והתקבל בטקס צבאי מלא על־ידי הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי.

הרמנדז ישהה בישראל כשבוע. במהלכו ייפגש לשיחות עם הרמטכ"ל ועם קצינים בכירים, ויסייר במחנות צה"ל ובתעשיות הבטחוניות.

ועדת הכנסת תזמן את אלי הורוביץ עקב דבריו על סיוע מוגזם לתעשיינים

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

ועדת הכנסת קיבלה אתמול את הצעת יאיר צבן (מפ"ם) ותזמן לאחת מישיבותיה הקרובות את מי שהיה נשיא התאחדות התעשיינים, אלי הורביץ.

צבן אמר כי דברי הורוביץ בשבוע שעבר, אשר לסיוע המוגזם שמקבלים התעשיינים מהממשלה, מחייבים בדיקה יסודית. עוד אמר, כי משך השנים טענו הוא וח"כים נוספים במליאת הכנסת ובוועדת הכספים, כי יש לבדוק ביסודיות את שאלת הסיוע לתעשיינים, כי תמיכה מוגזמת אינה כרוכה רק בבזבוז כספי המדינה אלא גם בסכנה של ניוון התעשיה.

"התגובה לטענות אלו, מצד ראשי התעשיינים, כולל הורביץ עצמו, המבול של דמעות־תנים וקריאות אללי והושיעו — מתבררת שלא כצעקתה; לנוכח דבריו של הורביץ, היא תמוהה ומקוממת ביותר" טען צבן.

אחרי צניחת הבורסה הניו־יורקית: אופטימיות זהירה בקרב יועצים

מאת חנה איש־הורוביץ, ניו־יורק

על הבורסה הניו־יורקית בוול־סטריט עברה בסוף השבוע אחת מהירידות השערים החדות בהיסטוריית הבורסה.

הירידות במדד הדאו ג'ונס הסתכמו ב־141.03 נקודות, שהן 7.4 אחוזים. רק בעת התמוטטות הבורסה בשנת 1929 היו הירידות גדולות יותר. היקף המכירות הגיע ל־240.4 מיליון מניות, שיא של כל הזמנים.

המומחים תולים את הקולר להתפתחות זאת בחששות ציבור המשקיעים מפני ירידה ברווחיותן של חברות, וברצון לממש רווחים, לפני תום שנת הכספים. אחד הגורמים הוא כניסתו לתוקף בשנת 1987, של חוק מס הכנסה חדש בארה"ב.

עם זאת, מביעים יועצים אופטימיות זהירה באשר להמשך הפעילות בבורסה.

העיתון המצרי "אל מוצאוור" טוען:

"מרגל מצרי פעל בצמרת בישראל במשך 20 שנה"

קאהיר. — מרגל מצרי פעל במשך בעשרים שנה בצמרת החברה והשלטון בישראל — טוען העיתון המצרי "אל־מוצאוור", במאמר שפרסם במסגרת סידרה על הריגול המצרי בישראל.

לדברי העיתון, התריע המרגל הזה, בין היתר, על מבצע סיני ומלחמת ששת הימים.

כן מגלה העיתון, כי מרגל מצרי אחר, שפעל בארץ בשם יעקוביאן, מכהן כיום במשרה בכירה בממשלה המצרית.

המרגל הראשון, המכונה "ראפת אלהג'אן", פעל בישראל בשנים 1955־75 בזהות יהודית כביכול, כדוד שאול שמחון, הוא הפעיל סוכנות תיירות וקשר קשרים עם אישים אורחיים וקצינים בכירים (שם ידוע יחידי הוא בכור שטרית, המוצג בסידרה הקולנועית במשטרה). מרגל זה החזיק במשרה בכירה בהסתדרות ואף הוצע לו ע"י מפא"י להיות חבר־כנסת מטעמה, הצעה שדחה עפ"י דרישת מפעיליו.

לפי המסופר בסידרה, הפעיל המרגל במשך שנים קציני צבא ישראליים בכירים, וביניהם תא"ל בחיל האוויר, במסווה של עזרה לארגון שלום עולמי. המרגל דיווח למצרים על תכניות ומועדים של תחילת מבצע סיני ומלחמת ששת הימים, ולשיאו הגיע במלחמת אוקטובר, כאשר הוא והסוכנים המצריים בסיני ובישראל עצמה דיווחו מדי יום מאות ידיעות למצרים.

המרגל מת ב־1978 בגרמניה המערבית, לאחר שנישא לגרמנייה וגופתו הובאה לקבורה במצרים.

עיתונאי מצרים מגלים, כי בקרוב יופק סרט קולנוע בשם "ראפת אלהג'אן", עפ"י סידרה זו. (ע"מ)

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל – הוועד הפועל
הסתדרות עובדי המתכת החשמל והאלקטרוניקה
ישיבה דחופה של חברי המזכירות הארצית בענף הפלסטיקה
תתקיים מחר יום ג' 16.9.86, בשעה 10.00
בבית הוועד הפועל – חדר 440
על סדר היום:
הכרזת סכסוך עבודה בענף
חיים גרסטלר

המשרד לענייני דתות
המחלקה לשירותי־דת ציבוריים
מטפלת בהכנסת ילדי עולים בבריתו של אברהם אבינו
המשרד דואג לאישפוז מתאים, רופא־מוהל מומחה וכו'
השתתפות ההורים בהוצאות האשפוז היא מינימלית.
ממשפחות מעוטות יכולת אין נדרשת כל השתתפות.
על המעוניינים לפנות אל המועצות הדתיות שבמקום מגוריהם

מסע אל השלום

לאחר שהשתלשלו אתמול בבוקר ממצוקי נחל עמוד וצלחו את הכנרת בקיאקים, יצאו אמש דורון מאירי וחבריו מעין־דור ועין־המפרץ למסע רגלי לאילת. ביום ח' בשעה 19.00 יתקבלו ברחבת עיריית אילת על־ידי נציגי הקונסוליה המצרית ועיריית אילת. משתתפי המסע מביאים איתם איגרת לנשיא מצרים ולראש ממשלת ישראל, הקוראת להמשיך ולהתאמץ למען השלום באזורנו. בטקס תופיע הזמרת מירי אלוני בביצוע בערבית ובעברית לשיר השלום. (צילום: יורי קנדל)

עשרות מחבלים ניסו לכבוש מוצב צד"ל בתקיפה משולבת

3 חיילי צד"ל נהרגו ו־4 נפצעו ● התוקפים — כנראה אנשי חיזבאללה

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

שלושה חיילי צד"ל נהרגו וארבעה נפצעו באורח בינוני בתקפה שביצעו עשרות מחבלים על מוצב צד"ל באיזור ג'זין, מחוץ לרצועת הבטחון.

התקרית החלה בשעות הלילה המוקדמות, כאשר תותחים של ארגונים פלשתיניים ומיליציות השמאל ממזרח לצידון הפגיזו מוצבי צד"ל בג'זין, שם נמצא גדוד של צד"ל מחוץ לרצועת הבטחון. אתמול לפנות־בוקר פתחו עשרות מחבלים מכמה כיוונים בהתקפה מתואמת על מוצב צד"ל, תוך שמוש במצצות אר.פי.ג'י טילי לאו, ואש מנשק־קל. במקום התפתח קרב, כאשר המחבלים מנסים בכל כוחם לכבוש את המוצב. תוך־כדי ההתקפה נהרגו שלושה חיילי צד"ל.

בינתיים, הוזעקה תגבורת למקום, אך בקרבת המוצב התפוצץ מטען חומר־נפץ שהופעל מרחוק כאשר כלי־הרכב של צד"ל הגיעו למקום. כתוצאה מכך נפצעו עוד ארבעה חיילי צד"ל באורח בינוני. בינתיים, הצליחו חיילי צד"ל להדוף את התקפת המחבלים. בנסיגתם לקחו עימם המחבלים כמה פצועים מאנשי צד"ל.

פעם שניה תוך כמה ימים

גורמים בדרום־לבנון מסרו, שככל הנראה, יש קשר הדוק בין ההתקפה אתמול במגמה לכבוש מוצב צד"ל לבין ההתקפה שנערכה ביום ד' שעבר על מוצב צד"ל באיזור בינת ג'בל, שם נהרגו כתוצאה מכך שני חיילי צד"ל נוספים ושלושה מחבלים. הגורמים בדרום־לבנון סבורים, כי המחבלים שייכים לארגון חיזבאללה.

80% מהקיבוצים — ממוחשבים

מאת יוסף גליל,
כתב "על המשמר"

בין 1400 החברים בתנועה הקיבוצית העוסקים במחשוב, אוטומציה ותקשורת, 600 הן נשים, ואלה גם מהוות 60 אחוז מתוך 400 הלומדים כיום מקצועות מחשוב. יותר מ־10,000 ילדים בתנועה הקיבוצית לומדים בעזרת מחשב, לרבות בגני־ילדים. [illegible] מתוך 1800 מחשבים אישיים בקיבוצים 1000 הם בשירות הציבור ו־800 בחדרי חברים.

נתונים אלה מסרו אתמול נציגי התנועה הקיבוצית במסיבת עיתונאים בתל־אביב, לקראת המפגש "מחשוב, אוטומציה ותקשורת בקיבוץ" [illegible] ויימשך ארבעה ימים.

הדוברים מסרו, כי רוב הענפים החקלאיים בתנועה הקיבוצית מופעלים בעזרת תוכנות [illegible] למחשוב [illegible] 100 [illegible] 11,000 חברי קיבוצים [illegible] 60 אחוז מהקיבוצים [illegible]

במסגרות התנועה הקיבוצית [illegible] רובוטיקה [illegible] כיום יש בארץ 60 רובוטים, מהם מופעלים 40 בתעשיה הקיבוצית.

המשטרה: נחסם אחד הצינורות הראשיים של הברחת סמים מלבנון

שלוש לבנוניות הבריחו לישראל 6000 מנות הירואין בתחתונים

כתב־אישום נגד 15 חברי הרשת, ביניהם עשרה ישראלים — תוך כמה ימים

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

חמישה לבנונים ביניהם שלוש נשים, ועוד עשרה אזרחים ישראלים נעצרו בחשד הברחה של 6000 מנות הרואין בחודשים האחרונים מלבנון לישראל.

הרשת נחשפה כאשר בסוף אוגוסט, במעבר הגבול בבירנית, ביקשו אנשי הבטחון במקום לערוך בדיקה על גופה של תושבת הכפר רומיש שברצועת הבטחון, מכרמה אל־אמיל, אך נענו בסירוב תקיף. למקום הוזעקה קצינת משטרה שערכה חיפוש ומצאה בתחתוניה 100 גרם הרואין. אחיה, שהיה עימה, נעצר כחשוד בסיוע להברחה. השניים הודו בחקירתם כי הם מבריחים סמים מלבנון לישראל זה חודשים מספר. הם נהגו להסתייע בעוד שתי נשים לבנוניות. שלוש הנשים עבדו בבתי־מלון בטבריה. אחת מהן הועסקה במלון "פלזה" בעיר, ותוך־כדי כך הכירה צעיר בן 27, ממוצא פלשתיני, שהצליח לשכנעה לשתף פעולה בהעברת סמים מלבנון לישראל. כך הורכבה רשת של שלוש הנשים, תושבות רומיש, שהעבירו את הסמים בתחתוניהן, כאשר עברו מרצועת הבטחון לעבודה בבתי־המלון בטבריה.

הסמים הועברו לסוחרי סמים מדיר־חנה, סכנין ולחושב בת־ים. בין העצורים, סוחר לבנוני שנהג לבקר בביירות ולהעביר לכפר רומיש את הסמים אותם רכש בבירות לבנון. בחיפוש שנערך בביתה של קרים אל־עמיל בכפר רומיש, נמצאו הרואין, חשיש וכמה צמחי מריחואנה. בסך־הכל, נעצרו בפרשה כ־15 חשודים. השבוע הוארך מעצרם על־ידי שופטים בבתי־המשפט בעכו. בימים הקרובים יוגשו כתבי־אישום נגד החשודים. לדעת המשטרה, הביאה חשיפת רשת ההברחה לחסימת צינור הברחת סמים מן החשובים ביותר מלבנון לישראל.

אנשים ואירועים

מת הצלם הצרפתי הנודע לארטיג

פאריס. — צרפת חלקה אתמול כבוד לאחר מצלמיה הגדולים, ז'אק־הנרי לארטיג, שמת ביום ו' והוא בן 92 שנה.

יצירותיו של לארטיג מוצגות במוזיאונים ברחבי העולם. הוא נחשב, יחד עם קארטייה ברסון ורובר דואנו, לאחד הצלמים המפורסמים של צרפת.

לארטיג היה אחד הצלמים הראשונים שניסו לצלם תנועה. הקומפוזיציה והשימוש באור היו גם הם חידושים בתקופתו.

לרגל פסטיבל הצילום הבין־לאומי, שנערך ב־1984 בארל, קראה עיר זו, בדרום צרפת, כיכר על שמו — כבוד בלתי־רגיל לאדם חי. תערוכה מיצירותיו מוצגת עתה במוזיאון "הארמון הגדול" בפאריס.

מעריכים, כי צילם רבע מיליון צילומים בימי חייו. השנה פירסם את הכרך השני של זכרונותיו, "עין הזכרון". (עי')

"אבו־ג'יהאד" ישתקע בעיראק?

דובאי. — חאליל אל־ווזיר (אבו־ג'יהאד), סגן מפקד כוחות אש"ף, יעזוב בקרוב את טוניס וישתקע בבגדאד — מסר אתמול העיתון "אל־באיאן" בדובאי, בהסתמך על מקורות מוסמכים של אש"ף.

אבו־ג'יהאד השתקע זמנית בטוניס לאחר שגורש ביולי השנה מירדן. (ע"צ)

החברות תובעות: אלמוזלינו במקום גור — אם יתפטר

מזכירות אגף החברות במפלגת העבודה תבעה אתמול, כי אם יעמוד השר גור על דעתו להתפטר מן הממשלה — תתמנה ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, סגנית שר הבריאות, לתפקיד שרת הבריאות.

הנוכחות הזכירו את הבטחותיו של ראש הממשלה, שמעון פרס, בעבר לשלב אשה בממשלה, וטענו כי זו השעה לממש את ההחלטה. (עשית)

דור ההמשך קיבל שעורים במנהיגות

המחזור השלישי של הסמינר למנהיגות צעירה של דור ההמשך מאירופה, בהסתדרות הציונית העולמית, בהשתתפות נציגים מהודו, פינלנד, דנמרק, הולנד, אנגליה וצרפת — הסתיים לאחרונה באוניברסיטה העברית בירושלים.

בסמינר שנועד לפיתוח דור חדש של מנהיגות יהודית וציונית, נדונו, בין השאר, יהדות, ציונות, לימודי א"י, סדנאות בזהות יהודית, החברה הישראלית, הכרת ירושלים, דידקטיקה, ישראל בתקשורת העולמית וסדנאות לפיתוח מנהיגות.

בסמינרים של דור ההמשך לפיתוח מנהיגות הוכשרו עד עתה מנהיגים ומנהלי תוכניות ופרויקטים, ועתה מוקדשת תשומת הלב בעיקר לקהילות קטנות, כולל מדינות שאין לישראל קשרים דיפלומטיים עימן. (שעית)

סטפן גרייק — לפולין

סטפן גרייק, יו"ר הארגון העולמי של הפרטיזנים והלוחמים בנאצים, יצא אתמול בבוקר לביקור בפולין, כדי להשתתף בכינוס הנערך שם לציון מלאות 40 שנה למשפטי נירנברג.

גרייק מסר כי ייפגש עם נציגי משרד החוץ הפולני ויבקר בבית השגרירות הישראלית בוורשה, העובר שיפוצים לקראת איושו מחדש. הוא הביע תקווה שבשובו יוכל למסור מתי תגיע לישראל הנציגות הדיפלומטית של פולין. (עתי"ם)

חרדי צפת לחצו — והרצאת המדיטציה בוטלה

בלחצם של התושבים החרדים בצפת, בוטלה הרצאת מבוא למדיטציה טרנסנדנטלית.

בסוף השבוע הודבקו בעיר כרזות על קיום הרצאה בבית ועקין בבניין מועצת פועלי צפת. הפעולה היתה בחסות המחלקה הקהילתית במועצת הפועלים. כשנודע הדבר לנציג אגודת ישראל בעירייה, יום פעילות מהירה ובה הבהיר ליו"ר מועצת הפועלים העירונית, ברי צימר, כי ההרצאה לא תעבור בשקט ותרובר בפעילות מסיונרית מסוכנת שאין הדעת סובלת.

עקב פנייה זו, הורה מזכיר מועצת פועלי צפת באותו יום על ביטול ההרצאה, ואף הודיע זאת מעל גבי לוחות המודעות. (עתי"ם)

מחר — תרגיל הג"א במרחב תל־אביב, הרצליה ורמת־השרון

מחר, יום שלישי, ה־16 בספטמבר, יחיו תרגילי הג"א במרחב הערים תל־אביב, הרצליה ורמת־השרון.

במהלך התרגילים יבוצעו קולות יריה וישמעו צפירות. אם תהיה אזעקת־אמת, יושמעו צפירות עולות־ויורדות.

"היום"

התעוררות ב"קצה הימני"

דור לדור יביע אומר...

המחתרת היהודית — הקצנה של חלק מגוש־אמונים ● "כך" — תוצאה של התעוררות לאומית־קיצונית בארה"ב ● האם קיימת המשכיות בין המחתרות של טרום־מדינה לבין התנועות הימניות כיום? ● שיחה עם ד"ר נעמי גל־אור וקטעים מתוך מחקרה

גוש־אמונים מפגין בכיכר ב־1985. התביעה לשיחרור אסירי המחתרת זמן קצר לפני הרוטאציה מעידה על שיבה למעגל העשייה הפוליטית (צילום: בועז לניר)

מאת זהבה מוזס

"התעוררות הימין מותנית בקיום אידיאולוגיה שלא שככה וממשיכה להתקיים. ההתעוררות תלויה ומותנית בקיומה של אכזבה כלשהי, שרווחת לחיפוש תשובות אחרות, כאלה הנראות למחפשים כיותר ברורות וחד־צדדיות", אומרת ד"ר נעמי גלאור, מרצה בבית ברל, שערכה מחקר נישוש בנושא המחתרת היהודית.

את המחתרת היהודית מגדירה ד"ר גלאור כהקצנת חלק מגוש־אמונים, שלאחר הכיבוש נפתחה בפניהם הדרך ליישם את האידיאולוגיה שלהם בדרך של התנחלויות.

תנועת "כך" איננה נתפסת בעיניה כחלק מגוש־אמונים. לדברי ד"ר גלאור, זוהי תופעה בפני עצמה, הפונה לציבור שונה של אנשים, מדברת בשפה שונה ופורטת על נימים שונים בחלקם מאלו של גוש־אמונים. לדעתה, התופעה עצמה קשורה יותר להקצנת היהודית בארה"ב.

במחקרה ניסתה ד"ר גלאור לראות, האם קיימים קשר והמשכיות בין התנועות הקיצוניות של היום לבין המחתרות שקדמו להן בתקופה של לפני קום המדינה ובמחתרות שקמו בשנות החמישים: "מצאתי רצף אידיאולוגי, קווים לאידיאולוגיה לאומית ודתית. קשר אידיאולוגי שהיישום שלו בזמנים שונים מותנה בנסיבות החברתיות והפוליטיות של אותם זמנים, אך הגרעין האידיאולוגי קיים ומתמשך".

ברצף של תומכי הרעיון, עוד מתקופת היישוב, היא מונה את ד"ר ישראל אלדד (שייב), אישים מתנועת התחייה של גאולה כהן, ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר ודב שילנסקי. אלה מבינים כיום לליבם ולרוחם של אנשי המחתרות ואף התבטאו כך לא פעם לגבי גוש־אמונים ואנשי המחתרת היהודית. ד"ר גלאור מציינת, כי ניתן למצוא גם המשכיות דורית המספקת עידוד מוסרי רב לממשיכי הדרך. ניתן למצוא בנים של המשפחה הלוחמת הממשיכים בדרך הוריהם ויוצרים רצף משפחתי־אידיאולוגי.

כדוגמה לפוטנציאל ההמשכיות מביאה ד"ר גלאור את איש המחתרת היהודית, נתן נתנזון, שאמר בראיון בטלוויזיה כי אינו מביע חרטה על מעשיו וכי אינו רואה מקום לחרטה ולדעתו הסיבות שהביאו למעשיו עדיין קיימות. הדבר מצביע בבירור על פוטנציאל ההמשכיות. לדעתה, תנועות הימין הקיצוניות יקבלו תנופה עם חילופי השלטון בארץ. ייתכן אף, שהדרישה להענקת חנינה לאנשי המחתרת היהודית, דווקא בתקופה זו, מספר ימים לפני קיום הרוטציה, נעשתה לצורך כניסה אל משחק הכוחות הקיים בתוך הליכוד.

סיבה נוספת אפשרית להעלאת נושא החנינות דווקא עכשיו, לפני החגים, היא אפשרות שאנשי גוש־אמונים חוששים כי לאחר הרוטציה לא יעלה בידם להצדיק את הבקשה לחנינת אנשיהם.

את התעוררותו של כהנא, הממשיך לפתוח סניפים של תנועת "כך" ברחבי הארץ, קושרת ד"ר נעמי גלאור להתעוררות הקיצוניות היהודית הלאומית בארה"ב בעת האחרונה.

● להלן קטעים מתוך מחקרה של ד"ר נעמי גלאור: "המחתרת היהודית בשנות ה־80' — חידוש או המשכיות?" — במסגרת המרכז הבינלאומי לשלום במזה"ת.

● **יחס הציבור, הרשות המחוקקת והשדולה לנאשמי "המחתרת היהודית"**

נאשמי "המחתרת היהודית" זכו לעלייה חדה ב"פופולריות", בעיקר לאחר חילופי השבויים במחבלים הערבים, העלייה באהדה אינה נובעת מהזדהות עם הטרוריסטים ומעשיהם, כפי שהיא מהווה תגובה רגשית של זעם ומחאה על שחרור הטרוריסטים הערבים. יחסו של הציבור היהודי לטרוריסטים היהודים יכול להתפרש באופן כללי כאדישות. אם היו הבנה והסכמה רבה לפיגוע בראשי הוועדה להכוונה לאומית, הרי היתה סלידה מהפיגוע במכללה האיסלמית בחברון, מנסיון הפיגוע באוטובוסים ותיכנון הפיגוע על הר־הבית. היתה רתיעה והתנגדות למעשים, מלווה בהבנת המניעים ובהזדהות של חלק מהציבור בתחושותיהם של הטרוריסטים והסביבה החברתית ממנה יצאו, לאמור "גוש אמונים". האדישות התבטאה בחוסר פעילות ממשית, בין אם למען העצורים או נגדם.

לעומת תגובת "הציבור הרחב" בולטת תגובתו של ציבור מסוים ומוגדר והוא אנשי גוש־אמונים, מתוכם יצאו הטרוריסטים וחוגים דתיים־לאומיים הקרובים להם. בעקבות חשיפת "המחתרת היהודית" התארגנו שני גופים וולונטריים לתמיכה בעצורי המחתרת. אנשי ועד הפעולה לאו"ר – למען אחי ורעי – הנמנים על אנשי הרב לוינגר בקריית־ארבע וחברון, נבדלים משאר אנשי גוש־אמונים בכך שהם מעניקים גיבוי לא רק לטרוריסטים, אלא גם למעשיהם. פעולת הוועד במהלך המשפט היתה הסברתית, בכיוון סוב־יודיצה, כאשר בעלון מטעמם נאמר, כי "יצירת אווירה מבינה תשפיע קרוב לוודאי על גזר הדין".

התקיימה גם פעילות למימון ההוצאות המשפטיות. כאן נכנסים לתמונה חברי הכנסת והנמנים על הקרוי "השדולה הטרוריסטית", מביניהם יובל נאמן ומאיר כהן־אבידב, אשר אספו סכום כסף רב בארה"ב לתמיכה בטרוריסטים היהודים. אלה נתמכו בהצהרותיהם של 60 רבנים שאינם מוכנים לראות בטרוריסטים עבריינים פליליים. לא כל שכן לגנותם ולדרוש מהם הבעת חרטה על מעשיהם. עמדה זו השתנתה רק באחרונה, משהועלה הרעיון, כי באמצעות הבעת חרטה, יזכו הנאשמים לחנינה. ח"כ שטרית פעל לשחרורו של אורי אריה על מנת לקבוע בסיס מוסרי והסברתי לשחרורם של עצורי המחתרת.

נטייתם של רבנים ושל חברי־כנסת ממלאי תפקידים ברשות המחוקקת, כמו גם נכונותם של שרים, חברי הרשות המבצעת, לעמוד לימין הטרוריסטים, באה לביטוי גם בסדרת עדויות האופי החיוביות אשר העידו על יושרם ואמינותם החברתית והפוליטית של הנאשמים.

הגדילו לעשות המפלגות בכך שהעמידו את משרדיהן ואנשיהן לרשות השדולה למען הסורר. דפוסי התנהגות כאלה ידועים עוד ממשפטי לח"י ואצ"ל בפני הערכאות המנדטוריות.

לובי כזה, המורכב מאישי ציבור בדרגים ממלכתיים, כה רמים, הוא, לא, בלתי־חוקי וודאי שאינו בלתי־לגיטימי, כל עוד אינו פוגע בעקרון הסוב־יודיצה. התופעה ידועה גם ממדינות מערב־אירופיות, במיוחד גרמניה וצרפת, שהכירו התארגנויות רבות מטעם משפטנים וארגונים לזכויות האדם והאזרח, אשר תמכו והגנו על טרוריסטים שמאלניים אף תוך עבירות על החוק. ברם, דרגת מעורבות כזו לצד הטרוריסטים כפי שנהוגה כיום בישראל אינה נפוצה ומקובלת בקרב דמוקרטיות ליברליות הנאלצות להתמודד עם בעית הטרוריזם.

שלושה מרכיבי היחס כלפי הטרוריסטים שהוזכרו כאן: יחסה של הרשות המבצעת, יחסה של הרשות השופטת ויחסם של הרשות המחוקקת ואנשי ציבור, כמו גם סקטור מסוים מקרב הציבור הישראלי, מעידים לפחות על קשר של אהדה. הם רומזים על תפישת המשכיות לפחות מצד אותם פעילי מחתרות לשעבר.

"אל תגעו במשיחי" – קריאתו הנרגשת של ראש הממשלה דאז, יצחק שמיר – מצטרפת למכלול התבטאויות רב בו נרמז על הזיקה, לפחות שברגש ובמסורת, בין שלוש המחתרות והנבדקות, אם כי אין להסיק מכך על קשר מכוון ומודרך. גם למודעות מכוונת להמשכיות מצד הטרוריסטים של היום ודימוי עצמי כממשיכי הטרוריסטים של העבר אין בסיס עדותי. הקשר בכל זאת קיים, והמשכיות היא חלק מכיוון התפתחות היסטורי. קיימים השתלשלות אירועים וצירופי מקרים ונסיבות יחד עם אידיאולוגיה, אשר זכתה בעקבות מלחמת ששת־הימים לפריחה מחודשת. לתמונה התודעתית־פוליטית הישראלית שבים שרידי "המשפחה הלוחמת" הנכנסים לדו־שיח עם הנוער הצעיר, בעיקר הנוער הדתי והנוער ממוצא מזרחי, הנתון במשברי זהות והשתתפות פוליטיים־חברתיים. הביטוי הקיצוני ביותר לפגישה המחודשת, גם אם לא מכוון, היתה התארגנותה של "המחתרת היהודית" ופעולותיה.

● **יחס שווה לטרור ערבי ויהודי**

לסיכום נזכיר את מטרת המחקר – בדיקת מקורותיה של תופעת "המחתרת היהודית" – בעניין הנראה לנו חשוב ביותר למקבלי ההחלטות המדיניות בישראל. סכנתו של הטרוריזם היא באיומו בראש וראשונה על כל משטר דמוקרטי־ליבראלי כאשר הוא, הטרוריזם מעלה את הדילמה הבסיסית בפניה עומדת כל דמוקרטיה ליבראלית – מציאת האיזון בין בטחון הכלל לחירות הפרט – לראש סדר־היום הלאומי, כאשר הוא מערער על יציבותו של האיזון הקיים. הבנתם של מקורות הטרוריזם היא תנאי בל יעבור לצורך התמודדות מוצלחת עימו.

ישראל הינה מדינה בעלת משטר דמוקרטי, ויש בה מאז 1967 שילוב פאראדוקסלי של דמוקרטיה עם מצב קולוניאליסטי, שבו הכיבוש חל על אוכלוסיה, המהווה מבחינה אתנית חלק מהאוכלוסיה האזרחית שבתחום הריבוני של המדינה. לפיכך, ישראל חייבת לענות על האתגר שמציב לפניה הטרוריזם לשם שמירה על אופיה וצביונה הדמוקרטיים.

ישראל חייבת להתייחס במלוא כובד הראש לטרוריזם היהודי כאילו היה שווה לטרוריזם הערבי. טרוריזם הוא תופעה המזינה עצמה ונוטה לגלוש במהרה מחוץ לגבולות "נסבלים" ולהסלים. טרור ערבי וטרור יהודי צפויים להמשיך ולפעול על רקע חילוקי דעות במדינת ישראל בנושא הכיבוש וההגדרה העצמית הלאומית הפלשתינית. על רקע זה עצמו עלולה לחול הידרדרות גם בכיוון של טרוריזמים יהודיים יריבים. הסצנאריו הקיצוני הוא של מלחמת אזרחים, בעקבות החרפת פיגועים טרוריסטיים; הסצנאריו המתון יותר הוא הכירסום האיטי אך עקבי ומתמיד, באושיות הדמוקרטיה.

פיצול ופילוג בקרב אזרחי המדינה המתבטאים בדרך האלימות הפוליטית; ערעור הביטחון והאמון בשלטונות עלול להכשיר את הקרקע לערעור תוכנה של ישראל. ישראל, שלא כדמוקרטיות ליבראליות אחרות במערב־אירופה למשל, אינה יכולה להרשות לעצמה את המותרות של ערעור יציבותה הפנימית כאשר היא עומדת גם בפני סכנה מבחוץ המאיימת על הישרדותה. אחת הדרכים למנוע זאת היא באמצעות הבנת המקורות של "המחתרת היהודית".

השיטה הסינית ו/או השיטה ההודית

הוצאת הערבים מארץ־ישראל בצורה "מבוקרת" — על פי שיטת "המעגל הלאומי" — אינה קלה ליישום, אבל אל יאוש, יש שיטות אחרות...

מאת צביה בן־שלום

תמוה בעיני שאנשי "המעגל הלאומי" מבטיחים לבוחריהם הפוטנציאליים שיטות כל־כך צמחוניות של טיפול בערבים, מה גם ששיטות אלה אינן ניתנות ליישום.

מה פירוש "העברה מבוקרת של ערביי ישראל לארצות־ערב"? מבוקרת פירושה סלקטיבית, כלו' יערכו בהם סלקציה, יגרשו את הצעירים, לזקנים יתירו למות? רעיון יפה, אבל איך לעזאזל אפשר לבצעו בלי לעורר תגובות נזעמות בעולם כולו? לא שלאנשי המעגל הלאומי איכפת מה יגידו הגויים, אבל הנסיון מלמד שזעם של הגויים מתנקז, בדרך כלל, ביהודים שהם מיעוט לאומי בארצם. ואז, כשאנחנו צועקים גוואלד, אומרים לנו שגם אנחנו כאלה.

הגויים, מה לעשות, אינם מבינים שיש הבדל. הגויים המטומטמים והאנטישמיים סבורים, משום מה, שזכותם היחידה של היהודים לארץ משלהם מבוססת על רדיפות שהם נרדפו במשך דורות, בהיותם מיעוט לאומי. לך תסביר להם מושגים כל כך פשוטים ונעלים כמו ארץ אבות, הארץ המובטחת או זכותנו ההיסטורית. הסתומים לא יבינו, הרי יש אפילו יהודים שאינם מבינים, ומה כבר ניתן לצפות מהגויים?

להוציא איפוא את הערבים מארץ ישראל לא יהיה פשוט, כי בעולם תקום צעקה. ישראל — גם אם תהיה אימפריה המשתרעת מתרמור עד סואץ וכל יהודי ברית־המועצות ישתכנו בה — לא תוכל להרשות לעצמה להיות לגמרי מנודה...

אפילו סין, שיש לה קצת יותר תושבים מכל בני ישראל בכל הגלויות, ושטחה קצת יותר גדול מכל ארץ ההבטחה, והיא גם תקועה איי־שם בירכתי אסיה ולא בלב המזרח־התיכון — גם סין נאלצה לחזור ל"משפחת העמים". הסינים הבינו, שאם אתה מחוץ למסגרת, אפשר להתייחס אליך כמו למי שלא שייך ולנהוג בך כמו בנטע זר של הגזע האנושי. על כולם חל איסור השימוש בנשק אטומי. אבל מי שבחוץ... טוב, זאת היתה רק הערת אגב.

בצורה מבוקרת — כלומר — בכוח, אי־אפשר יהיה, אפוא, להוציא את הערבים מארץ ישראל. אפשר יהיה לשחד אותם. לשלם להם שיצאו. רעיון של כהנא. אבל מה נעשה אם הם יסרבו? אם יטענו — איזה רעיון אידיוטי — שהם נולדו כאן, וגם אבותיהם ואבות־אבותיהם, ושבכלל הם לא גזלו שום אדמה מהיהודים, כי כאשר אבותיהם באו לארץ זאת היא היתה שוממה, כי היהודים גורשו ממנה, בחלקם, וברחו ממנה, בחלקם.

תנאים קשים מאוד שררו בכל ארץ שוממה ושכוחת־אל זו, תוסיפו לכך רדיפות והגבלות ומסי גולגולת — כשאתה רואה את ממדי הירידה של הבית השלישי, אתה מתחיל להבין איך התרוקנה ארץ ישראל מהיהודים במרוצת ימי הביניים ואפילו אינך מתפלא שעל תקופה של אלף שנה בארץ־ישראל עוברים בלימודי ההיסטוריה בצ'יק.

אבל הערבים ישבו כאן, אולי מפני שהם רגילים לחיות בתנאים גרועים כאלה, שאף יהודי לא יסכים לחיות בהם, אולי מפני שהיה להם טוב. מכל מקום, עכשיו יש להם טיעון חזק לא לזוז מכאן, אפילו יציעו להם כמה אלפי דולר כדי שיעברו לאבו־דאבי. מה נעשה אז?

אילו לאנשי המעגל הלאומי היה רם, היו מכריזים מראש שבמיקרה שהעברה הסלקטיבית לא תישא פרי, הם יעברו לשיטה הסינית ו/לשיטה ההודית.

השיטה הסינית מעודדת משפחה עם ילד אחד. זוג שיש לו ילד אחד זוכה לתמיכה כספית, להטבות בדיור, לחינוך מעולה לילד — כולל אוניברסיטה חינם. שני ילדים — זה עוד נסבל, אבל שלושה ויותר מונעים מכל ילדי המשפחה חינוך יסודי, ההורים נדחפים לעבודות שחורות, בלתי משתלמות, מגרשים אותם מדירות מרווחות (בקנה־מידה סיני) בערים לוקחים מהם כל הקצבה. — אם יש קיצוב, ואפילו מטילים עליהם מס מיוחד. בקיצור הרבה ילדים זה עונש.

את השיטה הסינית ניתן ליישם באוכלוסיה הערבית של ארץ־ישראל (כולל יהודה ושומרון, כמובן) עם שינויים מסויימים. אין כל סיבה, למשל, להעניק לילד ערבי, גם אם הוא בן יחיד, חינוך גבוה חינם, כעוד נקיים יהודים משלמים תמורתו במיטב כספי הוריהם, אבל ניתן לאפשר לו ללמוד באוניברסיטה, במסגרת ה"נומרוס קלאוזוס," שבהחלט הגיע הזמן להנהיג. גם בעניין הדיור התנאים קצת שונים — אבל העקרון הוא עקרון ואת הפרטים אפשר להתאים לתנאי המקום והזמן.

טוב, אבל מה נעשה אם השיטה הסינית לא תפעל? אם הערבים ימשיכו להתרבות בהמוניהם ויעזרו במגביות של אחיהם העשירים, נסיכי הנפט? מסתבר שלא תהיה ברירה אלא לעבור לשיטה ההודית.

השיטה ההודית זכתה להדים רבים בימי הגברת גאנדי, ועיקרה לאפשר לכל גבר, שירצה בכך, לעבור ניתוח של סירוס, תמורת כנוס מכובד שעזר לפרנסת המשפחה הקיימת. היו כמה פאשלות, כמו סירוס גברים נגד רצונם, או של כאלה שלא הולידו — כמו שחייב החוק — לפחות שני ילדים; לפחות אחד מכל מין, אבל ברור שפרוייקט כל־כך גדול לא יכול להתבצע בלי תקלות פה ושם. אצלנו השיטה ההודית תפעל הרבה יותר טוב, כי אנחנו אנשים מסודרים; יש לנו מחשבים ובכלל...

הבעיה היחידה העלולה להתעורר היא איך להחיל את חוק הריבוי הסיני או ההודי על חלק מהאוכלוסיה, בלי לעורר צעקות של הגויים המטומטמים האלה, שאינם, כאמור, מבינים שיש הבדל. מדינה שיש לה יומרות להיות דמוקרטית, אינה יכולה לקבוע חוקים לחלק מהאוכלוסיה. אכן בעיה.

אבל — חברי החוג הלאומי היקרים — אל יאוש! הראש היהודי ממציא לנו פטנטים. ניתן יהיה לחוקק חוק האומר שהשיטה הסינית ו/או ההודית תחול רק על גברים שלא שירתו בצה"ל, או לחלופין, על בחורי הישיבה. פטנט עולמי, בקיצבאות הילדים זה הצליח.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

מכתבים לידיד

עוז לוויכוח לעת מבוכה

נפתלי היקר,
הרבה אנשים בשמאל הישראלי מודאגים מהמתרחש בארץ ומסימני השאלה המציקים לגבי התהליכים החברתיים והפוליטיים, אשר משנים את דמותה של ישראל — לא בדיוק על פי הערכים והעקרונות שהיו רוצים כי ינחו את גיבושה של החברה בעתיד ואת מקומה של מדינת ישראל באזורנו. הם לא רק מודאגים, אלא גם נבוכים בשאלה הקלאסית „מה לעשות". הוויכוח, ההתלבטות והנסיונות לחיפושי־דרך הם תוצאה של אותה מבוכה, אך הם לגיטימיים בהחלט ואף מבורכים. מוטב ויכוח, מאשר אותה דממה ושממה אידיאולוגית שאיפיינה את השמאל בשנים האחרונות.

הירהורים אלה באים כהקדמה למכתב שקיבלתי בעקבות מאמרי „הברית החדשה של עמוס עוז" (5.9.86), שבו התווכחתי עם עוז על הצעתו להחליף את „הברית ההיסטורית" של תנועת העבודה עם הדתיים בברית חדשה, שעל־פי כל הסימנים שניתנו על־ידי עוז, היתה הצעה לברית עם „חירות". מ.ז. שכתב אלי ואינו מפרסם את שמו מפני שמכתבו היה אישי, אך הדברים הכלולים בו ראויים לעמוד לדיון פומבי, הנו אדם שאני מוקיר זה שנים. סופר, אישיות, בעל ערכים לאומיים ואוניברסאליים.

הוא כותב: „רציתי לומר לך את אשר הטריד אותי בקוראי את מאמרך על עמוס עוז ובקוראי כיום, את מאמרו השבועי החדש של עוז ב„דבר". אינני סבור כי יש מקום לתקוף את האיש, כאילו דוחף הוא את מפלגת העבודה לזרועות הליכוד. זו קביעה נמהרת לדעתי. הנה אתמול כתב סופר זה, שאינו עסקן מפלגתי, ואינו חייב להציין כל רגע למצע מפלגתו, דברים כדורבנות נגד הימין הלאומני. שאינו לומד דבר ואינו שוכח דבר. איזכור שמותיהם של דוד לוי ושל מאיר שיטרית במאמרו הקודם ו„קרבתם" למפלגת העבודה, בא אולי להוכיח את הנהגת מפא"י ומפלגת העבודה על חטא (כן חטאו) שחטאו משלא ידעו לקרב לפני שנים רבות את האנשים הצעירים הללו ודומיהם לתנועת העבודה, שהיא כור צמיחתם ודחפו אותם לזרועות „חירות". לא נראית לי הביקורת, אשר פירושה, כאילו דבר לא יכול להשתנות (לטובה) במדינה ובחברה שלנו. שמא התרגלנו, יתר על המידה לחשוב בתבניות קבועות שכה מעטים מחוצה לנו מקשיבים לדברנו? אינני סבור, כי טוב הדבר (גם לנו), כשאנו פוסקים בצורה כה נמרצת את דינו של איש כעמוס עוז. דעותיו אינן מגובשות וקבועות (גם לא קפואות) ובמקום לרחיק הייתי מנסה אפילו לקרב. מלחמתו בסכנה האיומה והמעשית של השתלטות היהדות החרדית בחברה הישראלית ראויה לכל שבח, וגם התבטאותו אתמול נגד שרון, נגד הלאומנות של הימין והאוהדה, כי אלה מעמידים בסכנה את יסודות הקיום של ישראל — גם זה לא דבר של מה בכך..."

עד כאן דברי מ.ז.. המחייבים כמה הבהרות מצידי, דבר שאני עושה מעל דפי העיתון, מפני שבצבר תגובות ההורחות עם מאמרי שמעתי גם אותה שאלה עצמה: „למה לך לתקוף את עמוס עוז?". ובכן, במאמרי לא תקפתי את עמוס עוז. ואם התווכחתי עמו, הרי עשיתי זאת גם מתוך הערכה רבה לאישיותו וגם להרבה עמדות אמיצות שלו (שגם ציטטתי אותן במאמרי) שהיו קרובות מאוד ללבי. השאלה היא, האם דברי פולמוס עם הצעותיו של עמוס עוז, שהוא עצמו העלה אותן על הכתב — כהגדרתו — ב„חירוק שיניים", וציפה לתגובה של „פלצות" — האם דברי פולמוס האלה הם בבחינת „התקפה", או „פסיקת דינו של עוז".

ובכן אני רחוק כמזרח ממערב מכיתתיות ומהרצון להימצא במעגל שבו הכל מסכימים לתבניות קבועות, שאסור להרהר בו מעבר לסעיפי המצעים או לחפש דרכים בלתי־שגרתיות. אבל לא על חשבון תפיסת עולם בסיסית שאני מאמין בה.

אני בטוח, כי עמוס עוז לא שינה את השקפת עולמו. אילו עשה כן, לא הייתי מתפלמס עמו. אני מכיר כמה מאנשי השמאל שחצו את הגבול האידיאולוגי לעבר הימין, אפילו הקיצוני, ואיני מוצא כל עניין בפולמוס אתם. אבל עמוס עוז, כפי שאני מבין, לא שינה את עורו הרוחני־אידאי, אלא ניסה מתוך מבוכה הקרובה ליאוש לחפש פתרון, שלפי דעתי לא יסייע למלחמה בסכנה החרדית, אך יבטל את תנועת העבודה כאלטרנטיבה לליכוד וללאומנות.

אני חושב, כי ידידי מ.ז. שגה, כאשר ייחס את איזכור שמותיהם של דוד לוי ומאיר שיטרית במאמרו של עמוס עוז כנסיון „להוכיח את מפלגת העבודה־מפא"י על שחטאו ולא ידעו לקרב לפני שנים רבות את האנשים הצעירים הללו לתנועת העבודה". שכן עמוס עוז הזכיר כבעלי ברית שלושה שמות — לא רק את דוד לוי ומאיר שיטרית, אלא גם את חיים קורפו, וזה האחרון אינו נמנה עם הקטגוריה המוזכרת על־ידי מ.ז. השר חיים קורפו, איש „חירות" שורשי, איש מחנה שמיר, מבטא כנאמנות את מי שייכנס בעוד שבועות מספר לתפקיד ראש הממשלה.

בהזכירו את שלושתם דיבר עוז על „הניצים השפויים", הגדרה שאיני יכול לרדת לסוף דעתה, משהו מסוג אשה חצי מעוברת. זאת ועוד, כאשר עוז נתן איפיונים גיאוגראפיים לקרבה בין גורמי הברית החדשה, הרי לא במקרה כתב, כי אור־עקיבא קרובה יותר לקרני־שומרון מאשר לבני־ברק. הוא בחר התנחלות זו לביטוי הקרבה האפשרית בין תפיסת ארץ־ישראל השלמה לבין תנועת־העבודה. נכון, גם אני שמתי לב כי שבוע לאחר „הברית החדשה" כתב עוז מאמר חריף נגד שרון ונגד הלאומנות. הוא אשר אמרתי — עמוס עוז לא שינה את השקפותיו, אבל בהציעו את „הברית החדשה" נתן ביטוי ליאוש ביכולתה של תנועת העבודה לשמש לבדה אלטרנטיבה שלטונית בארץ.

אשר לסכנה של ההשתלטות החרדית בארץ: זו בהחלט קיימת, אם־כי לא צריך להפריז בה, למרות הביטויים המבהילים של הנסיון להחזירנו לימי ביניים. אותה ממשלת־אחדות־לאומית, שעמוס עוז היה בין הקוראים לתמיכה בה, קמה בין השאר, כדי להשתחרר מן הסחטנות של המפלגות הדתיות. אם „הברית החדשה" בין תנועת העבודה לבין „הניצים השפויים" (קרי: הליכוד) מוצעת כמחסום נגד הסכנה החרדית, כיצד להסביר את העובדה, כי הברית הקיימת כבר בין שתי המפלגות הגדולות במסגרת ממשלת האחדות לא הצילה אותנו מפני הוויתורים לדתיים והחיזורים אחריהם?

ואולי עמוס עוז העלה את הצעתו („בחירוק שיניים") בכוונה תחילה, כדי לעורר ויכוח במחנה השמאל? אולי הביא את פתרונותיו עד אבסורד, מתוך ציפייה שישמשו חומר מתסיס במחשבה האידיאולוגית המאובנת? אני מעלה זאת כאפשרות נוספת בצד הערכתי, כי דבריו נבעו מתוך מבוכה ויאוש. אם לכך התכוון, הרי שמילא את תפקידו, אם־כי לפליאתי הרבה טרם שמעתי הדים רבים לאותה בריה מוזרה, ששמה „הברית החדשה".

שלך בידידות
מארק גפן

אוטוביוגרפיה קולקטיבית

סיפורה של תנועת השומר־הצעיר בליטא נכתב בספר „מראשית ועד אחרית", שהוא אוטוביוגרפיה של אלפי שומרים שהיו שותפים למהפיכה הציונית והיהודית בדור האחרון

מאת יצחק שור

„מראשית ועד אחרית", ספר קורות השומר הצעיר בליטא, פורש לפני הקורא יריעה רחבה של חיי התנועה הציונית־חלוצית הגדולה ביותר בליטא. הספר ראה־אור אשתקד בהוצאת ספריית פועלים, מורשת והמרכז לחקר ולתיעוד השומר־הצעיר בגבעת־חביבה. ספר רב כמות זה, המקיף כ־400 עמודים כתובים ועוד כ־70 עמודים של תצלומים ופקסימיליות, ממחיש את חיי התנועה על רקע המאורעות הסוערים של שנות העלייה לארץ, המחתרת הציונית בתקופת הכיבוש הסובייטי, השואה והגבורה והבריחה לארץ־ישראל בשנים 1946־1944.

בוגרי קן קובנה, 1924

ספר זה נכתב בידי קבוצה קטנה של חברים. בראשם עמד יעקב עמית ז"ל וייבדלו לחיים: דניאל בן־נחום ולוי דרור. אך לאמיתו של דבר נכתב הספר בידי מאות מחברי התנועה, אשר העידו בעל־פה ובכתב, ואשר הניחו את התשתית ההיסטורית לספר זה.

סיפורה של תנועת השומר הצעיר בליטא משתרע על פני חצי יובל שנים, מ־1921, שנת ייסודה, ועד 1946, כאשר אחרוני תנועת „הבריחה" גנבו את גבולה של ברית־המועצות בדרכם ארצה. בהגישם את הספר לנשיא, חיים הרצוג, הגדירו לוי דרור כ„ספר של חלומות שהיו למציאות, אבל גם כספר יוון מצולה. הוא מתאר חיי יצירה של נוער, אבל גם מחתרת ציונית במשטר הסובייטי, מאבק לחיים בין חומות הגיטו, ביערות הפרטיזנים ובשורות הקטל".

אם נרצה, נראה בספר רב כמות ואיכות זה אוטוביוגרפיה קולקטיבית של אלפי שומרים, שהיו שותפים למהפיכה היהודית והציונית בדור האחרון. אם נרצה, יהיה זה ספרם של ותיקים, המתרפקים על נעוריהם. אם נרצה, יהיה הספר מצבה לעברה של יהדות שורשית שנשמדה, ורק שרידיה נמצאים בארץ.

קנאים לטוהר אישי

תנועת השומר־הצעיר בליטא נוסדה בהשפעת השומר־הצעיר בפולין, את התפתחותה המטאורית ניתן לייחס לאווירה הציונית והעברית, אשר שררה ברחוב היהודי. הקינים הראשונים צמחו ליד בתי הספר העבריים, ללמדך מה רב כוחם של המורים בעידוד הנוער לבחור לעצמו את דרכו.

המעיין השני שממנו שאבה התנועה את ערכיה היתה תנועת הצופים, מייסודו של באדן פאול. הפרטיזנים וחיילי הבריגדה הליטאית זכרו היטב את הטיולים והמחנות. התורה הצופית שקנו בנעוריהם סייעה בידיהם בימי סועה וסער.

„החינוך הצופי" שקיבלו חניכי השומר הצעיר, לא רק בליטא, נתן ביטוי לנטיית הנוער להשתחרר מאפוטרופסות המבוגרים, תוך קבלת משמעת מרצון של חבורת השווים. נערים ונערות שגדלו בתנאי דוחק חומרי ומסורת דתית מגבילה נמשכו למרחבי שדה ויער. „אנו מרחפים כולנו בעולמות עליונים. רואים אנו בדמיוננו דמות דיוקנם של חלוצים שזופי־שמש, הבזים לחיי עבדות, השואפים לחופש ולדרור" — כתבו שומרות צעירות בימים שבין שתי מלחמות עולם.

הדרישות החינוכיות שהציגו מדריכי התנועה בפני עצמם ובפני חניכיהם חבקו זרועות עולם: הם היו קנאים לטוהר אישי, ספוגי כמיהה לגאולת העם ושאיפה לחיי צדק ושוויון. באורח מעשי נדרש השומר להשתלם תמיד, לדעת עברית, לעמוד במבחנים של תרגילי צופיות ואומץ, ומאוחר יותר — לעמוד בקשיים פיסיים וחברותיים של חיי קיבוץ הכשרה.

לא חסרו אכזבות; היו בוגרים שפנו לקריירה אישית וללימודים. השערים הנעולים של ארץ־ישראל בתקופת המנדט דיכאו עד עפר את רוחם של החלוצים הרוצים לעלות.

מחתרת שומרית תחת השלטון הסובייטי

על הקמתה של מחתרת שומרית, בתקופת הכיבוש הסובייטי של ליטא, מספר השליח האחרון של הקיבוץ־הארצי בליטא, לוי דרור, כיום חבר קיבוץ עמיר: ענני המלחמה כבר הקדירו את שמי אירופה. בקיץ 1939 שטפו צבאות היטלר בפולין, פליטים הגיעו לווילנא, שם הוקם „ריכוז שומרי" שהחדיר שליחים לאיזורי הכיבוש הסובייטיים והגרמניים, כדי שימשיכו בפעילות התנועתית. תחת עינם העצומה למחצה של הסובייטים, ערכו ליטאים פוגרומים ביהודים.

הסובייטים הודיעו לקהילות היהודיות על חיסול כל האירגונים הציוניים, לרבות בתי הספר העבריים ותנועות הנוער. בוגרי השומר־הצעיר יצאו ליער וערכו טקס קבורה לדגל, כשם שיהודים דתיים עורכים טקס קבורה לספרי תורה שחוללו. אך קבורת הדגל לא סימלה את חיסולה האמיתי של התנועה. ההנהגה הראשית הקימה תאי מחתרת קטנים, ואילו אנשי הנ.ק.ו.ו.ד. החלו לעקוב אחרי ראשי התנועה.

בשלושה־עשר חודשי שלטונם לא הספיקו הסובייטים לחסל את החינוך הציוני, העברי והתנועתי. היו בידיהם תוכניות מפורטות לשלוח לסיביר את כל ראשי הגימנסיות העבריות ותנועת הנוער החלוציות ובראשם את חברי השומר־הצעיר, שהיו אמנם סוציאליסטים, אך גם ציונים. פלישת הנאצים לארצות הבאלטיות ב־1941 „שיבשה" את תוכניות החיסול הסובייטיות.

שירי העמק בדיביזיה „הליטאית"

הפרק המתאר את שנות הכיבוש הנאצי של ליטא, בשנים 1941־1945, הוא פרק של שואה וגבורה. חלקו מתאר את החיים בגיטו, חלקו מתאר את חיי הפרטיזנים ביערות וחלקו מתאר את חיי הלוחמים היהודיים בדיביזיה הליטאית. ראובן לויתן, עורך לילה ב„על המשמר" במשך שנים אחדות, כתב את הפרק המרתק הזה. הסובייטים הקימו את הדיביזיה הליטאית, כדי להוכיח לעולם שהעם הליטאי, אשר חי שנה אחת במסגרת של מדינה סובייטית, קשר את גורלו בגורל עמי ברית־המועצות.

הצעירים היהודים אשר התגייסו לדיביזיה זאת כדי ללחום בנאצים, הופיעו כליטאים. תדמית הדיביזיה היתה ליטאית, אך תוכנה היה יהודי: מחצית חייליה היו יהודים. הליטאים היו רבע והיתר היו רוסים. שפת הדיבור של החיילים היהודים בדיביזיה הליטאית היתה יידיש, אך בלילות היו יושבים במעגל ומזמזמים, ללא מלים, שירים על העמק.

וביום סתיו, בהתעטף עליו נפשו, ישב ראובן לויתן בבונקר בביילורוסיה, וכתב מכתב ביידיש למערכת „דבר", ומאוחר יותר לאחד מראשי התנועה לשעבר, זבולון פוח, כיום איש ירושלים. שבועות לאחר מכן, כאשר הפגזים נפלו מסביב, עמדה קבוצת חיילים יהודים בתוך הבוץ והתבוננה בהתרגשות בבול קטן, שעליו נשקף קבר רחל. היה זה מכתב שהגיע מהארץ לחייל היהודי־ליטאי ראובן לויתן.

הספר מסתיים בפרק מרתק, אשר מתאר את שתי שנות הבריחה, 1944־1946. באותן שנים החלו פליטי השואה וחיילים משוחררים לחפש נתיבי בריחה לארץ־ישראל. בפרק זה מתפרסמים סיפוריו של שמעון בקין, כיום תושב טבעון — ואז — חייל משוחרר מן הדיביזיה הליטאית. הרפתקאות מיכאל סטרוגוף ברוסיה המסופרות בידי ז'ול ורן, הם כאין וכאפס לעומת הרפתקאותיו של בנקה עליו הוטל, בידי פעילי התנועה בברית־המועצות, ליצור קשר עם חברי התנועה מפולין ומליטא ולסייע בידיהם לנוע לפולין, כדי לחפש את דרכם לארץ. במהלך פעילותו גייס בבקה פעילים שהכינו תעודות פיקטיביות, כרטיסי מסע ברכבת ובאוניות וקיימו קשרים עם קציני משמר הגבול הסובייטים ועם פקידי ההגירה הפולנים. ברוב המקרים היו אלה קשרים על „בסיס מסחרי". דרכי הבריחה הובילו לליטא ומשם לפולין ולמחנות הפליטים בגרמניה ובאוסטריה, ומשם אל חופי ההעפלה באיטליה ובצרפת.

אחרית שיש לה המשך

„מראשית ועד אחרית" הוא ספר שיש לו המשך: המשכו — בשישה קיבוצים שהוקמו ליד חיה לזכור התנועה הליטאית: ביה"ש, כפר־מסריק, עמיר, רמת־השופט, מעיין ולהבות־הבשן. יוצאי השומר־הצעיר בליטא, הם ובניהם ונכדיהם, בנו משקים לתפארת, התגייסו להגנה ולפלמ"ח, לבריגדה ולצה"ל. מחנכים אשר יציגו ספר זה לפני תלמידיהם יוכלו להעמיד אותם על תרומת המייסדים להיסטוריה של העם היהודי, על עומק המהפיכה הציונית, שחולל דור זה במו ידיו בדרך של הגשמה אישית.

פרקים כמו „מסכת חינוכית והשלכותיה" ו„חיפושי דרך והכרעה", עשויים לשמש כלי בידי מחנכים בקיבוצים חומר לדיון בקשרים החינוכיות במוסדות על מהותה ותפקידיה של תנועת הנוער כאן ועכשיו, בעשורים האחרונים. העוסקים בתקופת מלחמת העולם השנייה, עשויים לשמש חומר קריאה ולימוד מרגשים במיוחד בקיבוץ־הארצי, שכמה מחבריו הם גיבורי אותם פרקים. „מראשית ועד אחרית" הוא ספר שנכתב ונערך בציניות, קפדנות ואהבה. קריאה בו כמוה כדפדוף באלבום משפחתי ישן, המחממת את הלב וצובטת אותו.

הצד השלילי של המאזן

מאת משה סבוראי

ח"כ שבח וייס, במאמרו ב„על המשמר" (20.8) מוכיח את מפ"ם על פרישתה לאופוזיציה לפני שנתיים. הוא שכח דבר קטן — ששמעון פרס שש להזדמנות להחליף את מפ"ם ב„יחד" וב„אומץ" בזמנו — וזה לאחר שהעליב אותה ואת התנועה הקיבוצית במערכת הבחירות שקדמה להקמת הממשלה.

אך עיקר מאמרו מוקדש להצגת הצד החיובי של מאזן שנתיים שמעון פרס, כלומר, שנתיים לממשלת אחדות לאומית. לכל מאזן יש גם צד שלילי — ולשווא חיפשתיו במאמרו. היציאה מלבנון — מעשה חיובי, פרס ורבין הובילו בכך. אך להשלמת המעשה חסר להם האומץ הציבורי לדרוש חקירת אותה מלחמה אומללה, כדי למנוע הישנותה בעתיד. והתוצאה: אלו שהובילו את המדינה לבזיון, לאבידות ולנפגעים כה רבים, אינם צריכים לתת את הדין לאזרחי־מדינתם. אותם האחראים, בעזרת פרס, משכיחים את כל הפרשה כאילו לא היתה כלל: חלק מהציבור, כולל רבים מתלמידי תיכון של המחזורים האחרונים, רואים את של"ג כתקלה ולא כמגוחכות מרמה וממשלה את העם.

צה"ל ממשיך להתחמק מניתוח אמיתי של מהלך המלחמה. התחמקות זו הולמת את הקריירות הגובר אצ אם על שיקולים עניינים. דו"ח ואלד — לפי רבין רצוי לרדת בו. אך לא נעים להרוש מהרמטכ"ל לקיים דיון, והרמטכ"ל — כל יכול במערכת ובקנו האמפיפיור אינו יכול לטעות. פרס גם הוא אינו נגד תופעה זאת.

כלליות, שבחי ח"כ שבח וייס (כשמו כן הוא) לפרס לקיים את שטרים בא המועד לסכם ולשבח. מי ינבא מה יהיו מעשי שמיר בשנתיים הבאות — האם יהפוך את מעשי פרס לחסרי משמעות?

במי לבחור ולמי להתנגד

נברוק את המדיניות הכלכלית: עצירת האינפלציה עד כה הישגים. אך המשק טרם הגיע לתהליך צמיחה ולהתאוששות ויצרני יותר. לכן מוקדם לכנות מדיניות זו כהצלחה לראשו

(המשך בעמוד [illegible])

קרובים רחוקים

מסמכים בארכיון. האם יש כאן אחדים שהצליחו „להשתחל" ולהשפיע על החלטות פקידי ממשלה?

מלחמה חשאית בשלושה צבעים

כותרת ראשית דרמאטית באחד העיתונים בישראל התבררה כמצוצה מן האצבע. באחת המדינות במזרח־התיכון בוודאי היה מישהו שחגג את נצחונו. שעור בלוחמה פסיכולוגית: ל"פ לבן, ל"פ אפור, ל"פ שחור

לפני כמה חודשים נכווה אחד העיתונים הגדולים בישראל קשות בפרסמו כותרת ראשית שבישרה ב„שחור מזעזע" על לכידת רשת ריגול ישראלית במצרים. בגוף הידיעה נמסרו פרטים רבים על חברי הרשת, כיצד נלכדו, על כך שהם מצויים במעצר בקהיר, ואפילו שהאמריקנים היו שותפים ל„פרשיית הריגול". העתון לא הסתיר את המקור לידיעה, והעורך — על אף שהציב את הידיעה בכותרת הראשית —. היה זהיר מספיק כדי לציין כי הידיעה לקוחה משבועון ערבי.

הידיעה, שנראתה מלכתחילה מוזרה, אף כי אינה לגמרי בלתי־מתקבלת על הדעת, נמצאה כעבור יום כמצוצה מהאצבע. לא מרגלים, לא דובים ולא יער. היה מי שחגג את נצחונו. היו אלה גורמי מודיעין שהצליחו, ולא בפעם הראשונה (גם לא האחרונה), לשרבב מידע מוטעה לתקשורת הישראלית ולגרום במקרה זה ערעור באמון בין מצרים לישראל, ובעיקר תחושת מבוכה וחוסר־אמינות למערכת יחסים קרירה של אותם ימים.

הסיפור על „לכידת המרגלים הישראלים במצרים", הוא רק דוגמא אחת למלחמת המוחות המתנהלת מעל גבי התקשורת הערבית בעיקר הכתובה וגם האלקטרונית, מלחמה המכונה בשפה המקצועית „לוחמה פסיכולוגית" או בקיצור ל"פ.

■ **לא יחסי־ציבור**

הלוחמה הפסיכולוגית בתקשורת אינה תעמולה או יחסי ציבור במובן המקובל. אין מדובר בפגישות תדרוך של יועצים לתקשורת בשגרירויות שונות הנראגים, מטבע הדברים וכמובן מאליו, לעשות את הכל למען התדמית של מדינתם. הלוחמה הפסיכולוגית הינה מלאכתם של שירותי המודיעין בבואם לסלף מידע ולהפיצו בכלי התקשורת כמידע אמין ומדויק, כדי לשרת את האינטרסים קצרי וארוכי המועד של מדינותיהם. העיקרון של הלוחמה הפסיכולוגית הוא בהשתלת מידע כוזב המונח על בסיס רחב של מידע נכון: ככל שהבסיס העובדתי מוצק יותר ומדויק יותר, כך קשה יותר לחשוף את המידע המוטעה ולגלות את העומד מאחורי ידיעה תמימה המופיעה בעיתון ערבי המופיע במדינות ערב, או באירופה.

בעולם יוצאים לאור מדי יום מאות עיתונים ערביים. לפני התערערות החיים בלבנון, היתה התקשורת הלבנונית המובילה בעולם הערבי, ואילו כיום עבר תפקיד זה לעיתונות המפרץ. סעודיה, כווית ומדינות אחרות, מוציאות לאור עשרות רבות של עיתונים יומיים, שבועונים, ופירסומים אחרים, חלקם מופנים לפזורה הערבית הגדולה הנמצאת באירופה וארצות־הברית, ויש די הרבה עיתונים ערביים המודפסים בעת ובעונה אחת בריאד שבסעודיה ובלונדון וניו־יורק.

■ **ל"פ לבן**

את הלוחמה הפסיכולוגית ניתן באופן כללי לחלק לשלושה סוגים עיקריים: „הל"פ הלבן", „הל"פ האפור" ו„הל"פ השחור". הלוחמה הפסיכולוגית המכונה „לבנה", נושקת למעשה להסברה שגרתית של כלי התקשורת הממלכתיים והדיפלומטיים ברחבי העולם. „המידע הלבן", המתבשל אצל מנגנוני המודיעין של מדינות המזרח־התיכון הוא כמעט ללא יוצא מן הכלל, מדויק. יש הדגשים בנקודות מסוימות, שנועדו לקלוע לאינטרסים ההסברתיים של המדינה, אך באופן עקרוני, האינפורמציה המופצת בתקשורת — נכונה. מידע כזה מופץ, בין השאר, באמצעות תדרוכים הניתנים לעיתונים זרים על־ידי מנגנוני ההסברה הרשמיים, כגון תדרוכים לתא־כתבים, על־ידי פקידים בכירים ואחרים. לתדרוכים כאלה, הנמסרים בכל מדינה בעולם הערבי, בכלל זה סוריה ואיראן, משורבבים קטעי מידע אמיתי, אשר שירותי המודיעין והעומדים מאחורי תיכנון הלוחמה הפסיכולוגית מעוניינים להבליט.

המידע הזה, מופץ למחרת בכל העיתונים הערביים (וגם הזרים, אך באלה לא נעסוק), בסוכנויות הידיעות, ובתחנת השידור של „רדיו מונטה קארלו", הנחשב למקור המידע הרב ביותר על העולם הערבי, ובדרך־כלל, גם מדוייק. ואשר בימים כתיקונם משמש מקור המידע העיקרי לידיעות שוטפות בעיקר לכתבים לענייני המזרח־התיכון.

■ **ל"פ אפור**

הלוחמה הפסיכולוגית „נכנסת להילוך גבוה" בתחום המכונה „התחום האפור" או הל"פ האפור. כאן, באה לידי ביטוי מקצועיותם של אותם אנשים העומדים מאחורי מנגנון זה, משום שמדובר בהשתלת מידע כוזב, המונח על בסיס עובדתי נכון. למה הכוונה? למשל, ידוע כי הסורים עומדים לקבל מברית־המועצות את המטוסים המתקדמים מדגם מיג־29. עיתוי קבלת המטוסים יכול לשרת את צרכיה של סוריה כמו גם עיתוי קבלתם של טילי הס.ם 25. כך ניתן יהיה למצוא דיווחים בעיתונות העולמית, בפרט הערבית, על כתבים ש„ראו מיג־29 טס בשמי סוריה" או — כפי שפירסם לפני כחודש השבועון הבריטי „ג'יינס" ואשר צוטט באחד מעיתוני הבוקר בישראל, על אודות כתב ש„ראה בסוריה בסיסי שיגור לטילים החדשים". דוגמא אחרת לל"פ אפור: אחד השבועונים הערביים, היוצא־לאור באירופה, פירסם בשבוע שעבר ידיעה כי ארצות־הברית מתכננת, יחד עם מצרים, לתקוף את לוב. המטוסים המצריים, כך נמסר, ישמשו פרובוקציה, הם יישאו סימני זיהוי לוביים ויתקפו מטרות במצרים, דבר שיביא לתגובה של חיל־האוויר המצרי יחד עם האמריקנים המתכוננים זה מכבר לתקוף את קדאפי. בסיס המידע לידיעה זו נכון. יש מתיחות בין לוב למצרים, ורבה הציפייה לתקיפה אווירית אמריקנית נוספת על לוב. נוסף על כך, בעת פירסום הידיעה ערכו האמריקנים והמצרים תרגיל צבאי משותף, דבר שיכול היה להוסיף אמינות לאותה ידיעה. מי עמד מאחורי הפירסום — זאת קצת קשה לדעת, אולי שירותי המודיעין הלוביים שרצו מחששם כי רב מפני התקפה אמריקנית, להסב את דעת־הקהל ולהכין את הקרקע לתקיפה זו. ואולי שירותי מודיעין אחרים הפיצו מידע זה. מה שהיה די ברור ועתה גם מוכח, שאותה ידיעה פשוט לא היתה נכונה, אם שירתה או לא את מפיציה — גם את זאת קשה לדעת.

לוחמה פסיכולוגית טובה במעט בלתי־ניתן לזהות. העיקרון הוא, שכדי לשתול פיסת מידע שיקרי, יש לעוטפו בסינון כבד של מידע מדויק, וכך הופך לעתים איתור המידע המוטעה לבלתי־אפשרי. כך קורה שפיסת מידע שיקרי שהוכנה בשוס־שבל על־ידי מנגנון מודיעין כלשהו, עושה את דרכה לתקשורת, משם לפוליטיקאים, לעתים לישיבות ממשלה ולקבלת החלטות — הכל על יסוד מידע שיקרי.

הלוחמה הפסיכולוגית אינה מתבססת רק על מידע שיקרי. שירותי מודיעין ימסרו, לעתים, מידע נכון לתקשורת כדי לסכל מגמה מסוימת אצל האויב. אם, לדוגמה, גילו שירותי המודיעין המצריים כי לוב עומדת לרכוש, למשל, באירופה נשק כימי, יזדרזו לחשוף את המידע שברשותם לתקשורת העולמית, כדי לסכל את תאוות־הבצע של אותם סוחרי־נשק או אותה ממשלה באירופה, ולמנוע מהלובים להצטייד בנשק כימי.

שירותי המודיעין של מדינות ערב מפעילים ל"פ ברמה נמוכה למדי. מדובר בעיקר בשטיפת־מוח די נוחה לאיתור, כגון אותו סיפור ריגול שברשתו נפל אחד מעיתונינו. דוגמא לל"פ מתוכנן היה ניתן לראות בסדרת הפירסומים על עושרו של אש"ף, של ערפאת ועל השחיתות הרבה בארגון. בחודש שעבר התפרסמו בכמה כלי־תקשורת, בעיקר במצרים, גילויים מצד „אבו אל־זעים", שהיה בעבר איש אמונו של ערפאת, ועתה הוא מעין „אבו־מוסא" של המלך חוסיין. איש זה סיפר על גילויי השחיתות בהנהגת אש"ף (שאליה, כאמור, השתייך עד לפני חודשים־מספר) על ביזבוז הכספים ועוד פרטים לא מחמיאים על מנהיג הארגון. הסיפורים אולי נכונים בחלקם, אך העיתוי מחשיד את המודיעין הירדני שידו היתה בניסיון להבאיש את ריחו של ערפאת ולהעלות את קרנו של „אבו־אל־זעים", איש אמונם.

■ **ל"פ שחור**

סוג המידע המושתל המתוחכם ביותר, הוא המכונה „ל"פ שחור", המכוונה להשתלת מסמכים מזויפים לתקשורת או לדואר הדיפלומטי. הסיכוי לאתר סוג זה של לוחמה פסיכולוגית כמעט בלתי־אפשרי. התוצאה המקווה על־ידי שירותי המודיעין המצליחים להחדיר מידע כוזב היא, כי על סמך אותם „ניירות רשמיים", יתקבלו החלטות, אפילו של ממשלות, באותו כיוון שמשתילי המידע המוטעה חתרו אליו.

גם הבעיה של איתור המידע המוטעה המושתל בתקשורת הערבית, מתמודדים עיתונאים המכסים את תחומי המזרח־התיכון, וכמובן, שירותי מודיעין הנדרשים להעריך את המתרחש בעולם הערבי. ברוב המקרים, ניתן לבור את הכוזבים. לעתים קרובות קורה, שמידע שיקרי מצוטט בהרחבה בתקשורת הישראלית ומצליח להפיל בפח לעתים גם את אלה האמונים על הערכת המתרחש בעולם הערבי.

רשות הקורא

קופת־חולים בלי רופאים

בשכונת חבצלת על יד רחובות, המאוכלסת ביותר משלוש מאות תושבים, חלק גדול מהם פנסיונרים, יצאה הרופאה המטפלת לחופשה (בזכות) מיום 17.8 עד 2.9. הנהלת המחוז לא מצאה לנחוץ לשלוח ממלא־מקום במקום הרופאה הנמצאת בחופש. מי שנזקק לרופא עליו לכתת רגליו במהלך של שלושה ק"מ לשכונת אושיות. נוסף לכך, גם אחות המרפאה יצאה לחופשה חלקית, וימים אחרים במשך השבוע המרפאה היתה סגורה במשך כל היום.

האפשרויות הן או להיות בריאים או לסבול או להזמין ביקור פרטי אצל רופא או לצעוד כמה קילומטרים עד „אושיות" או לחכות שהרופאה תחזור מהחופש.

האם זהו נסיון להרגיל חברי הקופה לביקורים פרטיים אצל הרופאים, או נסיון לסגירת מרפאות בשכונות (במקום לעשות בדק־בית, כמרכז בארלוזורוב) או שהנהלת קופת־חולים חושבת שהבוחרים בשכונת פועלים נמצאים אצלה בכיס ואפשר לזלזל בחברי הקופה?

בכל זאת יש לי שאלה לקברניטי ההסתדרות ובראשם המזכיר קיסר: איך אפשר להשאיר במשך שבועיים שכונה עם ארבע מאות משפחות בלי שירות רפואי במקום? אני גר בשכונה במשך שלושים ושש שנים ועוד לא קרה מקרה כזה בעבר.

דוד פרח, רחובות

„יתרונות" שעון הקיץ

כ־6 בספטמבר שבה מדינת ישראל וחזרה „לשעון החורף" וחשוב היה שנסכם לעצמנו את היתרונות שהפקנו השנה מהנהגת „שעון קיץ". בעיצומו של הוויכוח הציבורי בעד ונגד הפעלת שעון קיץ, טענו יועצים ומומחים מטעם שר האנרגיה והתשתית נגד שר הפנים, שאי הפעלת שעון קיץ תגביר את מספר התאונות והקטל בדרכים ילך ויגבר.

לא כאן המקום לחטט באסונות המחרידים שפקדו הקיץ את מדינת ישראל כתוצאה מריבוי תאונות הדרכים. על אבדן חיים יקרים של משפחות שלמות אין תחליף ואין תמורה, אך חשוב שמשרד האנרגיה ימציא לציבור דין וחשבון מפורט: כמה מיליוני דולרים יעלו לקופת המדינה הפיצויים לנפגעי תאונות הדרכים בקיץ זה, לעומת גובה הפיצויים ששולמו אשתקד, כאשר לא הונהג שעון קיץ.

באשר לחסכון באנרגיה, מוטב היה שהשר משה שחל ישנס מותניו ויגש ברצינות לבטל לאלתר את החשמל הניתן חינם לאלפי עובדי החברה — דבר שהיה מוסיף לקופת המדינה עוד 12 מיליון דולר מדי שנה, שהם פי־שלושה יותר מגובה החסכון שנחסך השנה באנרגיה בשל הנהגת שעון קיץ.

לאור כל זאת על שר הפנים — הרב יצחק פרץ — לעשות חושבים ולכלכל את צעדיו כך, שבשנה הבאה לא יגרר אחר אלה הלוחצים להנהיג „שעון קיץ".

מרדכי אופיר, ירושלים

פשיעה — גם בחוגים חרדיים

בניגוד לדעה הרווחת, רמת הפשע בחברה החרדית אינה נופלת מזו של החברה החילונית. ולהלן דוגמאות:

● ביצוע עבירות שונות בתחום הכספים כגון זיוף המחאות — פרשת חב' בוקן והוצאת כספים במרמה ובריחה לחו"ל — פרשת הוצאת חברת הברוקרים. שירוך. גניבת המיליונים מבנק אמריקני־ישראלי ועוד.

● קיום מגעים עם אש"ף הרגיל ברצח ישראלים באשר הם, שניתן לראותם כשותפות ועידוד מעשי רצח.

● זריקת אבנים על מכוניות נוסעות שעלולה להסתיים במוקדם או במאוחר בקורבנות אדם, אינה אלא נסיון לרצח.

בסיכום המצב, לאמיתו של דבר, סותר לגמרי את המיתוס של היעדר פשיעה בקרב החרדים.

מיכאל אביב, ירושלים

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשנות וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

מאת יצחק שור

למה יש בירושלים הערבית כל־כך הרבה ילדים עובדים

מאז מלחמת 1967 אמורים חוקי ישראל לחול גם על החלק הערבי של ירושלים. העירייה שופעת רצון טוב, והיא מעוניינת להעניק שירותים שווים ליהודים ולערבים. למעשה, מתבצע בעיר הערבית חוק לימוד חובה באורח מפוקפק. איש אינו יודע מי לומד, או למען הדיוק מי איננו לומד. בידי העירייה והממשלה מצויים אומדנים בלבד. השירותים הניתנים לילדים הערביים בירושלים המאוחדת מפגרים בשנות דור אחר השירותים הניתנים ליהודים.

בסוף התקופה הירדנית למדו ברשת החינוך הממלכתי בירושלים הערבית כ־60 אחוזים מכלל התלמידים. ברשת החינוך הפרטית, בחלקה הגדול כנסייתית, למדו 28 אחוזים. ברשת החינוך של סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים (סעו"ת) למדו 12 אחוזים. מהו המצב כיום? משיב מיתקאל נאטור, מנהל היחידה לחינוך לילדים ערבים במחלקת החינוך העירונית: „כיום לומדים ברשת החינוך הממשלתית־עירונית כ־40 אחוזים בלבד מכלל התלמידים. 55 אחוזים לומדים בבתי־ספר כנסייתיים, או פרטיים, או בבתי־ספר המנוהלים בידי מוסדות דת מוסלמיים. הללו מייצגים למעשה את הממשל הירדני, והם נהנים מתקציבים הבאים ממזרח לירדן. ברשת החינוך של סעו"ת לומדים עתה כ־5 אחוזים מכלל תלמידי העיר הערבים".

כמה תלמידים מצויים בעיר? מי מפקח על חוק לימוד חובה? מדוע נראים בירושלים הערבית כל כך הרבה ילדים עובדים? משיב מיתקאל נאטור: „מספר התושבים הערבים של ירושלים עומד עתה על 120,000, מתוכם בגילאי לימוד חובה — 40,000. במסגרת הממלכתית־עירונית לומדים כ־16,500 בלבד. שהם כ־40 אחוזים מכלל הילדים ובני הנוער בגילאי החובה. לשון אחר: משקל התושבים הערביים בירושלים מתקרב ל־30 אחוזים ואילו משקלם במערכת החינוך העירונית נע סביב 13 אחוזים בלבד".

בנות מתבגרות — בבית

הרשויות הפרטיות אינן משתפות פעולה עם מחלקת החינוך העירונית. בידי משרד הפנים אין נתונים בדוקים על הילודה, לכן לא יכולה העירייה לדעת מי לומד ומי איננו לומד. בכמה כפרים ושכונות בירושלים רבתי, למשל, אין שמות לרחובות. המחשב של משרד הפנים כותב סאלם במקום סאלים, וכבר אין דרך לאתר את הילד. חלק מהנשים הערביות יולדות בבתי־חולים במדינות ערב, או בגדה המערבית. אפילו רצתה עיריית ירושלים לדעת מה קורה, אין לה כלים לכך. ל־40,000 תלמידים במערב העיר ישנו קצין ביקור סדיר אחד. לפני שנים מעטות היו שניים. גם אילו עמדו לרשות העירייה קציני ביקור סדיר במידה הדרושה, לא היה אפשר לעשות הרבה כדי לאכוף את חוק לימוד חובה ולמנוע עבודת ילדים. הסיבה לכך נעוצה במחסור בכיתות לחינוך מיוחד ובכיתות טיפוליות. בבתי־הספר של מזרח ירושלים אין גם עובדים סוציאליים ואין הם נהנים משירות פסיכולוגי.

בעייה בפני עצמה היא חינוך הבת. חלק מן ההורים, במיוחד שומרי מסורת קפדניים, מחזיקים את בנותיהם בבית ברגע שהן מתחילות להתבגר. בגיל זה מן הראוי שבת תשב בבית ותמתין לבעל, סבורים אותם הורים. בכמה מקרים ישנם הורים לבנות מפגרות, אשר כלל אינם שולחים אותן לבתי־ספר. כאשר הבת נמצאת בבית אין עליה תווית של מפגרת. אילו הלכה ללמוד, היה דבר פיגורה מתגלה, ואז היו יורדים לאפס סיכוייה להשיג בעל. בירושלים המזרחית אין גני קדם־חובה, שעה שבירושלים המערבית לומדים בגני קדם־חובה למעלה מ־95 אחוזים מן הילדים בגילאי 3־5, — אומר מיתקאל נאטור. התחילו להקים גני חובה, והם מקיפים השנה כ־1500 ילדים ב־50 כיתות גן בקירוב.

40 אחוזים — כיתות פסולות

הבעייה המרכזית המטרידה את החינוך הערבי בירושלים היא המחסור במבנים. שעה שבמגזר הממלכתי־עירוני היהודי אין כמעט בנמצא כיתות שכורות, במגזר הממלכתי־עירוני הערבי 200 מתוך 537 כיתות הן שכורות! לשון אחר: ארבע מכל עשר כיתות לומדות במבנים פסולים ובלתי מתאימים — ויקרים. החדרים נשכרו בדירות קטנות. חסרות חצרות. לעתים תכופות חסרים שירותים, מתקני מים וחשמל. ההשקעה בשכר דירה היא גבוהה, משום ששכר הדירה מחושב בדולרים או בדינרים. נוסף לכל חייבת העירייה להתקין חשמל, שירותים ואוורור. כל זה הוא כאין וכאפס לעומת ייקור החינוך הערבי בשל ההכרח לקיים כיתות קטנות. לחדרים בדירות שכורות נכנסים, בדרך כלל, 20 תלמידים. לחדרים במבנה תקני נכנסים 40. אבל הממשלה הקפיאה את התקציבים. מדי שנה בונים כמה כיתות, אך מספרן איננו עונה אפילו על צרכי הגידול הטבעי. טדי קולק מותח על הממשלה ביקורת בוטה, אבל הישועה איננה קרובה.

אין הפגנות ואין שביתות

חרף המצוקה השוררת במגזר הערבי בירושלים, יש לחינוך הממלכתי־עירוני כמה יתרונות: בבתי־הספר הפרטיים והכנסייתיים, הפועלים לפי התקן הירדני, מותר להכניס לכיתה עד 55 תלמידים. במזרח ירושלים מותר להכניס תלמידים לפי התקן הישראלי — 40 לכל היותר. יתרון אחר הוא בכך, שבבתי־הספר הממלכתיים־עירוניים אין הפגנות ואין שביתות. גם המורים מקבלים משכורות לפי הסכמי העבודה בין הממשלה והעיריות לבין ארגוני המורים. תקני המזכירות והשרתים גם הם זהים.

האם יש הבדל באיכות התלמידים המגיעים למגזר הערבי הממלכתי־עירוני לעומת בתי־הספר הפרטיים? בהחלט כן, משיב מיתקאל נאטור. בבתי־הספר הפרטיים, הפועלים לפי כללים ירדניים, מותר להשאיר תלמיד באותה כיתה פעמיים במהלך לימודיו. במקרה כזה הוא מעדיף לעבור למגזר הממלכתי. בבתי־הספר המקצועיים הפרטיים מצויידים הרבה יותר טוב מאשר הממלכתיים. רוב המצטיינים פונים לבתי־ספר מקצועיים פרטיים. במקצועיים הממלכתיים חסרות מגמות מתקדמות לרדיו, טלוויזיה, אלקטרוניקה. השנה אמנם הוקמה מגמה לרדיו ולטלוויזיה. בוגרי המגמה לחשמל מוצאים עבודה בחברת החשמל המזרח ירושלמית, אבל ישנה עדיין מגמה לנגרות, שאין לה עתיד.

מיתקאל נאטור מקווה שבתשמ"ח ייפתח בית־ספר ממלכתי־עירוני מקצועי יוקרתי, שאליו יתקבלו רק תלמידים טובים. בבתי הספר העל־יסודיים ישנם מחשבים מעטים. התקציב שהועמד השנה לרכישת מחשבים במזרח ירושלים הוא 7000 שקלים לעומת 180,000 במערב העיר.

תוכנית לימודים ירדנית

לפי איזו תוכנית לימודים לומדים התלמידים בבתי־הספר הממלכתיים־עירוניים הערביים בירושלים? משיב מיתקאל נאטור: כאשר נפתחו בתי־הספר במסגרת הישראלית, בקיץ 1967, הונהגה בהם תוכנית הלימודים שהיתה מקובלת בבתי־הספר הערביים בתוך הקו הירוק. הורים רבים מיהרו להוציא את ילדיהם מבתי־הספר הממלכתיים־עירוניים והעבירו אותם לבתי־ספר פרטיים, אשר פעלו לפי התוכנית הירדנית. במיוחד עברו תלמידי בתי־ספר התיכוניים. אלה שעמדו בבחינות הבגרות הישראליות לא יכלו להשתלם בירדן או בכל ארץ ערבית אחרת, התעודה הישראלית איננה מוכרת שם. לכן החליט משרד החינוך, על דעת מנהלי בתי־הספר הערביים, להנהיג „תוכנית השלמה", שתכסה גם את תוכנית הבגרות הירדנית. תרופה זאת היתה מרה, משום שכל תלמיד נאלץ ללמוד לפי תוכנית ירדנית ולפי תוכנית ישראלית גם יחד.

ב־1967 החליטו הגורמים הנוגעים בדבר במשרד החינוך ובעיריית ירושלים להנהיג תוכנית חדשה: זוהי התוכנית המונהגת בגדה המערבית, בתוספת אזרחות ולשון עברית, שלמודיהן החל בכיתה ז'. זה הביא לנורמליזציה: בוגר החטיבה העליונה ניגש לבחינות הבגרות הירדניות („תוג'יהייה"), אשר מוכרות על־ידי ממשלת ירדן, ובאורח אוטומטי גם על־ידי יתר מדינות ערב. בשנים האחרונות החלו בירושלים המזרחית ללמוד לפי התוכנית הירדנית מכיתה א', ועברית — החל מכיתה ג'.

גודש הרסני

בראשית שנת הלימודים שבים התלמידים אל בית־הספר כשהחלטתם נחושה, להיות טובים וחרוצים יותר. אחרי החגים חוזרים הכל למורם: התלמידים משתדלים לעבור את המורים בשלום. המורים קובלים על כיתות גדושות, תוכניות לימודים בלתי־אפשריות ושכר נמוך.

מורים רבים חיים בטעות. הם סבורים שמקצועם מעניין את תלמידיהם בדיוק כשם שהוא מעניין אותם. הם מעמיסים על זכרונם של התלמידים ועל זמנם של פרטים, עובדות, ושיעורי בית בכמויות. לאחר מכן אינם מבינים מדוע תלמידים רבים כל־כך אינם מסוגלים ללמוד את המקצוע ללא עזרה מיוחדת.

תוצאת מצב עניינים זה היא הרסנית מנקודת מבטו של התלמיד. להערכת פרופ' אריה לוי מאוניברסיטת תל־אביב, עשרים אחוזים מן התלמידים אינם אוהבים את בית־ספרם. חוקר אמריקאי בשם ג'ונסון מרחיק לכת. הוא טוען כי כעשרים אחוזים ממש שונאים את בית־ספרם, ואילו האחרים מגלים כלפיו יחס פושר.

בית־הספר הוא מוסד הישגי. תחרותי. מעמד התלמיד נקבע על־פי רמת הישגיו, והללו הם תוצאה של כשריו. האם ישנו קשר הכרחי בין המאמץ, ההתמדה והחריצות שמגלה התלמיד לבין התוצאה? לאו דווקא. אם בכיתות הנמוכות יש מקום לאשלייה, שאכן קיים קשר כזה, הרי בחטיבת הביניים תלמידים חלשים, מגלים שגם אם השקיעו מאמץ ניכר בעבודתם, הם מקבלים ציונים גרועים. זוהי הסיבה לכך שתלמידים חלשים, המהווים עשרות אחוזים, אינם מסוגלים לנבא אם יקבלו גמול למאמציהם, או שיקבלו ציון גרוע אפילו יעבדו קשה.

חיזוקים שליליים

אחת הדרכים להתגבר על כשלון החמישון הנמוך של הכיתה הממוצעת, היא להעריך בהתמדה את מצבו של הלומד, כדי שיוכל לשפר את מצבו. הערכה זו מועילה, אם גם המורה מסיק ממנה מסקנות ביחס לעבודתו. את המסקנות האלה לא יכול המורה להסיק, משום שהמחויבות שלו היא כלפי דרישות תעודת הבגרות וכלפי משרד החינוך, ולא כלפי תלמידיו. „תוכנית לימודים גדושה, שאיננה מתחשבת באינטרסים של התלמידים ואיננה מותאמת לרמתם השכלית ולנסיונם, מכשילה את המורה בכך שהיא מצמצמת את ההזדמנויות למתן חיזוקים חיוביים ומכוונת אותו לשימוש בלחץ, איומים ועונשים, כלומר — בחיזוקים שליליים" — כותב פרופ' אברהם מינקוביץ בקובץ „תהליכים בהכנת תוכניות לימודים", שראה אור בהוצאת משרד החינוך בתשכ"ד.

האם השתנה משהו מאז? כלל וכלל לא. עתה מתמקחים אנשי המדעים המדוייקים מן האוניברסיטות עם ראשי בתי־הספר לחינוך בדבר השאלה, אם תוספת מתימטיקה באמת תחולל שינויים ברמת הלימודים של בית־הספר התיכון. „אם ילמדו עוד שעה מתימטיקה, כלום יאהבו יותר את המדע? ואם שום דבר מעבר לזה לא ישתנה, האם תוספת השעות תביא יותר סטודנטים למוסדות להשכלה גבוהה?" — שאל פרופ' שמעון רשף, מבית־הספר לחינוך של אוניברסיטת תל־אביב, ביום עיון שערכה ועדת החינוך של הכנסת על בחינות הבגרות (17.6.86)".

רצים להספיק

העיקר בלמידה טובה ומשמעותית הוא ביכולת להעביר את הנלמד לנסיבות חדשות, שאינן קשורות במישרין בחומר הלימודים המקורי. ליכולת זאת קוראים הפסיכולוגים „העברה באימון" (טראנספר). יכולת זאת נבדקת בספרות, למשל, או בלשון, בעת ניתוח קטע או שיר שלא נלמד קודם לכך. העברה באימון בודקת את יכולת השימוש בנלמד בהקשרים חדשים, הנמצאים מחוץ למצב הלמידה בכיתה. למידה טובה זקוקה לזמן, לבדיקה מתמדת של יכולת ההעברה באימון, זמן זה איננו עומד לרשות המורים, שכל ימיהם רצים כדי להספיק את החומר לבחינת הבגרות.

תנאי נוסף ללמידה משמעותית הוא עידוד סקרנותו של הלומד. „אבל סקרנות בלתי־מרוסנת כמוה כפיזור בלתי מוגבל. להיות מעוניין בכל דבר שנתקלים בו פירושו לא להיות מעוניין בשום דבר לאורך זמן" טוען פרופ' ברונר בספרו „לקראת תורת הוראה". השאלה העולה מדברים אלה היא, כיצד ניתן לעורר בקרב התלמידים, סקרנות שיש עימה התמדה כאשר מקצועות רבים מדי ותוכנית לימודים גדושה מדי מפזרים את דעתם מדי שעה?

כל מורה יודע שגם חידוש, הנראה בעיניו חידוש מופלג, מותיר בכיתה תלמידים אדישים. הסיבה לכך היא שאותו חומר, ויהיה חדש ומעניין ככל שיהיה, איננו מעניין בהכרח את התלמיד, אם אין הוא מתייחס לאינטרס של התלמיד. אינטרס זה יכול להתפתח במצב של פעילות. כאשר התלמיד מפעיל את מחשבתו וזכרונו, ודמיונו, הוא הופך להיות פעיל. הוא יוצר דו־שיח בינו לבין המורה, בינו לבין הכיתה ובינו לבין חומר הלימודים. משמעותה המעשית של פעילות זאת היא לחזור על החומר בעל־פה, לספר אותו בקול רם, למצוא הקשרים חדשים, להרחיב, להעמיק, לעסוק בעבודה עצמית, לבטא את החומר באורח אמנותי, לקיים דיון בקבוצות קטנות ועוד.

המסקנה מכל אלה היא אחת: משרד החינוך חייב לדרוש מן המורים והתלמידים לעסוק בפחות מקצועות לימוד, ויותר באופן, והעמקה בלימודים, פיתוח סקרנות, מעורבות התלמיד, התחשבות בנחשלים. כל אלה אינם מתיישבים עם מגמת משרד החינוך והאוניברסיטות, להגדיל את היקף הדרישות הכמותיות בבחינות הבגרות.

קרן המטבע הבינלאומית:

החוב החיצוני של מצרים קרוב ל־40 מיליארד דולר

מצרים צברה פיגורים בשירותי החוב החיצוני שלה, המגיעים ל־4.2 מיליארד דולר, מוסרת קרן המטבע הבינלאומית, בדין־וחשבון על הכלכלה המצרית השנה. אשתקד הסתכמו הפיגורים במיליארד דולר. הדין־וחשבון מתבסס על נתונים ואומדנים שנאספו על־ידי משלחת הקרן שביקרה במצרים בחודשים מאי ויוני השנה, והוא נשלח בימים אלה לבנקים מרכזיים של מדינות החברות בקרן. אף שהדו"ח מוגדר „כמכיל אינפורמציה סודית," הודלף תוכנו לעיתונות הכלכלית במערב, כפי שקרה גם עם הסקירה המקבילה לפני שנה. פקידי קרן המטבע מנהלים עכשיו שיחות אינטנסיביות עם ראשי המשק המצרי על סיוע־חירום שתעניק הקרן למצרים, כדי לעזור לה להתגבר על המחסור החריף במטבע חוץ, אף על פי שהמצרים לא הפעילו במלואה, לפני שנתיים, את תוכנית ההבראה שסוכמה אז עם קרן המטבע, ולכן לא זכו לקבל את כל נתחי הסיוע המובטח.

לפי הדו"ח המופץ כעת, מסתכם סך־כל החוב החיצוני של מצרים ב־38.5 מיליארד דולר, הרבה יותר מן הנתונים הרשמיים של ממשלת קאהיר. (אומדן החוב החיצוני בדו"ח הקרן אשתקד, הסתכם ב־32.5 מיליארד דולר בלבד). רק כ־4.5 מיליארד דולר מסכום כולל זה הוא חוב עבור סיוע צבאי מארה"ב. כשמונה מיליארד דולר מויינו על־ידי קרן המטבע הבינלאומית כאשראי ספקים, עשרים מיליארד דולר מהוות הלוואות שנתקבלו מממשלות זרות, וחמישה מיליארד דולר אשראי ממוסדות בינלאומיים ומקונסורציום של בנקים מערביים. כל אלו חובות של הממשלה, או בערבותה. המגזר הפרטי חייב על חשבון עצמו עוד כחמישה מיליארד דולר, כמעט כל הסכום לזמן קצר.

עוד אפשר ללמוד מן הסקירה על מצב המשק המצרי:

• הגרעון של ממשלת מצרים הגיע השנה לכ־24 אחוז מן התוצר המקומי, קרוב לשישה מיליארד דולר. אשתקד היה הגרעון כ־18.5 אחוז מן התוצר. השנה התקציבית המצרית מסתיימת ביוני, וההערכה המוקדמת היתה כי הגרעון יהיה כמחצית מהיקפו בפועל.

• למרות הנפילה במחירי הנפט, הגיעו הכנסותיה של מצרים ממכירת הדלק ומוצריו בשנת הכספים 1985/86 לשני מיליארד דולר, קצת יותר מבשנה התקציבית הקודמת. זהו נתון מפתיע, הנוגד את מרבית התחזיות עד כה. בין היתר זו של הנשיא מובארק עצמו, אשר חשש מצמצום ההכנסות לכדי מיליארד דולר בלבד. חלק מן ההסבר נובע מאי־התאמה בין שנת כספים, הכוללת עדיין חודשים אחדים של מחירי נפט גבוהים, לבין שנה קאלנדארית; אך נראה גם, אם האומדנים נכונים כי מצרים מצליחה, על־ידי הוזלה חריפה של המחירים להגדיל במידה ניכרת את חלקה בשוק העסקות המזומנות, ולפצות את עצמה בדרך זו.

קרן המטבע ביקורתית עד מאוד בסקירתה על המדיניות הכלכלית של ממשלת מצרים. גישה הנשמרת מדו"ח לדו"ח. לדעת כלכלני הקרן, המשק המצרי כורע תחת עומס של סובסידיות מיותרות, הפוגעות ביעילות הכלכלית ומשרתות את אלה שאינם זקוקים להן. מחירי המוצרים החקלאיים נמוכים מדי, וכתוצאה מכך ייצור המזון אינו מדביק את גידול האוכלוסיה, לפחות בכמה תחומים מרכזיים. שער החליפין של הלירה המצרית, למרות פיחותים ממושכים ואיחוד השערים, עדיין נחשב על־ידי המומחים של קרן המטבע כגבוה מדי. היום מוחלף במצרים דולר אחד ל־1.5 לירות מצריות, לערך, ושוויו רחוק [illegible] של השקל.

הקרן ממליצה, כמובן, על רפורמות כמו המקובל עליה: הקטנת המגזר הממשלתי ובמיוחד החברות הציבוריות, קיצוץ סובסידיות, ליבראליזציה של שוק מטבע החוץ והשווקים החקלאיים וריסון האשראי.

עם זאת מציין הדו"ח [illegible] התאמה של מחירים מסויימים, הנקבעים על־ידי הממשלה, לעלות השוק, דבר המקטין את עומס הסיבסוד. הכוונה במיוחד למחירי הבנזין, הנפט והחשמל. עם זאת, עדיין נמכר היום ליטר בנזין במצרים תמורת כ־19 אגורות.

בתחילת ספטמבר ביקרה במצרים עוד משלחת של קרן המטבע, בראשות מנהל האיזור של הקרן, וניהלה שיחות לקראת הסיוע המיוחד, האמור לזרום בתחילת אוקטובר, ככל הנראה מייד אחרי סיום הכינוס השנתי של ראשי הקרן והבנק העולמי בוושינגטון.

(ס.ס)

החוב החיצוני של מצרים, במיליארדי דולרים

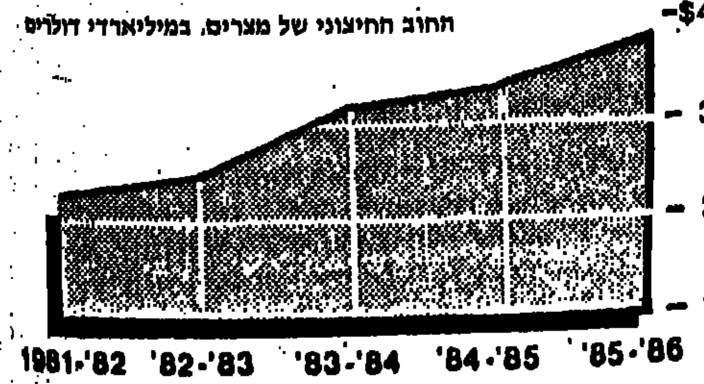

חברה חדשה: „אלאור אופטרוניקה"

חברת „אלרון", „כלל תעשיות אלקטרוניקה" ושתי חברות מקבוצת שניידר (שבבעלות היינריך מנרדמן) חתמו על הסכם להקמת חברה חדשה — „אלאור אופטרוניקה".

לחברה החדשה יהיו שלושה קווי ייצור: מערכת מדידה ללהבים של מנועי סילון, מערכת לבחינת פני שטח ומיון פגמים של תחמושת לנשק קל ומערכת מדידה לחלקים מעיבוד שבבי.

הבעלות על החברה החדשה מתחלקת בחלקים שווים בין שלושת השותפים. יו"ר מועצת המנהלים של אלאור יהיה עקיבא מאיר, מנכ"ל „כלל תעשיות אלקטרוניקה".

אודי נחשון

„טמבור" משקיעה בהרחבה

חברת „טמבור" החלה להשקיע בימים אלה 7 מיליון דולר בהרחבת המפעל ובהגדלת היקף הייצור. ההשקעה כולה תושלם בתוך כשנה ותגדיל את כושר הייצור של המפעל ב־30 אחוז. פרטים אלה מסרו בסוף השבוע ראשי החברה במסיבת עיתונאים בתל־אביב.

מנכ"ל „טמבור", ראובן שולשטיין, אמר כי מחזור המכירות של החברה, החוגגת השנה את יובל ה־50, מסתכם בכ־50 מיליון דולר בשנה. „טמבור" מספקת כ־80 אחוז מתצרוכת הצבע בארץ ורק 6 אחוזים מתפוקתה מיועדים ליצוא. עיקר היצוא הוא צבעי אניות, הנשלחים לאירופה ולמדינות הים התיכון. לדברי מנהלי החברה, בשנה הבאה עומדת „טמבור" לחדור גם לשוק האמריקני. היקף היצוא לארה"ב עשוי להגיע לחצי מיליון דולר.

א. נ.

„אמקור" מגדילה היקפי ייצור

במפעלי „אמקור" החליטו להגדיל את היקף ייצור המקררים, לאחר שמשך ההמתנה לאספקת מקרר חדש הגיע ל־6־8 חודשים. מנכ"ל החברה, יורם פוקס, מסר כי בשלב הראשון תייצר החברה כ־8,000 מקררים ומקפיאים מדי חודש — במקום 6,000 עד כה. לדבריו, הגדלת היקף הייצור תאפשר לקצר את משך ההמתנה למקרר חדש ל־4 חודשים.

הגדלת היקף הייצור מתאפשרת בעקבות הסכם שנחתם בין הנהלת המפעל וועד העובדים, על־פיו התחייבו העובדים להגדיל את פריון העבודה ב־10 אחוזים.

א. נ.

תעשיינים בין שדולה לכלכלה

למרות התפאורה המסגונית וההשתתפות המירבית של שרי ממשלה וראשיה, לא נחנתה האסיפה הכללית הדו־שנתית של התאחדות התעשיינים מכך. שני גורמים — נתוני היצוא והופעתו של אלי הורביץ — חברו כדי להקשות על הבכי הקבוע של התעשיינים. בנאום חריף הזגים הורביץ, נשיא התעשיינים לשעבר ויו"ר כלל היום, שהוא לא רק החליף כובעים, אלא גם חשף את מה שמתחת לכובע. הוא טען, שהתמכרות הנדיבות בחן זכו התעשיינים במשך שנים „השחיתו את המידות". הוא האשים את התעשיינים באחריות לעיוות בתעשייה, המתבטא לעיתים בסיוע ממשלתי שהוא גדול מרווחי המפעלים. אלי הורביץ גילה מה ששמר בסוד במשך כל התקופה בה היה נשיא התעשיינים: „אני נגד תמריצי יצוא".

גם אם אפשר לזקוף גבה עבותה פה ושם, או לקרוא לו בלעג „הבנקאי", עדיין היה משהו בלתי נעים, מנקודת הראות של התעשיינים, בכך נשיאם לשעבר מופיע קבל עם, שרים ועולם, וטוען ש„מצבה של התעשייה איננו כצעקתה". עוד טרם נדם הד קולו של הורביץ, באה הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה ומגלה שהיצוא ביוני־אוגוסט השנה עלה ב־13.5 אחוז לעומת הרבעון ינואר־מארס. בעקבות זאת חל שיפור במאזן המסחרי של ישראל בשיעור של 28 אחוז לעומת הרבע הראשון של השנה, ושל 19 אחוז לעומת הרבע האחרון של 85. אמנם בשמונה החודשים הראשונים של השנה גדל הגירעון המסחרי ב־12 אחוז לעומת התקופה המקבילה אשתקד, אבל היצוא עלה בממוצע חודשי ל־463 מיליון דולר.

היצוא התעשייתי עלה בין התקופות (יוני־אוגוסט) לעומת שני הרבעונים האחרונים ב־15 אחוז. בשמונה החודשים הראשונים של השנה היה הגידול ביצוא בשיעור של 8 אחוזים. אף שהגידול כולו הוא חשבונאי (בעיקר בזכות התחזקות המטבעות האירופיים לעומת הדולר האמריקני), ובמונחים כמותיים הוא נותר בעינו, עדיין יש בנתונים כדי להציג את הנהי והבכי של התעשיינים באסיפתם באור מגוחך.

להקטין את קרנות ההשתלמות

יש משהו מוזר ומעורר מחשבה בעובדה, שבכלל ההכנסות מן הסוג הזה, ואין זה משנה אם מדובר בתעשיינים, חקלאים, סוחרים או יהלומנים, תמיד תשמע כמה המצב קשה... שעתידה של... תלוי על בלימה. שאם הממשלה לא תזרים, תושיט סיוע, תציל וכו', אזי הענף כולו יתמוטט. שר התעשייה והמסחר ניצל את ההזדמנות ואת הבמה, והמשיך בניהול החשבונות שלו עם הממשלה בה הוא חבר, כנראה למורת רצונו.

ואילו אני במקומם של התעשיינים, הייתי בודק את עצמי בשבע עיניים. עם עזרה מן הסוג שמציע שר התעשייה והמסחר, עדיף להיוותר ללא עזרה כלל. ואמנם באסיפה של התעשיינים נחשפה מחלוקת בין שר התעשייה לבין שר האוצר בנושא הסיוע לתעשייה. שרון, כמו בעבר במשרדים אחרים, הפך את עצמו לשר התעשיינים. הוא אימץ שתי תביעות בעניין מתן פטור מתשלום דמי רציף עבור יבוא לשם יצוא, וביטוח שער ליצוא למדינות גוש הדולר.

שר האוצר, בנאום חריף, דחה, למעשה, את ההצעה השנייה מכל וכל. בצדק הוא טען, שרוב ההצעות של התעשיינים (ושל השר שלהם), הן בגדר אספירין. משה נסים תקף את ההצעה לביטוח שער לגוש הדולר, תיאר אותה כבלתי חיובית, וטען שהיא לא תפתור את בעיית היצוא למדינות אלה. לדעתו של שר האוצר צריך עידוד היצוא להתבסס על שלושה אמצעים: הורדת נטל המס, הקטנת עלות העבודה, ויתר תיחכום בשיווק. אף על פי שההחלטה על ביטול דמי הרציף התקבלה בממשלה כבר לפני שלושה חודשים, אמר שר האוצר ברוגז מסוים, שמשרד האוצר לא יכול לשרת רק סקטור אחד במשק.

חילוקי הדעות בין שרי האוצר והתעשיה (שניהם מאותה מפלגה), אינם מבטיחים לתעשיינים ערנה, גם הנאום החנפני של נשיא התעשיינים, דב לאוטמן, כלפי ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, לקראת כניסתו לתפקיד ראש הממשלה בעוד חודש, לא יעזור לתעשיינים.

ראש הממשלה העתידי לא גילה מעולם עניין מיוחד בנושאי כלכלה. הוא נשא, כזכור, בתפקיד זה בתקופת כהונתו של יגאל כהן אורגד, שבזמנו הגיעה האינפלציה לשיעורי שיא במונחים שנתיים. ספק אם משמיר תבוא הישועה לתעשיה, מה שמדאיג גם בהתייחסותו של פרס, לפחות על־פי הדיווחים שנמסרו מהישיבה, הוא שהרעיון המבריק ביותר שעלה ברעתו של ראש הממשלה, היה לחסל או להקטין למחצית את קרנות ההשתלמות. זוהי למעשה, פגיעה בחיסכון, זאת קריאה לכל בעלי החסכונות להמשיך ולרוץ לשווקים, לרכוש מוצרים בני־קיימא ושאר ירקות.

מפליא מדוע מכל ההצעות להקטנת הוצאות העבודה, מצא פרס דווקא את קרן ההשתלמות, ובמיוחד בימים רגישים, כאשר היבוא חוגג, מעניין, אגב, מה תהיה עמדת הפרופסורים לכלכלה בנושא זה.

ריבית בלתי סבירה

כיצד ניתן בכל זאת לסייע ליצוא ולתעשייה? מה צריך לעשות כדי שהמטרה החשובה באמת, של חידוש הצמיחה ויצירת מקומות עבודה חדשים המביאים דולרים, תתממש? הבעייה העיקרית היא, שהממשלה פועלת בהתאם ללחצים ולא על־פי שיקולים ארוכי טווח.

דוגמה חריפה לעניין זה הוא נושא עלות ההון או הריבית. בימים אלה האשים מנכ"ל קונצרן כור את הבנקים בכך, שגזלו 600 מיליון דולר מהתעשיה, באמצעות ריבית בלתי־סבירה, לא הבנקים קבעו את השיעורים המטורפים של הריבית. הממשלה עשתה זאת, יחד עם בנק ישראל, מתוך כוונה להקטין את היקפי האשראי במשק, וזאת מכיוון שבמסגרת התוכנית הכלכלית קבעו שיעורי ריבית, שהגיעו בשלבים מסויימים ל־80 אחוז ריאלית, במונחים שנתיים.

ריבית זאת מעיקה על הגורמים היצרניים במשק, במיוחד על החקלאות והתעשייה. בלי טיפול זה או אחר, פריסת חובות, החלפת חוב או מחילת ריבית, לפחות החריגה, יהיה קשה למפעלים לתפקד. פתרון שאלת הריבית מן העבר, ומחיר האשראי החופשי בהווה, הוא איפוא תנאי כמעט הכרחי, גם אם לא מספיק, להתאוששות הסקטור היצרני והמייצא.

בעייה אחרת היא מחיר האנרגיה. בישראל מעלים את מחירי הדלקים מייד עם התייקרותם. לעומת זאת כאשר מחירם יורד, זה סיפור אחר לגמרי. התהליך הזה יכול להימשך שבועות וחודשים.

אילו נאבקו התעשיינים על שני נושאים אלה יותר מאשר על דמי הרציף, היו משיגים דברים הרבה יותר משמעותיים לתעשיה וליצוא.

הקטנת עלות העבודה

הנושא השלישי הוא עלות העבודה. אין מנוס מהקטנת המיסוי המוטל על עבודה, והורדתו לשיעורים המקובלים במקומות אחרים, ואולי גם למטה מזה. הקטנת עלות העבודה ליצרן פועלת לטובת בעל הערך המוסף הגבוה, היא מעודדת את הפעילות הייצרנית על פני הספקולטיבית, כמו ריווחי ריבית, ומגדילה את כושר המשיכה של כוח העבודה הפנוי אל הייצור ואל היצוא.

גם אם הממשלה תפסיד הכנסות בתקציב, עדיין עדיפה דרך זו על פני סיבסוד ישיר הניתן באמצעות ביטוח השער, הניתן על־פי הערך המוסף, שלא תמיד משקף את התרומה הריאלית של הענף או המפעל, לתוספת מט"ח לקופתה של מדינת ישראל.

הקטנת עלות העבודה למעסיק והגדלת שכר הנטו לעובד, עשויות להועיל למגמה של שינוי מבנה המשק. לא דיבורים גבוהים יביאו את הפקידים מן הסקטור הציבורי המתוקצב אל התעשיה, אלא תנאי עבודה טובים יותר ומשכורות גדולות יותר.

התעשיינים צריכים גם להבין, שחל שינוי במדיניות האוצר. בנק ישראל, הפקידות הבכירה באוצר, האקדמיה, העיתונות וגורמים פוליטיים לא יתנו לחזור שוב לתקציבים גרעוניים, הכוללים סיבסוד של מאות מיליוני דולרים למוצרי היסוד וליצוא. אם רוצים התעשיינים והיצואנים האחרים גם להועיל לעצמם וגם להגיע להישגים של ממש, מוטב להם לרדת מן השתדלנות החביבה כל כך על שר התעשייה והמסחר, ולפעול באותו כיוון שהוצג בפניהם על־ידי שר האוצר דווקא, ובמידה מסויימת על־ידי ראש הממשלה. לפעול לשיפור גורמי הייצור: הון עבודה ואנרגיה, כל השאר הם, במאקרו, שוליים, גם אם התעשיין זה או אחר יהנה מהם יותר מן האחרים.

הגיע הזמן שהתעשיינים יתחילו לחשוב במונחים כוללים, ולא יופיעו כשתדלנים גלותיים המבקשים נדבות. זה לא מכובד, וזה גם לא יעיל. וזה גם, מה שלא פחות חשוב, כרגע לפחות יצא מן האופנה.

לוי מורב

טור החדשות

הבנקים מצפים לבורסה עולה

הציפייה לשיפור בתוצאות העסקיות של חלק מהחברות, שאמורות להתפרסם בימים הקרובים, וההצהרות בדבר הצורך במכירת חלקה של הממשלה בחברות שבבעלותה, תורמים ליציבות בשוק המניות ונראה כי צפוי המשך למגמה החיובית שהסתמנה בשוק זה בשבוע שעבר — כך מעריכים כלכלני אחד הבנקים הגדולים.

במדד חברות התעשיה נרשמה מאז תחילת השבוע שעבר עלייה נומינלית של 1.43%, כאשר ענפי המסחר הבולטים הם השקעות בתעשיה, מתכת ומוצריה וטקסטיל והלבשה. בשוק איגרות־החוב נמשכה בשבוע שעבר המגמה החיובית, ובלט המשך „תיקון" התשואות לפדיון באגרות הצמודות לדולר.

התקופה הקרובה תעמוד בסימן הנפקות בנק ישראל וקונצרנים, תוך התייצבות התשואות באיגרות־החוב הצמודות למדד, עם תנודות לשני הכיוונים. הגורמים העיקריים שישפיעו על שוק זה יהיו הריבית על פקדונות בשקלים וצרכי גופים מוסדיים גדולים. גופים כאלה היו פעילים בשוק צמודי המדד בשבוע שעבר, והם רכשו בעיקר איגרות־חוב בעלות טווח פדיון בינוני וארוך.

אודי נחשון

הרווח הריאלי החצי־שנתי של בנק „משכן" עלה פי 3

הרווח הנקי המתואם של בנק „משכן" במחצית הראשונה של 1986 הסתכם ב־902 אלף שקל, לעומת רווח נקי של 300 אלף שקל בתקופה המקבילה אשתקד. „משכן", בנק למשכנתאות מקבוצת בנק הפועלים, הוא הראשון מקבוצה זו המפרסם תוצאות כספיות לינואר־יוני 86'.

בתקופה הנסקרת חל גידול בהיקף הפעילות של בנק „משכן". המאזן החצי־שנתי של הבנק ליום 30 ביוני 86' הסתכם בכ־1,850 מיליון שקל, לעומת כ־1,450 מיליון שקל במאזן ל־30 ביוני 85' — שיעור גידול ריאלי של כ־28 אחוז.

ההון העצמי המתואם הסתכם בדו"ח הנוכחי בכ־20 מיליון שקל, לעומת כ־17 מיליון שקל בסוף יוני 85'. יתרת ההלוואות גדלה ריאלית בכ־4 אחוזים. הרווח הנקי המתואם למניה, בחישוב שנתי, גדל מ־52 אחוז במחצית הראשונה של 85' ל־156 אחוז במחצית הראשונה של 86'.

א.נ.

הזורע רכש ידע מרפאל להקמת מכון לבקרת איכות

קיבוץ הזורע רכש לאחרונה ידע מרשות לפיתוח אמצעי לחימה (רפאל) לצורך הקמת מכון ראשון מסוגו בארץ לבקרת איכות ממדית ולכיול מכשירי מדידה. ההסכם בין הקיבוץ לבין רפאל נעשה באמצעות חברת גלרם — חברת־בת של רפאל למיסחור פרוייקטים. הזורע משקיע בהקמת המכון כמיליון דולר. המכון הוא הענף התעשייתי הרביעי בקיבוץ ולפי הערכות יעבדו בו 20 מחברי הקיבוץ. זו הפעם הראשונה שקיבוץ מקים מפעל תעשייתי בידע שנצבר ברפאל. ההכנות להקמת המכון נמשכות כבר מספר חודשים והוא יתחיל לפעול בראשית שנת 1987.

המכון החדש לבקרת איכות יתרכז בעיקר בבקרת איכות ממדית וכן בשירותי כיול. במרבית המדינות המפותחות בעולם קיימות מערכות כיול לאומיות ומתרבים והולכים ההסכמים הדו־צדדיים והרב־צדדיים ביחס להכרה הדדית במערכות הכיול הלאומיות. יכולתה של ישראל להשתלב במערכות אלה תעזור מאוד למפעלים רבים בארץ, הנדרשים על־ידי לקוחותיהם להציג הוכחות לכך, שציוד המדידה שהם משתמשים בו לבדיקת מוצריהם כויל באמצעות תקני מדידה עקיבים לתקני המדידה הלאומיים והבינלאומיים. בתעשיה הישראלית קיימת דרישה לציוד בתחום הדיוק הגבוה. זו מטרה חיונית לתעשיה כדי שתוכל לעמוד בתחרות בשווקים הבינלאומיים ותאפשר לציוד המדידה בתעשיה את חוליית הקשר לתקני מדידה לאומיים ובינלאומיים.

לצורך הקמת המכון החדש אותרה קבוצת חברים צעירים בקיבוץ הזורע, העוברת עתה השתלמות ולימודים בנושאים השונים בהם יעסוק המכון. המכון עצמו מצויד במיכשור מודרני וממוחשב שאינו קיים עד היום בארץ.

הסכם סחר חופשי: במאבק מתמיד

„לא בא בחשבון ששליחי המימשל, הבודקים ביפאן נזקים שנגרמו לייצור האמריקני בגלל יצוא, יחילו אותם תנאים על ישראל", אומרת יעל אפרון הכלכלנית הראשית של קונצרן „כור". היא מוסיפה כי אין להשוות את ישראל לענק כמו יפאן, ולכרוך באותה חבילה גם את ישראל הקטנה, שיש לה הסכם אזור סחר חופשי עם ארה"ב שקובע מדיניות של שערים פתוחים לשני הצדדים.

אפרון כועסת, וכנראה בצדק, על ההגבלות שמנסים לשים יצרנים אמריקניים על יצוא צינורות מישראל, שמתוך סך כל יבוא הצינורות לארה"ב הוא מהווה פחות מאחוז אחד לעומת ענקים מקנדה, קוריאה הדרומית, טייוואן ואחרות. אפרון סבורה שראש הממשלה פרס, בביקורו הנוכחי בארה"ב, צריך להזכיר למארחיו כי יש הסכם ועליהם לבצעו ככתוב ואל להערים קשיים. היא מזכירה מספר חוקים אמריקניים שמקשים על חיי היצואן, כמו טענת „ההצטברות" לפיה יכולים יצרנים אמריקנים לטעון כי נגרם להם נזק ממשי לייצור, כתוצאה מטענה זאת נפתחת בכל מקרה חקירה משפטית ולדברי יעל אפרון גם אם יצא היצרן הזר מן החקירה כצודק, עולה לו הדבר יותר מ־200 אלף דולר. לחברות גדולות סכום כזה אינו משמעותי, אך לקטנים ולבינוניים זה סכום רציני. אפרון מזכירה את החוק האמריקני נגד היצף (דמפינג), שבעזרתו יכולים יצרנים אמריקניים לפגוע ביצרנים זרים גם כאשר רק נדמה להם כי נוצרו קשיים. גם במקרה זה מתחילה חקירה וחובת ההוכחה היא כמובן על היצרן מחו"ל. „למעשה", היא מסבירה, „מה שעולה מכל ההגבלות לכאורה הוא לחץ אמריקני על יצרנים זרים, שיטילו על עצמם הגבלות וכל זאת כדי לייצא לארה"ב. כדאי לו לראש הממשלה וליועציו הכלכליים שיהיו בתמונה ויראו את ההסכם על אזור סחר חופשי באור אמיתי".

יצוא ללא הסכם

חברת „כלל" היתה הראשונה להרגיש במיגבלות על יצוא ישראלי, לארה"ב לאחר חתימת ההסכם. חב' כיתן שבבעלותה מייצאת סדיני פלאנל לארה"ב והיצרנים שם הרימו קול זעקה נגד היצוא הישראלי בטענות שונות, ביניהן שהתעשיינים בישראל נהנים מסובסידיה ממשלתית המוזילה את הייצור. בארה"ב יש חוק שאינו מאפשר ליצרנים מחו"ל ליהנות מסובסידיות. לאחר שכיתן הוכיחה כי הטיעון אינו נכון, הפעילו נגדה את טענת ההצטברות וגרימת נזק לייצור הסדינים האמריקני. גם טענה זאת הוכחה כלא נכונה ובאביב האחרון כאשר ביקר מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר י. פורר בארה"ב, הוא הגיע להסכם עם המימשל על המשך יצוא הסדינים והכול שמחו. אך השמחה לא האריכה ימים. שדולת הטקסטיל בוושינגטון העלתה נימוקים נוספים, החל מ־מ"מ חדש, שהיה אמור להתחיל בחודש יולי. שאול קוברינסקי, סמנכ"ל „כלל סחר", אמר כי אין בינתיים הסכם, אך יצוא סדיני הפלאנל נמשך כסדרו לפי מיכסות שהוסכמו בין שני הצדדים וחברת כיתן מרוצה. לעומת זאת חברת אורדן, גם היא בבעלות „כלל", המייצרת מערכות לרכב קרבי משוריין, נתקלת בקשיים בארה"ב כאשר היא ניגשת למיכרזים פתוחים. היצרנים המקומיים, להם יש זכות עדיפות בכל המיכרזים הפנימיים ומכרזים לורים, יכולים, כתוצאה ממחירים גבוהים במיכרז הפנימי, להציע מחיר נמוך במיכרז חיצוני ובכך לגבור על כל מתחרה. קוברינסקי מוסיף, שכאשר זוכים במיכרז מתחילים קשיים חדשים, הכרוכים בחוקים אמריקניים כפי שנזכר לעיל, היינו: הצטברות ונזק לייצור המקומי, טענת סובסידיה והחוק נגד דמפינג. „בינתיים", הוא טוען, „יצוא ישראלי לארה"ב נתקל בקשיים לא צפויים".

הקשיים היו צפויים

דעה שונה בתכלית שמעתי מעו"ד משה גולדברג, שחזר לאחרונה מארה"ב והתמחה שם בכל הנושאים הקשורים בביצוע ההסכם לאזור סחר חופשי. לדבריו, כל הקשיים היו ידועים וצפויים. „נכון", הוא אומר, „בכל הקשור בסדיני הפלאנל, האמריקנים יכלו לגלות רצון טוב ולא עשו זאת, אלא נשענו על חוק אמריקני להסדר טקסטיל, שלפיו אפשר להטיל מיכסות על יצרנים לא אמריקנים. הוא מדגיש כי חוק הסדר הטקסטיל היה ידוע וזהו המצב. הוא מוסיף כי בהיותו בארה"ב ייצג חברה ישראלית בדיון על הצטברות ונזק בגין יבוא מחו"ל של מיץ תפוזי־עץ. בעת הדיונים נוכח לדעת, כי כתוצאה מההסכם על אזור סחר חופשי נהנית ישראל של מעדיפויות יותר מאשר מדינות אחרות. עו"ד גולדברג טוען כי כל מי שעוסק ביצוא לארה"ב צריך לדעת את החוקים הנהוגים שם, וכי היצרנים האמריקנים נהנים מפרוטקציה כנגד כל זר, ועם זאת יש לישראל יותר זכויות מאשר לכל יצרן זר אחר ולכן אין סיבה להתאונן. הוא סבור כי עלינו ללמוד מארה"ב ולחוקק חוקים מתאימים, שיגנו בצורה ממשית על הייצור המקומי, שעדיין פרוץ למתחרים.

אשר לביקור ראש הממשלה ולדיונים בתחום הכלכלי, לדברי עו"ד גולדברג הבעיות שקיימות בהגשמת ההסכם על אזור סחר חופשי ייפתרו במשך הזמן. הבעייה העיקרית שלנו היא חידוש הצמיחה, והיא תיפתר כאשר יהיו משקיעים שיהיו מוכנים לבוא לכאן, על פרס בשיחותיו עם ראשי המימשל להגיע לידי הבנת הצורך הזה, והם יכולים בנקל להניע משקיעים אמריקניים לשים חלק זעיר מהונם כאן ולהביא לצמיחה.

חיים מרגלית

גלגלי הבורסה

תל־אביב בעקבות ניו־יורק: ירידות ירידות

על המסחר בשוק המניות בת"א השפיעה מפולת השערים התלולה ברוב בורסות המערב בשני ימי המסחר האחרונים. הבריחה המבוהלת ממניות לזהב ופלאטינה ולמתכות אחרות הביאה לעליות שערים בבורסות אוסטראליה ודרום־אפריקה. ניזכר, שהגיאות הגדולה בבורסת ת"א נסתיימה בינואר 1983, אחרי שבסוף 1982 נסתיים השפל והתחילה הגיאות ב„וולסטריט" (בורסת ניו־יורק). אתמול היו בשוק המניות בת"א פי 2.5 יותר ירידות מאשר עליות. ירדו כל מדדי השערים של המניות, חוץ ממניות ההסדר שעלו ב־0.01% בלבד.

למניות ההסדר היה עודף ביקוש של 0.8 מיליון ש"ח. ערך השוק של המניות החופשיות ירד אתמול ב־2.17%. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי־הביקוש ב־1.5 מיליון ש"ח. מזה 1.1 מיליון ש"ח בצמודות למדד ו־0.4 מיליון ש"ח בצמודות למט"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור — במיכרז — שתי הנפקות חדשות של אג"ח צמודות למדד בערך נקוב כולל של 40 מיליון ש"ח. מזה 40 מיליון ש"ח ע"נ מסוג „שגיא" במחיר מינימום של 86% ו־10 מיליוני ש"ח מסוג „גליל" במחיר מינימום של 83% מע"נ.

הדולר השחור נע בקרבת 1.51 ש"ח.

בשוק המניות ירדו אתמול 204 שערים, לעומת 79 שעלו ו־94 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 41 ב־5% ויותר. 15 עלו ב־5% ויותר, נרשמו 4 „מוכרים בלבד" ו־2 „קונים בלבד". ב־37 אג"ח היתה הפסקת המסחר.

המחזור בשוק המניות עלה ל־11.6 מיליון ש"ח, מזה כ־1.9 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר נרשמו עליות־שערים ב־%: פועלים מב' — 2.8, א' ד' ב' רג' — 0.1; דיסקונט ב' — 0.1. לעומתן ירדו ב־%: מימון סחר 1 — 0.2; מימון סחר 5 — 1.1. תשואותיהן השנתיות נעו בין 15.69% (המזרחי ש') ל־16.24% (דיסקונט א'). הפועלים ש' — 15.86%, הפועלים מ' — 15.96%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים (ב־%): אוה"ח — 11.9; הספנות 0.1 — 13.4; כללי מ"ר — 1.1; הבינלאומי — 1.4; פי בי — 2.6.

במניות החופשיות בלטו ביותר ירידות השערים (ב־%): ישרס — 15.0; לישפיץ 5 — 10.1; ב־10% ירדו המסלול 1, סחר הדוק 1, רסקו מ"ר, כבלים, סנו 1, אלגור מ', אלרן מ', לבריקו 0.5. לעומתן עלו ב־10% כלל מחשבים, תראה, ל. אשקלון. המחזור במניות החופשיות בלבד עלה ל־9.9 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של כל אג"ח ב־0.10%, של הצמודות למדד עלה ב־0.16% ושל הצמודות למט"ח — ב־0.23%. המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־5.7 מיליון ש"ח.

* „כלל תעשיות אלקטרוניקה" הודיעה, שהפסדה הנקי המתואם לדולר הסתכם ב־9,316 אלפי ש"ח במחצית השנה הראשונה של 1986; לעומת הפסד של 5,909 אלפי ש"ח בשנת 1985. ההפסד משקף בעיקרו את ההפסדים שהיו ב„סאיטקס", ו„אי.סי.אי. טלקום". ההפסד במונחים דולריים הסתכם ב־6.2 מיליון דולר, לעומת הפסד של 3.9 מיליון דולר בשנת 1985.

* „החברה לכבלים ולחוטי חשמל" הודיעה שהפסדה המתואם למחצית השנה הראשונה של 1986 הסתכם בכ־2.6 מיליון ש"ח, לעומת הפסד מתואם של כ־4.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נגרם בעיקר מצמצום המכירות בכבלי כוח, הנובע מההאטה הכלכלית בתחומי הבינוי [illegible] במשק.

אלחנן הורוביץ

מסך ראשון

המלט עכשווי ואמין

„המלט" — צעיר זועם. בתמונה: מלקולם רוני, ריצ'ארד קיי, שרה ברגר, דוויד טרלפול, ג'ין מארש

מאת נפתלי עירוני

„המלט" מאת ויליאם שקספיר; במאי: ריצ'ארד ויליאמס; מעצב: נדין ביילים; תיכנון תאורה והגברה: ריימונד קרוס; קומפוזיטור: גיואנה מקגרגור; מעצב קרבות: פיטר מקווין; תנועה: שרה ואן בירסן; אוקספורד פליייאוס קומפני בתיאטרון הבימה בשיתוף עם טליה הפקות וליקשור הוכהאוזר.

ברוב המקרים הצגה חדשה של המלט היא הזדמנות לפרשנות מיוחדת של הטקסט. המחזה הרב־גוני הזה מאפשר תמיד ראייה מזווית מחודשת כי יש בו עולמות שונים, הרבה היפוסים, שלילה וחיוב בתוך המימד הכוללני של המחשבה האנושית. המחזה הוא בחזקת מורשה, בכס משותף של צופי התיאטרון. אך עם זאת יש הרגשה שמסר מוסתר בתוך הטקסט מקשה על היוצר הבמאי או השחקן לרדת לעומקה של המשמעות האמיתית ומונע ממנו הבנה ברורה. כדי להסיר את המכשולים, פרשנים רבים, שקספירולוגים, מנתחים את הטקסט, משתמשים במרטים היסטוריים, פסיכולוגיים, פילוסופיים, פסיכואנאליטיים וכו', בתקווה שבאמצעותם תצא האמת לאור. האמנים אשר מאמינים ב„אמת הנסתרת" מבצעים את ההצגה על־פי הזווית המומלצת. כך לעתים קרובות נוצר המלט חדש, שונה, המתנהג על־פי קו מסוים, ייחודי. גישה כזאת, המזכירה את הסגנון המדעי, היא בעצם שיטה אמצעית, כאשר ההשערה מקדימה את ההבנה־האומנותית הישירה, האינטואיטיבית, הבלתי־אמצעית. הביצוע מצטמצם ומתרכז בכיוון אחד, אשר אמור להוכיח ולהצדיק את ההסבר המוקדם. מבצעים אחרים מודעים לעובדה שהסבר מספק לא קיים, כי המחשבה עצמה פועלת וחיה במשוק הניגודים והסתירות. הדיאלקטיקה האידיוספית הזאת מנצלת בכל עת את חקיים ברגש, באירועים, באינטרסים המופעלים בחברה ובסביבה, ומובילה את היחסים האנושים לכיוונים שונים. הדרך הבלתי־אמצעית, הישירה, להכין היא במובן זה להזהות את הטקסט לאור הפרטים האנושיים העכשויים. האיש בן דורנו ניגש למחזה עם הבנתו שלו על מיגבלותיה. הוא מנסה לשתול את עצמו בתוך המסגרת המחזאית וגם אם הדבר נראה מוזר, הוא אמין ומועיל. ההצגה של „אוקספורד פליייאוס קומפני" היא

מבחינה זו הישג מרשים. הבמאי ריצ'ארד ויליאמס וצוות היוצרים שלו (נדין ביילים־תפאורה, גיואנה מקגרגור־מוזיקה ושרה ואן בירסן־תנועה) יצרו מסגרת בימתית אשר מרחיקה אותנו מכל רמז של שחזור היסטורי או נטייה להסבר סיבתי מיוחד. המשחק מתרחש במרכז הבמה סביב הדמויות הראשיות, כאשר שאר המשתתפים מרכיבים מעין מקהלה בתנועה מסוגננת, המשמשת כרקע לעלילה. יש בזה טקטיות מסוימת אשר איננה מפריעה, כי היא מדגישה את החלל הדויק שנוצר סביב דמויות הנמצאות בניגודים טראגיים. השחקנים, לעומת זאת, מגלמים את הדמויות כגיוון קפדני של פרטים אמינים ומשכנעים. המלט (דויד טרלפול) בונה את

דמותו על פי־פרטים וריגשיים של הנער העכשווי. יש בו התנגדות לעולם המזויף, הצבוע המתרוצץ סביבו. הביטוי שלו הוא ריגשי, אלים, שחצני ומזכיר את „הצעירים הזועמים" האנגלים. יחד עם זה הוא מפתח דיבור אמין ומצליח להחליף את הדיקלום הפיוטי הקלאסי במונולוג המטאפיזי של ימינו. התפקיד בשלימותו הוא יוצא דופן ואמור להיות דגם של גישה ותפישה חדשנית. התפישה אשר שולטת על כל הבמה מאפשרת עקביות מרשימה בביצוע כל התפקידים החשובים (קלאודיוס־מלקולם ריני; לארטס־קולין ברוס; גרטרוד־ג'ין מארש; אופליה־שרה ברגר; פולוניוס־ריצ'ארד קיי) אופליה היא בחורה מודרנית, טבעית ואמינה; פולוניוס, מעין מטרניך ציני; קלאודיוס, מוגילב אנושי ומובן. יש לציין שהגיון הפסיכולוגי איננו כלל ריאליסטי, אלא נובע מעצם התפתחות העלילה. הבמאי יוצר מסגרות משולבות של תיאטרון בתוך תיאטרון. הוא שואף לתיאטרון הטהור. דבר זה מובן היטב כאשר בסצינה של השחקנים והנודדים הביצוע, בסגנון רומה לקאבוקי, מגיע לעוצמה מירבית. ההשקפה המודרנית פועלת רק בפנימיות של הדמויות ואיננה נזקקת לסימנים חיצוניים. היא מאפשרת תגובות אמינות, דיבור משכנע, כאשר סביבם כל הפרטים מרכיבים סיוט נורא. העיצוב המופשט מאפשר „פיתולים" רבים באמצעות כרים אשר מרכיבים צורות שונות. על־ידי כך העלילה זורמת ללא בעיות ואין כמעט נקודות אחיזה במציאות. כולם שקועים ב„מציאות התיאטרלית. הנרצחת כל עת. האמונה של השחקנים במהות הדברים שהם מציגים היא כה חזקה, שסצינות כמו הזרקבר, אשר במשך הזמן הפכו לבלתי־נסבלות בגלל השיגרה הרומנטית — מחודשות לעצמן את הקסם המקורי ומתרחשות במלוא העוצמה. תפישה מקורית ובגלל זה קבילה לכל אורך הקו.

מבט ראשון

סמלים דחוקים

מאת דורית קידר

יוסף הלוי מציג עד סוף החודש בגלריה „מבט". הלוי צייר את יצירותיו הקדומות מאור בארין וניתן לראותן אצל אריה דוברון בפתח תקווה.

הסגנון, כמובן, השתנה עם התקופה. אמנם ניתן עדיין להתענג על יפי הצבעוניות. הלוי הוא ללא ספק אמן שיודע כיצד לתפעל את סולם הצבעים. ועם זאת, התערוכה מחמיצה את מהותה.

היא נעה בין סמליות הנשענת על סימנים מקראיים לבין צורת צביעה דקורטיבית. בין משטחי צבע מלאים לבין התזות ספונטניות יותר. הוא מעניק רמזים טרנסנדנטליים נוסח רותקו וגוטליב, מבלי לחדור לעורם של מיסטיקנים ומאידך גיסא אינו מאפשר לצופה להתענג עד הסוף על הצבעוניות דווקא בעקבות הרצון להפליג אל מעבר לדברים.

התוצאות נראות בשטח: הסמלים רחוקים ומרוכזים מדי, הנזילות משניות ומסיחות את הדעת. כדאי לו לאמן להתעמק תחילה על מהות רגשיו וכוונותיו ולהיות ולפעול בכנות עם עצמו. בצורה זו ימנע את סממני המלאכותיות השליטים במכלול היצירה. חריגים לנאמר הנן העבודות 1 ו־10 בן הספונטניות היצירתית ניכרת בהן ללא יומרות שמעבר. אולי המוצג בתערוכה מהווה שלב נסיוני לקראת הבאות. נראה.

ב„מרכז עמים לנוער" בירושלים מוצגת תערוכת ציורים מצ'ילה. התערוכה תנדוד בכל הארץ והיא עומדת תחת חסות שגרירות צ'ילה ישראל. המציגים הם ציירים יהודים עולים מצ'ילה. לא כדאי להכנס לסוגיה את מי בעצם מייצגים הציירים. את צ'ילה של פינושה המייצגת כל מה שהוא לא תרבות או מן הסתם את ארץ המולדת האהובה עדיין ללא קשר לשלטונות. מההיבט האמנותי — ישנה כאן שממה רועשת.

לא מובן כיצד תערוכה חובבנית זו תנוע ותנוד בכל הארץ. אחד ויחיד שהוא חריג הנו דניאל פרלטה וחבל שהאמן לא סטה מחשיבה לאומית, שכן אמנות היא קוסמופוליטית ואינה מכירה גבולות. יצירה הראויה לציין — „בית קברות בקבוץ" של פלטאו לאו.

חובבנים נעימים הם מוטליס קטי ובייטלמן תומס. שאר הציורים הם תרגילים בלבד והתערוכה בשלמותה לא מצדיקה את הפרסומת העצומה סביבה.

תקליט קלאסי

יצירות נדירות לקרן

מאת אורה בן דרור (מרגלית)

נגן הקרן מאיר רימון מבצע ארבע יצירות לקרן בהרכבים שונים, מאת דיסלן, מוסטאי, שונטל ושילר, על גבי תקליט 5673.

בחלקו הראשון של התקליט מנוגנות שתי יצירות להרכב הנדיר של קרן וכלי הקשה, בבצוע האנסמבל המעולה לכלי הקשה מאינריאנה, בניצוח גיאורג גבלר.

היצירה הראשונה — „קונצרטו קאמרי לקרן ולכלי הקשה" (1981) מאת דוד דיסון כתובה לששה נגנים, המחולקים למעין שלושה דואו. חבל כי המאמצים שהושקעו על־ידי המלחין בארגון החומר, בנסיון לפתור בעיות של צורה, לא באים לידי ביטוי והתוצאה איננה מלהיבה.

ביצירה „אינטראקציות לקרן ולכלי הקשה" (1976) מאת טיבור פוסטאי, ישנו אכן רב־שיח דינאמי ביניהם, כשההקלטה הנקיה תורמת רבות לצבעוניות הדיאלוגים. בצידו השני של התקליט מתגלה עולם אחר של קרן. כאן הכלי מתבטא בקווים מלודיים פסאודו־קלסיים, ביצירה „מוסיקה לקרן ולתזמורת קאמרית" (1978) מאת רות שונטל.

נגינה קורקטית של מאיר רימון עם נגנים מהתזמורת הפילהרמונית הישראלית, תחת שרביטו של שלום רונלי־ריקליס. היצירה נאיבית במקצת בנסיונה לשלב בתוכה שירי עם מהאלפים. כאן ראויים לציון החום והעומק הרב שיצירה ההקלטה בכלי הקשת.

לקינוח — ואכן יצירה שאינה יומרנית, ומשאירה טעם טוב — הובאו „שלושה ההומאז'ים לקרן ולפסנתר" (1942־46) מאת גינטר שילר המוקדשים לצליום, ראול ומו. כאן המלחין מעוניין בגישור בין הג'אז למוסיקה הקלאסית והוא משיג אווירה מסוגננת להפליא. היצירה המוגנית למחוז שהכתיבה אמורה להיות ברוח של שלושה מלחינים שונים. הורגלנו באחרונה למצוא יותר פרטים טכניים בגב התקליט המתייחסים להקלטה, וחבל שהם חסרים כאן.

תקליט מיוחד למאזין הרוצה לגוון את הרפרטואר שלו, ותקליט מומלץ למורה למוסיקה הרוצה להציג בפני תלמידיו את דרכי הביטוי המגוונות הטמונות בכלי זה.

תיאטרון

הנסיכה בוחרת

„מדבר" מאת גיל הר אבן בביצוע „אגדה חדשה"

„מדבר" — בין הפרימיטיבי למתוחכם בתצלום: לוהי סמל

מאת אירוס בקשי

„אגדה חדשה" היא להקת תיאטרון צעירה, העובדת באינטנסיביות זה כשנה ופועלת בסיוע קרן ירושלים ותיאטרון ירושלים. חברי הלהקה העלו מחזמר מקורי לילדים „אגדה" שזכה בהצלחה. בימים אלו הלהקה מעלה מחזה מקורי נוסף — „מדבר", שיועלה גם בפסטיבל עכו, מחוץ לתחרות. המחזה נכתב על־ידי גיל הר אבן בבימויו של ש. בר יוסף.

„מדבר" הוא מחזה פיוטי עם סיפור פשוט לכאורה על חיילים ונסיכים המתחרים על אהבתה של נסיכה. חומרים של אגדה. „ההצגה תופסת הרבה כיוונים והיא בעלת כמה רבדים". מדגיש הבמאי. „מעין הצגה על תהליך התבגרות ומעבר ממשחקי ילדות לבגרות, היחס שבין חיילים למציאות. בתוך עולם קסום ונפלא מתרחש המשבר — התמודדות עם המציאות".

הדמויות במחזה מתמודדות באופן שונה עם המציאות, יש מי שבורח ויש מי שמבצע החלטה. הנסיכה־האשה היא שכופה התמודדות עם המציאות. היא בוחרת באחד הנסיכים וגורמת לחיסולו של האחר אך בסופו של דבר, למרות המעבר לחיים השיגרתיים שביחוד היא אינה מצליחה להביא את הגבר שבחרה להתמודד עם המציאות.

אופיו האגדתי הקסום של המחזה נבנה משלוב של משחק ותנועה מסוגננת (אסתי קינן), תלבושות מסוגננות (עפרה צדוק) ומוסיקה (אמנון בעהם) מכשפת משהו, צלילים שנעים בין הפרימיטיבי למתוחכם, סוחפים את הצופה לעולם של אגדה. „מדבר", בתיאטרון ירושלים, באולם רבקה קראון.

תקליט שדרים

כולן רוצות את וירצברג...

מאת עופר ניר

אולי רק מקרה, אולי לא, אבל הזמרות שלנו אוהבות מאוד את אילן וירצברג והבחור, עסוק לאחרונה בלי עין הרע. מנהל מוסיקלי של גלי עטרי, עובד עם נורית גלרון ודורית ראובני, על אלבומיהן החדשים. כותב לחני ליבנה. בתור עם מרין.

שני תקליטי־שדרים מסקרנים, הגיעו בימים אלה לרדיו. ראובני וליבנה, כל אחת לחוד, בשיר של אילן וירצברג. „קח כל מה שאלוהים נותן", מלים ולחן של שמעון גלבץ, שותפו של וירצברג לתקליט משירי יונה וולך שנקרא „בציר טוב". זה השיר של דורית ראובני אותו הפיק וירצברג. „מקלט ללילה" של חני ליבנה, מלים שלה ללחן של אילן וירצברג. גרי אקשטין עיבד, הפיק וניגן בכל הכלים. שני תקליטי־השדרים האלה לקוחים מתוך אלבומים־שבדרך.

חני ליבנה — אמין, חם ונשי.

שניהם מנסים להתוות קו חדש למבצעות. קו מודרני, מתקדם יותר. אצל חני ליבנה זה עובר, אצל דורית ראובני, פחות. ראובני אינה מצליחה להשתחרר מן המניירות הקוליות המלודרמטיות שלה, שגורמות לכל שיר להישמע כמו המנון לאומי רב־פאתוס. ליבנה פשוטה יותר, נשמעת כנה יותר. הטכסט שלה אמין, חם, נשי, כפי שהיא יודעת לכתוב: „אני רוצה מקלט ללילה/ולו רק ללילה אחד/ שמישהו יאהב אותי/כאילו אין לו אף אחר". ישיר ונוגע ללב. גלבץ, לעומת זאת, מישל: „אלוהים נותן גאווה, אלוהים נותן אהבה/ אלוהים נותן לך אשה, אלוהים נותן לך אותך/ כן כן, קח כל מה שאלוהים נותן". נו, באמת. גלבץ שווה יותר מזה. גם דורית ראובני.

חני ליבנה, אגב, מנסה כעת דימוי ויזואלי חדש. נועז יותר אם תרצו, מראה המזכיר משהו את בוני טיילר, הזמרת הוולשית המצליחה. לא נותר לה אלא לקוות לזכות בחלקיק מהצלחתה של טיילר. מגיע לה.

נתנאל ג'קסון

מנסים למכור אותו כתשובה הישראלית לג'רמיין ג'קסון. הוא דומה לו קצת, בפנים ובקול. אבל הג'קסון הישראלי, אינו ברוק ישראלי. שמו נתן אל, נתנאל במילה אנגלית אחת, והוא אמריקני במוצאו, שהגיע ארצה והחליט להישאר.

הבחור בן ה־22, הקליט שיר בשם „אהבה נצחית", לא השיר הידוע של ליונל ריצ'י ודיאנה רוס מתוך סרט השמאלץ בשם זה, את השיר כתב יחד עם עוזי פוקס. לשעבר סולן להקת הקצב הישראלית „עוזי והסגנונות" ואחר־כך, זמר סולן מצליח למדי („התחנונים וגופיות", אחד מן השירים הפופולריים של מלחמת יום־הכיפורים). פוקס מתגורר כיום בארצות־הברית, ושם נפגשו.

את נתן אל מטפח בנסי ברנדס, שהתחיל אותו על חוזה הפקה וניהול ומתכוון לארגן לו, בהקדם האפשרי, אלבום בכורה. בינתיים „אהבה נצחית". שיר פאנקי קליט, יכול לשמש כרטיס־ביקור.

למה צנחו השערים

מאת אלחנן הורוביץ

בין גורמי מפולת השערים הדרמטית בשני ימי המסחר האחרונים בבורסות המערב היה האיום האמריקני להקים „ארגון מסחר בינלאומי" חדש — במקום גאט"ט (ראשי תיבות General Agreement on Tariffs and Trade הסכם כללי לתעריפי מכס ולמסחר).

היום יתברר, כיצד תשפיע על בורסות המערב הכרזת הנשיא רייגן, שתפקיד ראשי של ארה"ב בשיחות גאט"ט באורוגוואי יהיה „להביא לביטול הסובסידיות לחקלאות ולהתחרות חופשית גם בבנקאות, טלקומוניקציה וביטוח". מבלי לקרוא בשמות המדינות של השוק האירופי המשותף הטיל רייגן עליהן את האשמה במצב הרע בעולם.

היום עומדים להתכנס שרי־המסחר של 92 מדינות חברות בגאט"ט ל„סיבוב שיחות" חדש בפונטה דל אסטה, אורוגוואי. אבל כבר בשבוע שעבר הזהיר ראש המשלחת של ארה"ב, קלייטון יוטר, שאם לא תתקבל הצעת ארה"ב הנתמכת על־ידי 48 מדינות חברות בגאט"ט — בנוגע לחקלאות, רכוש רוחני, שירותים והשקעות — הוא יעדיף „לחזור הביתה ללא כל הסכם... ואם צריך להיות ארגון חדש במקום גאט"ט, — שיהיה!"

אזהרה זו, שהושמעה לפני נאומו של רייגן ברדיו, השבוע, כבר נחשבה כ„איום אמריקני על גאט"ט".

הבעיות ה„לא מסורתיות"

מאז נחתם „ההסכם הכללי לתעריפי מכס ומסחר" ב־30 באוקטובר 1947, נערכו שבעה „סיבובי שיחות" של מדינות חברות בגאט"ט. בששת ה„סיבובים" הראשונים דנו בעיקר באמצעים להורדת תעריפי מכס על סחורות. ב„סיבוב" השביעי („סיבוב טוקיו") התחזקו הקולות הדורשים לדון גם בבעיות „לא מסורתיות": לא להסתפק בהפחתות בשיעורי המכס על סחורות, אלא גם למנוע אפליות הפוגעות בשירותים, ברכוש רוחני ובהשקעות.

גורמי המשבר העולמי בחקלאות

לפי הצעת ארה"ב, צריכות „הבעיות הלא־מסורתיות" לעמוד על סדר היום של ה„סיבוב" השמיני. אבל בראזיל והודו ומדינות רבות אחרות, אינן נוטות להסכים למשא־ומתן על שירותים והשקעות, אם לא יושג לפני־כן הסכם בנוגע לסובסידיות לחקלאות.

ב־1985 קיבל הקונגרס האמריקני חוק, המחייב את ארה"ב להשתמש ב־350 מיליון דולר מדי שנה למתן סובסידיות להגדלת היצוא החקלאי. סכום זה אינו אלא חלק קטן מכל הוצאות ארה"ב למימון המשק החקלאי. במשרד החקלאות בוושינגטון נעשה חשבון, שלפיו יעלה לארה"ב השנה מימון התוכנית החקלאית בין 24 ל־26 מיליארד דולר.

ארגנטינה, אוסטרליה, קנדה ומדינות רבות אחרות, מותחות ביקורת חריפה על מדיניות היצוא החקלאי של ארה"ב. הן טוענות, שמדיניות היצוא של ארה"ב, משתקפת בעיקר במכירת חיטה וסוגים אחרים של תוצרת חקלאית במחירי „דמפינג" לברית־המועצות, ובהורדת המחירים בשוק העולמי עד כדי־כך, שעשרות מיליונים של עובדי־אדמה בכל חלקי העולם אינם יכולים עוד להתקיים מחקלאות.

על טענות אלה הגיבה ארה"ב בהצעת „הסכם־ביניים חדש לביטול הדרגתי של המחסומים החקלאיים תוך עשר שנים".

לתוכניתה זו של ארה"ב מתנגדות מדינות השוק האירופי המשותף, ובראשן — צרפת.

במצב זה, הזהירה גם יפאן, שתעדיף לעזוב את גאט"ט, אם ב„סיבוב" השמיני באורוגוואי ידרשו ממנה „יותר מדי".

לפיכך, גוברת ההתעניינות בשאלה: האם ה„סיבוב" השמיני של גאט"ט יביא לחיזוקו של הארגון או להתפוררותו.

האופוזיציה כופפה את צ'ון

מאת רוג'ר קרב, רויטר

נשיא דרום־קוריאה, צ'ון דו הוואן, פיטר את שר־החוץ ואת שר־המסחר שלו ובכמה שרים אחרים המצודדים בקו נוקשה, אך השאיר בתפקידם את השרים המבוגנים את משק הארץ, הצומח במהירות.

צ'ון, המתכוון לפרוש מן השלטון עם תום תקופת כהונתו בת שבע השנים, בפברואר 1988, השאיר בממשלתו את ראש־הממשלה, לו שין־יונג, את השר לתיכנון כלכלי, קים מאן־ג'ה, ואת שר־האוצר, אין־יונג. אך הוא נכנע לביקורת החמורה שמתחה האופוזיציה הפרלמנטארית על אחדים משריו.

עם המפוטרים נמנים שר־המסחר, קים ג'ין־ה, שהואשם בכניעה ללחץ האמריקני לפתוח את השוק של דרום־קוריאה; שר־הפנים צ'ונג סוק־מו, שאת משטרתו מאשימים בעינוי מתנגדי־משטר, ושר־האינפורמציה והתרבות לי וון־הונג, המואשם ברמיסת חופש העיתונות.

בסך־הכל, פוטרו עשרה מבין 22 שרי־הקאבינט. קורבנות נוספים היו שר־החוץ, לי וון־קיונג, אשר כיהן קרוב לשלוש שנים, ושר־הספורט פארק סי־ג'יק.

דובר מפלגת הצדק הדמוקראטית השלטת, אמר כי פארק ימשיך לעמוד בראש ועדות הארגון של משחקי אסיה, שייערכו החודש, ושל המשחקים האולימפיים של 1988, ששניהם יתקיימו בסיאול.

המינויים החדשים כוללים את צ'י קוואנג־סו, ראש משלחת המשקיפים הדרום־קוריאנית הקבועה באו"ם — כשר החוץ, שר־האוצר לשעבר רה וונג־בא — כשר המסחר והתעשיה, וקים צ'ונג־הו, חבר פרלמנט מטעם המפלגה השלטת — כשר־פנים.

בקאבינט יש כיום עשרה עסקנים של מפלגת הצדק הדמוקרטית וביניהם חמישה חברי האסיפה הלאומית. לדברי משקיפים מדיניים, מגביר ההרכב החדש את השפעת האזרחים בממשלה, המוקעת על־ידי האופוזיציה זה־מכבר כדיקטטורה צבאית.

צ'ון תפס את השלטון בהפיכה בשנת 1979, ורוב חברי ממשלותיו הקודמות היו חברי־צבא לשעבר בצבא, אך הוא הבטיח להנהיג יתר־דמוקרטיה וקרא למפלגתו ולאופוזיציה להגיע לכלל הסכם על חוקה חדשה עד סוף השנה.

דובר המפלגה השלטת אמר לכתבים, כי חילופי־הגברי הם תגובה חיובית מצד הנשיא למה שהפקיד כינה „תביעת הציבור להתפתחות פוליטית ולהרמוניה והסכם בין המפלגות הפוליטיות הגדולות". הוא רמז כי כמה אישים, לרבות שר האינפורמציה והתרבות, לי, ושר־הפנים צ'ונג, פרשו כדי שתוטל עליהם אחריות ל„מקרים ותקריות" שהתרחשו בעת כהונתם.

לדברי דיפלומט אירופי ותיק בסיאול, הביאו חילופי־הגברי אל הקאבינט „אישים מוכשרים יותר, דבר המצביע על שינויים לטובה".

הצד השלילי של המאזן

(המשך מעמוד 6)

מתלווה השכחת האחראים למשבר. מנהלי הבנקים וגם מגדלבאום הכושל אמנם הורחו אך ארידור עדיין מתהדר כמנהיג. מדוע פרס אינו רואה צורך להרגיש את גורמי המשבר ואת ניצוצו של ארידור על החינגה, כשהוא מתייחס לנושאים כלכליים?

בעניין דת ומדינה — פרס (ברוך השם) יודע במי לנזוף ולמי להתמיא. בנושא זה מיותר להרבות במלים. הוא לא היה זקוק לסריג בהווה — אך מעוניין ב„תמיכתו לעתיד. המחיר — חינוך העם לריאקציה מעליבה וכופה (שהשפעתה מתפשטת גם בצה"ל) שהשלטון מגיב בחיוך למעשיה. זה המחיר שפרס משלם, בעצם הוא אינו המשלם — אנו המשלמים.

ההחלטה על שטח 9 הראויה להערכה אך החנינות לאנשי המחתרת שניתנו על־ידי שר המשפטים והנשיא; כמובן ללא התנגדות פרס, מאשרות את ההכשר למעשים נוסח המחתרת. טרם הורשעו האחראים לגזל קרקעות שהסב נזקים ליהודים ולערבים.

מסע שכיתוב ההיסטוריה נמשך כאילו האצ"ל והלח"י, שמהווים פחות מ־11 אחוז מהלוחמים הם שהביאו לסילוק הבריטים ואת קום המדינה — ולא ההגנה (יותר מ־90 אחוז מהלוחמים ונציגות הרוב המכריע בעם). התוצאה — חינוך לכך שמותר לצבא, למשטרה, ולמוסדות אחרים במדינה לנהוג כארגוני טרור. פרס מתעלם מנזק זה.

עיירות הפיתוח והמושבים במשבר קשה. אין רואים מאמץ של ממש להציל שני אגפים יהודיים אלו, של החברה הישראלית.

שמיר יתן את הטון

בתחום המדיני: מה מועילים נסיונות הרגע האחרון לשיחות עם מנהיגי ערב, כששמיר יספק את מבחן הצלחתם? פרס ביטא את רצון פרס, אך מדיניות שמיר, נבחן בעוד שנתיים. הישג קמרון מצד אחד והיחס הכפול כלפי דרום־אפריקה מצד אחר ושוב בסתירה זו שמיר יתן את הטון.

אך גולת הכותרת של מעשי פרס היא פרשת השב"כ. כאן ניתן לו להוכיח קבל עם ועדה שביקורת הראויה לבדיקה לא נבדקת שאסור לשר ליטול אחריות על מעשיו כדי שחס וחלילה לא ייחקר ויידרש לומר את האמת; שאפשר לסלק בצורה נמהרת יועץ משפטי אשר אינו סובל את זיופים והנעשים על־ידי עובדי מדינתו; שאפשר לשכנע את נשיא המדינה לשתף פעולה במניעת חקירה יעילה בכל מחיר, ולבסוף — שאפשר להתחמק מחקירה משטרתית. המסקנה — חינוך העם לכך שמנהיגיו הנבחרים אינם טועים, אינם מתפטרים, אינם נחקרים. היררכיה בממשלה, כמו בצה"ל.

מספר פעמים חולל פרס משבר בממשלת אחדות לאומית, אך על אלו עניינים חיוניים נסובו המשברים? על חיים ומוות, לבנון, דמות צה"ל ודמות החברה הישראלית? על דמוקרטיה או חיעצות לבעלי שררה ולמגלגלים עיניהם שמיימה? על צדק או על הגנה על אנשי שלומנו בפני חוק וצדק? לצערנו לא זכינו למשברים על רקע זה, משברי ממשלה זו נסובו על מאבקי יוקרה בין ראש הממשלה לבין שריו.

לשמעון פרס הישגים רבים בטווח הקצר, אך מחירם, בטווח הארוך — חינוך להמסנות, לשתלטנות, לצדקנות, לכפייה ועוד. מניעיו הם נושא לפרשנות, אך מעשיו ומחדליו קובעים ששמעון פרס — במחצית הראשונה של האחדות הלאומית — הביא למאזן שלילי כהולם. וכל נשכח — ממשלה זו הוקמה לארבע שנים ואחריותו של פרס למשטרה נמשכת גם בשנתיים הבאות.

כלי־טיס ל־13,600 איים

האחד נראה כמו אותניים עם כנפי־עטלף, השני כמו עפיפון סיני ושק־שינה מתחתיו; דומה היה שבמקרים רבים מדובר באבזרי בימה מן הסרט „אנשים מבריקים ומכונות־הטיס שלהם", ואולם אותם מטוסים קלים־לעילא היו המוצגים הפופולאריים ביותר בתערוכה האווירית של אינדונסיה השנה.

ואכן, מטוסים קלים־לעילא נהפכו באחרונה לספורט פופולארי ולכלי־תחבורה שימושי עד־מאוד באינדונסיה. הם זולים יחסית, קלים לתחזוקה, ופתחו את התחבורה האווירית הפרטית בפני המעמד הבינוני ובפני טייסים־של־סוף־שבוע, וכן משמשים בעלי מקצועות של הצווארון הלבן, החייבים לעבור ממקום למקום. ואכן, כבר ניתן לראותם טסים מעל לאיים של הארכיפלאג הגדול ביותר ברחבי העולם.

כלי הטיס הללו, המופעלים על־ידי מנועים של 30 כ"ס, כפי שהם משמשים במכסחות־דשא, מוטסים על־ידי רופאים, מנהלי מטעים ופקחי ייעור, בעלי חוות ומיסיונרים בג'ונגלים הנידחים ביותר של איריאן (יאווה) ועל־ידי טייסי־ספורט, כגון הצעיר מבין ששת בניו של הנשיא סוהארטו.

הוטומו, בן 23, הוא טייס נלהב אשר אירגן מועדון למטוסים קלים־לעילא ביאווה, והינו בעליה הראשי של „פ"ט ויסאווה", החברה האינדונסית הגדולה ביותר למטוסים קלים־לעילא. תוך קצת יותר משנה מכרה החברה הזאת קרוב למאה מטוסים מסוג זה עם מושב אחד או שני מושבים, והיא רואה בפניה שוק מתרחב במהירות באינדונסיה, אשר בה הכבישים ומסילות הברזל באיים רבים הם מעטים ובמצב גרוע. החברה תכננה השנה מטוסים משלה: עד כה היא ייבאה חלקים מארה"ב ומקנדה והרכיבתם באינדונסיה.

מהירות הטיסה של המטוסים מגיעה לכ־65 עד 80 קמ"ש, כאשר הם טסים עם רוח נוחה, ושני גברים בעלי כושר מסוגלים לחלצם, כשהם נתקעים בעת הנחיתה בבוץ.

בארה"ב משמשים מטוסים קלים־לעילא מאז שנות השישים לריסוס שדות, לשם צילומי־אוויר, לבדיקת קווי טלפון וקווי צינורות, לאיתור להקות דגים וכרומה. באינדונסיה הם בשימוש זה שנתיים בלבד. אך מעדיפים אותם על־פני סירות־מנוע מהירות ומטוסים יקרים ככלי תחבורה בג'ונגלים הנרחבים של איי אינדונסיה. לדברי מנהל החברה הנ"ל נמכרו 7 מטוסים לתוכנית של „רופאים מעופפים" בקאלימאנטאן שבאי בורניאו.

הטסת מטוסים קלים־לעילא כרוכה בסיכון, ובחודש יוני השנה נהרגו אלוף של חיל האוויר וסטודנט בניסיון של נחיתת־חירום על כביש. אך לדברי היצרנים מאפשרים המסגרת, העשויה מסגסוגות אלומיניום, וכנפי הדאקרון, למטוסים הללו להתגבר ביתר־קלות על תקלות מאשר מטוסים קלים אחרים, ובמקרה של תקלה במנוע הם מסוגלים לפעול כמו גלשנים. מחיר המטוסים נע בין 4,000 ל־14,000 דולר, כולל 10 שעות טיסות־אימון למען קבלת רשיון.

„להיט" אחר בתערוכה האווירית באינדונסיה היו ספינות אוויר ממולאות הליום, שאף הן מתאימות במיוחד ל„ארץ 13,000 האיים".

„הנה למשל אינדונסיה, ארץ של חופים כאורך של אלפי ק"מ", אמר גרייחם וינטרבוטום, מנהל השיווק של „איירשיפ אינדסטריס", יצרנית ספינות האוויר הגדולה ביותר בעולם, שמושבה בלונדון; „מקום לסלול כבישים ולהניח פסים כדאי לתקוע פשוט באדמה עמוד נחיתה לקשירת ספינת אוויר". לדבריו, יתרונות ספינות־אוויר הם, שהדלק זול יותר והן זקוקות רק לשטח לא גדול של קרקע ריקה בשביל עמוד נחיתה.

ואכן, ממשלת אינדונסיה מגלה עניין בקניית ספינות אוויר: הן עשויות לשמש לתובלה, לפיקוח על התעבורה בים, לאיתור מבריחים ומהגרים בלתי־חוקיים, וכן עשויות הן לסייע במיבצעי חיפושים והצלה. אך עיקר עתידן טמון בתחום ההגנה, כ„עיניים־בשמיים" מתוחכמות. מצוידות במכ"ם המסוגל לפעול מעבר לאופק, ובציוד מעקב אחר. לדברי החסידים של ספינות האוויר, הן משלבות את התכונות של אניה ימית ושל מטוס קונוונציונאלי.

מחירן נע בין ארבעה מיליוני דולר לספינת־אוויר ללא ציוד מיוחד של „איירשיפ אינדוסטריס" ובין 15 ו־20 מיליוני דולארים לספינת־אוויר עם ציוד מתוחכם של חברת „וסטינגהאוז", לרבות מכ"ם מתקדם.

בטיחותן של ספינות האוויר של היום רבה לאין־ערוך מזו של אלו של שנות השלושים, כאשר ה„צפלין" הגרמני „הינדנבורג", שמולא מימן דליק וגודלו עלה פי־חמישה על זה של ספינות האוויר של היום, התפוצץ ב־1937 בארה"ב. „הליום אינו מתחבר עם שום יסוד אחר. וכאשר ספינת־אוויר של היום נופלת, היא רק נחבלת ומתרוקנת מן הגאז", אמר וינטרבוטום.

ביל טאראנט

דיג של ריקשות

דייגים בחוף מצפונה של ג'אקארטה עוסקים ב„דיג" מוזר: הם שולים מן הים ריקשות־אופניים, שהושלכו לשם על־ידי השלטונות. אלפי ריקשות־אופניים הוחרמו על־ידי שלטונות העיר, לאחר ששימושם בבירת אינדונסיה נאסר בראשית השנה.

הם הושלכו לים למען תיווצר מהם שונית מלאכותית, שתעודד דגים לחפש בה מזון ולהתרבות. אך הדייגים גילו שיוכלו להרוויח יותר, אם יחזרו וישלו אותן משם וימכרון לבעליהן הקודמים, מאשר אם יעסקו בדייג.

ג'אקארטה הכריזה מלחמה על ריקשות־האופניים, המוכנה בלשון המקום „ביצ'אק", חמש פעמים מאז 1974. כן מנסה הנהלת העיר להפסיק את „פעולת ההצלה" של ריקשות האופניים, רכב מונע על־ידי אדם, לשני נוסעים, וכבר הצליחה להחרים מחדש אחדים מכלי הרכב הללו שהועלו אל החוף.

על־אף האיסור, שניקה את מרכז העיר הסתום על־ידי כלי־רכב מ„רכב אנושי" זה במשך היום, הם חוזרים בלילה, והם מופעלים עדיין בפרוורי ג'אקארטה.

ג'אקארטה, כרך מזוהם בן 7.5 מיליוני תושבים, עודנה מתרחבת. לדברי מומחים הוכפל גודלה ב־30 השנים האחרונות, וייתכן כי יוכפל שוב תוך 20 השנים הקרובות. השלטונות מנסים לבלום את ההגירה מן האזורים הכפריים של יאווה. איסור ה„ביצ'אק" הוא אחת הדרכים להשגת המטרה הזאת, וכן נובע הוא מדעתם של השלטונות כי ריקשות־האופניים אינה הולמת את תדמיתה של ג'אקארטה ככרך מודרני.

רשמית נומק איסור הביצ'אק כאמצעי להקל על פקקי התנועה והמצורים. אך הכלי הזה משמש כמקור תעסוקה רב־חשיבות, בפרט לאנשים הבאים מן הכפרים. בסוף שנות השישים היו בג'אקארטה 136,000 ריקשות־אופניים רשומים, ולפחות כמספר הזה בלתי־חוקיים. כיוון שה„נהגים" עבדו במשמרות, הן סיפקו פרנסה לפחות ל־400,000 בני־אדם.

הנהגים היו עוסקים 3 — 4 חודשים בשנה בחקלאות בכפר, ויתר הזמן הם עבדו בג'אקארטה, עיר של בתים מכוסי גגות של רעפים אדומים המורכבת עדיין מכפרים לרוב. וחציית תעלות בעיר ניכרות עדיין השפעות השלטון הקולוניאלי ההולנדי, ואולם כיום יש בה מרכז מודרני, עם כבישים בעלי שש מסלולים וגושי בניינים משרדיים גבוהים.

ריקשות־האופניים היו מסיעות ילדים לבית־הספר, מחזירות עקרות־בית עם מיטען מעריכת קניות, מביאות חנוונים אל השוק ועורלים לתיירים סיורים בעיר.

לדברי פקידים, עדיין מצויות ברחובות ג'אקארטה כ־9,000 ריקשות־אופניים, אך במציאות המספר הוא, קרוב לוודאי, הרבה יותר גבוה. על־אף העובדה שמאז ראשית השנה הוחרמו כ־30,000. חלק מהן הובלו לערים סמוכות והיתר הושלכו לים. ביצ'אק, שנשלה מן הים, ניתן למכירה בכ־80,000 רופיות (60 דולארים), אם הוא עדיין במצב טוב.

בכמיני על ההשפעות החברתיות של הרחקת הביצ'אקים מן הבירה, נאמר כי אם רצון השלטונות למנוע גידול במשיעה, עליהם לספק מקומות תעסוקה חלופיים לנהגים.

ואכן, בחודש יוני הוחל בקורסים להסבה מקצועית לנהגי ריקשות־האופניים: כ־200 נהגים קיבלו שעורים בריתוך, עבודת בניה, נגרות ומלאכות אחרות. אך מפעילים רבים של ריקשות־אופניים מתעלמים מן האיסור. „עליי לאכול", אמר אחד הנהגים. „כך אני משתכר לקערת האורז היומיומית שלי".

ג'רמי קליפט, „רויטר"

תרגילי הג"א — מחר

תרגילי הג"א ייערכו מחר במרחבי הערים תל־אביב, הרצליה ורמת־השרון.

דובר צה"ל מסר כי בתרגילים יכומו קולות ירי ויושמעו צפירות. אם תהיה אזעקת־אמת, יושמעו צפירות עולות ויורדות.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה בקו בנין קדמי ברחוב בית פלט מס' 47 גוש 7035 חלקה 84.

תיק בנין 047־5/3185

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בססי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

מרחב תכנון מקומי
השומרון
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 כי הוגשה בקשה מס' ב/810 ע"י ולדימיר חנה פילמן מרח' הסימן 5 בנימינה. על חלקה 7 בגוש 10204 שבאישורה יש משום הקלה לענין קומה נוספת (שלישית) מעל המותר. התנגדות מנומקת בכתב, יש להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון ת"ד זכרון־יעקב (30900).

שלום ברזילי
יו"ר הועדה המקומית – השומרון
תאריך י' באב תשמ"ו 15.8.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה לשימוש חורג ממגורים למשרד למקצוע חופשי בקומת הקרקע ל־5 שנים, ברחוב גורדון מס' 84 גוש 6952 חלקה 49.

תיק בנין 4/0099/084.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בססי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
ערד
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת [illegible]

[illegible]

י. גרזל, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — מצפה [illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לעליית הגג ברחוב בן הלל מס' 6 גוש 6771 חלקה 10.

תיק בנין 007־1/984

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בססי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה להוספת אחוזי בניה במסגרת 6% ובקוי בנין צדדיים, אחורי ופרגולה, לבית ברחוב כיסופים מס' 21, בגוש 6623, חלקה 680. תיק בנין 877/021.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בססי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מרחב תכנון מקומי
כפר־סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה/ות שונות בגושים שונים הקלות כלהלן:

1. גוש 6428 חלקות 233, 230 מגרש ומגרש ומגרש 5 — הקלה בקו בנין צדדי — 3.15 מ' במקום 3.5 מ'.

2. גוש 7608 מגרש ומגרש 66 ב' בשכונת כנה כיתך — 6% תוספת לאחוזי הבניה המותרים 168.5 מ"ר במקום 150 מ"ר, קו בנין צדדי 3.3 מ' במקום 3.5 מ' שינוי גובה בנין מ־8.0 מ' ל־8.6 מ'.

3. גוש 7608 מגרש ומגרש 67 ג' בשכונת כנה כיתך — 4% תוספת לאחוזי הבנייה המותרים 162 מ"ר במקום 150 מ"ר.

כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלה — קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש. התנגדויות מנומקות בשני העתקים אשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא

בבית משפט השלום בתל־אביב־יפו

ת.א. 10864/84

התובעת: אלקטרה אינדוסטריז בע"מ אלקטרה אלקטרוניקה בע"מ מיוצגת ע"י ב"כ עו"ד מ. גלעד ו/או [illegible]
מרח' רוטשילד 70, תל־אביב

— נגד —

הנתבעים: דובי [illegible] כתובת בלתי ידועה
מעת התביעה: [illegible]

הזמנה לדין

אל הנתבע דובי ברק ת.ז. 012696
הואיל והתובע הגיש לבית משפט השלום בתל אביב כתב תביעה נגדך ונגד אחרים אשר את העתקו תוכל לקבל במזכירות בית המשפט.
הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו ולהתייצב למשפט ביום 25.6.86.
דע כי באם תגיש כתב הגנה ולא תתייצב למשפט ביום האמור בהזמנה ינתן נגדך ביום פסק דין שלא בפניך, אך אם לא תגיש כתב הגנה במועד שנקבע לכך בהזמנה זו, ינתן פסק דין שלא בפניך אף לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל.

מ. גלעד, עו"ד ב"כ התובע
שד' רוטשילד 70, תל־אביב

1.4.86

טלוויזיה

08.00 עד כאן — תדשות קול ישראל 08.03 שעת כושר 08.40 בלי סודות 09.00 אנגלית ה' 09.20 חשבון פשוט ד' — כפולות והתחלקות 10.00 שעת כושר 10.10 אנגלית ו' 10.30 תגיל הדך — רגע עם דודלי — דודלי רגע ומי עוד 11.00 ערבית מדוברת (ו"ה") — קריש (אל) מאעה 11.15 אנגלית ו' 11.30 ארץ מולדת — בין המכנים 12.00 אנגלית ה' 12.25 תלמוד — שניים אוחזין — מאי טעמא 13.00 מדעי הטבע ז'־י"ב התנעשות 13.30 צרעתית העשרה 13.48 פה ושם — הירות רגל 14.00 עד כאן — חדשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 מאה ציורים מפורסמים — ריוקן עצמי עם בתה — מארים ויו"ה לה כראן 14.25 קסים קסם — השתקפויות 14.50 רכבת ההפתעות — מרט אנימציה 15.00 שעת משפחה — מכבותה עצמי — נערה פעילה והמרותית, לוקה במחלת הנפילה. לאחר ההלם הראשוני, היא מחליטה להוכיח לעצמה ולסביבתה שביכולתה להתגבר על המחלה ולהמשיך ולתפקד במקודם. 15.55 בן נסט — פרק 7 16.25 גוליבר בליליפוט — פרק ג' 17.00 ערב חדש — מנחה רפי רשף 17.30 ‚עליוה בארץ הפלאות' שם הפרק: ‚חלום הכבשים' אין איש בארץ הפלאות מצליח להירדם. והסיבה: הכבשים שסופרים אותן לפני השינה חברו על שביתת. 18.00 ‚מעדון התתול שמיל' — התכנית מיוחדת לשירים משל מרים ילדסטקליס, ומתארחים בה חנה לסלאו, גדי כץ, שושיק שני, רייזווד ברווה וגיא מרוז. 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 סקירת תכניות (ערבית) 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 ‚סיפור של כלי אונגר' — סדרת דרמה בת 4 פרקים (ראה הפניה) 20.45 ‚נקודת חן' — סדרת טיולים עם אהרן רכביר 21.00 מבט לחדשות 21.30 ‚כן, ארוני ראש הממשלה' הפרק האחרון: ‚שותפות של אמת' העלאת שכר לחברי הפרלמנט אינה באה בחשבון בשל קשיים בתקציב הממשלה, אשר להעלאה המגיעה לפקידים הבכירים — זה עניין אחר. כך חושב סר האמפרי ומסביר לראש הממשלה. 22.00 ‚זה הזמן' — תכנית אירוח שבועית מנחה רם עברון 22.50 ‚ברודראק' — סדרת סרטי מתח הפרק השלישי: ‚תשואות לצארלי' ראש העיר צ'ארלי ואנגרסורד מתמודד בכהונה לפרלמנט, אבל יש מי שמצליח להכתים את שמו, עד כדי כך שהוא קשור לרצח 23.45 פסוקו של יום חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 ‚לילי בוקר' 07.07 ‚בוקר טוב' 07.30 ‚שחרית מוסיקלית' 09.30 ‚קונצרט בוקר' מוצרט: סימפוניה מס. 15 בסול מינור, ק. 183 קלקברנר: הרמישיה גדולה בלה מינור לפלוגית, קרן, צלו, קונטרבס ופסנתר. דאלאק: מחולות לאכרים. קרל נילסן: קונצ'רטו לחליל. לתזור, ו. שטנאמרה סימפוניה מס. 2 בסול מינור 12.05 ‚מוצאר המדרשה' — באך: סונטה בוה מג'ור לצ'מבלו ולצלו מנדלסון: וריאציות קונצרטיות, ורוכננות: רביעייה לקלרנית, כנור, צלו ופסנתר 13.00 ‚קונצרט צהריים' 15.05 ‚מוסיקה ויוד' — מושי אצ'יאנגוי סננת — מספר חמש ג'יג'י ואשה יום תורף — מתווה לבאשו יוצ'י טקאשיו לעבור את הגשר. טקשי קאקה הרוסקט 16.00 ‚קונצרט מנחה' 18.30 ‚קונצרט מוקלטות התזמורת הסימפונית. רים רשה"ש' חיים פרמנטנו ‚יזכור', פואמה סימפונית (ביצוע בכורה) בטהובן: סימפוניה מס. 4 בסי־במול מג'ור שוסטקוביץ': קונצ'רטו לכנור ולתזמורת. 20.05 ‚ערב טוב' יוהן־יוזף פוקס: סויטה מס. 5 בדו מג'ור לכלי־קשת וקונטינואו מוצרט: שש מחולות גרמניים, ק. 57). 20.27 ‚מגישים: שיר' 20.30 ‚מאולמי הקונצרטים בעולם' — קונצרט הסיום בתחרות הבינלאומית לנגנים במינכן 19.9.85 גינו רוטה: דיבטימנטו קונצרטי לקונטרבס ותזמורת לרס אריק לרסון: קונצ'רטינו לקונטרבס, ודיוס מיה קונצ'רטינו לכלי־הקשה ותזמורת מוצרט: קונצ'רטו בסול מג'ור לחליל ותזמורת, ק. 313 מוצרט: קונצ'רטו במי־במול מג'ור לפסנתר ותזמורת, ק. 271 התזמורת הסימפ. של רדיו בווריה/הפ. שנידט ליסט: וריאציות על נושא של פגניני — אסיר בלה מינור ליגטי: 6 בגטלות לכלי־נשיפה. 22.30 ‚מן המקורות' — ‚בן אדם, מה לך נרדם' — סליחות לקראת ראש השנה, ב' 23.00 ‚קונצרט ועיר' (ש.ח.)

רשת א'

07.30 ‚היו שירים' — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 ‚חוגה' — עם בני הדל 09.05 ‚השיר לא תם' — שירים עבריים 09.30 ‚מפגש' — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 ‚רדיו קל' — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 השידור היומי לבתיה"ס ‚ספור אני שומע' — לכתות כ', ג' — ‚העז, הרבי ועצה של זהב' — מעשייה עממית 11.30 ‚השכלה ודעת לכל' — ‚הגישה ההוליסטית להכרת האדם' — ד"ר אילנה צור — ‚השיטה וכלי החשיבה שלה' 12.05 ‚אורח לשעה' 14.06 ‚לבת ולבן ולכל המתעניין' — תכניות לילדים. 15.00 לילדים הגדולים ‚בארץ הלמה' — חידונו של שמוליק רוזן שידור חי 15.25 שירים עבריים 15.55 ‚מאצר הספרים' — סקירה על ספר חדש 16.05 ‚דידודרמה' — ‚סיבוב מסוכן' — מאת מקור דורסט משתתפים: מישא אשרוב, אלי גורליצקי ושמואל רודנסקי (ש.ת.) 17.19 ‚מגישים שיר' 17.20 ‚האוניברסיטה הפתוחה' ‚יחסים בינלאומיים בעידן הגרעיני' — ‚השפעת הנשק הגרעיני על היחסים הבינלאומיים —

ד"ר מרק הלר 18.06 ‚מינחת ערב' 19.05 ‚עיתונים בפרשת השבוע' 19.30 שידורים לעולים 22.05 ‚אותות ומופתים' — סדרה תעודית במלאת 50 שנה לרדיו העברי והפעם: ‚ביצוע טכני' — — חטיבת ההגרסה של הרדיו — תכניתה של חוה ישכר (ש.ח.)

רשת ב'

07.00 ‚הבוקר הזה' 08.05 ‚כוכב הבוקר' עם ג'וני מאתיס 09.05 ‚ביקור בית' — עם רבקה מיכאלי 10.05 ‚כל צבעי הרשת' — מגזין יומי 12.10 ‚א"א־ב"ב' — עם אהוד מנור 13.00 ‚בחצי היום' — חדשות ופזמונים 14.05 ‚בת צחוק' — הוד והומור 15.05 ‚רגעי קסם' 15.51 לוח מודעות 16.05 ‚שירים ושערים' 17.10 ‚יומן כללה' 17.30 ‚על מספרים ואנשים' — מגזין המשק והחברה 18.06 ‚שעה חפשית' — מגזין שבועי לעניני הנוער 18.45 היום בספורט 19.00 ‚היום הזה' 19.30 דין ודברים' — מגזין לעניני חוק ומשפט 20.00 ‚סולם המירות' 22.05 ‚פינת הג'אז' 23.05 ‚מחפשים את המטמון' — מנחה: משה טימור

גלי צה"ל

07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה 09.05 יומית ‚אלה בוקר' — עם אלי ישראלי 10.05 ‚הפסקת 10' עם מיכל ניב 11.05 ‚גבון לעכשיו' — עם רפי רשף 13.05 ‚אחר אחד' — פזמונים ישראליים ברצף 14.05 ‚דרו רה יומי' — עם דובי לנץ דני קרמן 15.05 ‚פגישה יומית' — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.54 באמון מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 ‚ערב טוב ישראל' — עם דן שילון ויעל דן 18.05 ‚למה נח'ליד' — שיחות עם מפקדים בנח"ל, על פני החיל — ב־1986, לרגל כנס הנחל לדורותיו 18.45 ‚משולש' — עמות יומי בענייני השעה, בני קצובר־צדי צוקר. מנחה: יוסי עוזרד. 18.57 הודעות לחיילים 19.05 פזמונים לכולם 20.05 ‚מוסיקה נגד' — שעה של בלוז 21.00 מבט לחדשות 21.30 ‚לילה לא שקט' — שירים עבריים, 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחברה אוהבים 23.05 ‚לילה לילה' — עם יואב קוטנר 23.55 ‚שיחות חצות' — עם הפסיכולוג פרופ' יצחק לוין 00.05 ציפורי לילה — עם גילת מוצא, תכנית מוסיקלית בנימה אישית 02.05 לא רוצים. לישון — מוסיקה לשעות הקטנות הלילה 05.05 צלילי בוקר־שירים עבריים.

רשת ג'

06.05 ‚בחזרה לאושר' — לותיקים ותיקים 07.05 ‚שיר כבוקר בבוקר' 08.05 ‚מה, ככר תשע'ו' עם אבי אתגר 10.05 ‚דברים טובים' עם שמידה אימפר 11.05 ‚שעה תמימה' עם מלאכי חוקיה 12.05 ‚שבעים מי יורע' 13.05 ‚רק בימי חול' עם מנוס מרי 14.05 ‚סומן חזור' 15.05 ‚חרש, חריש ומהודש' עם שש עשרי, 16.05 ‚חצגה יומית' 18.05 ‚חזה ויו...' — ‚מצעד פזמוני העברי' 20.05 ‚לי ולך' — שיר וברכה' 21.05 ‚קצת אחרת'.

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30	
אסתר: הטרמפיסט	9.40 ,7.30 ,5
אורלי: כפות	9.30 ,7.15 ,5
בית לסין: אבודים באמריקה	23.15
בן־יהודה: אהבה בשחקים	9.30 ,7.15 ,5
גת: הצבע ארגמן	9 ,6 ,3
גורדון: מקרוני	7.45 ,9.54
דקל: הרומן של מרסי דרייב אין	
הסיפור שלא נגמר	7.30
החלון האחורי	9.30
סקס	12.00
הוד: תעלול קטלני	9.30 ,7.30 ,5
מוזיאון תל־אביב: ‚שואה'	
לימור חדש: זועקת אמת	
מאר: שתי אצבעות מצידון	9.30 ,7.30
סינמה 1: רכבת אל התהום	9.30 ,7.30 ,5
סינמה 2: מופע הקולנוע של רוקי	
מאריס: עוברת אורח	9.30 ,7.15 ,5
הכינו את הממחטות	9.30 ,7.15 ,2 ,12
	23.30
רב־חן:	
חן 1: היחפן מבוורלי הילס	9.50 ,7.30 ,5
חן 2: שגעון של לילה	9.45 ,7.40 ,5
חן 3: הרומן של אתמול	9.45 ,7.40 ,5
חן 4: אבא יש רק אחד	9.50 ,7.40 ,5
חן 5: כי"ס לשוטרים מתקדמים	11 ,2 ,5: 7.40 ,9.45
שחף: זכרונות מאפריקה	9.15 ,5.45
תל־אביב: קור הרעם	
תכלת: החברים של אלכס	9.30 ,7.15 ,5
צוותא: ילדי המדרגות	8.00

רמת־גן

ארמון: הטרמפיסט	9.30 ,7.30 ,5
לילי: מעריץ אלמוני	9.30 ,7.15
ארמון: היחפן מבוורלי הילס	9.30 ,7.15 ,5
רב־גן:	
גן 1: צבע ארגמן	9 ,6
גן 2: כחום תנוף	9.50 ,7.30 ,5
גן 3: מקרוני	9.40 ,7.30
גן 4: אוצות משתנות	9.40 ,7.30 ,5

ירושלים

אדיסון: קור הרעם	9.30 ,7.30 ,4.30
אורנע: הפשה מטורפת באירופה	
	9.30 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:	
האחים מרקס — מרק ברוזו כאוס	17.30
החברים של אלכס	19.00
מתנגי טיפון שודדי הזמן	20.00
בנייני האומה: זכרונות מאפריקה	24.00
כפיר: יום בורוד	9 ,6.15
אורגיל: היחפן מבוורלי הילס	9.30 ,7.15 ,4.30
מיטשל: כפות	9.30 ,7.00 ,5
סמדר: יומנו של צב	9.00 ,7.00
תבירה: שתי אצבעות מצידון	9.15 ,7.00
	9.30 ,7.00 ,4.30

אורזין

אור 1: הצבע ארגמן	4.30 ,6.30
אור 2: סיפורה של אנגס	
עדן: תעלול קטלני	

חיפה

ארמון: קור הרעם	9.30 ,7.15 ,4.30
אורה: אלני	9.15 ,7.00 ,4.30
חן: הכבוד של פריצי	9.15 ,7 ,4.30
עצמון: אהבה בשחקים	9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: היחפן מבוורלי הילס	
קרן אור המזרח: שואה	9.15 ,7.00 ,4.30
רון: כפות	6 ,1
אמפי: תעלול קטלני	9.45 ,7.15 ,4.30
אורלי: 3 רווקים ותינוק	9.15 ,7.00 ,4.30
	9.15 ,7 ,4.30

נתניה

שרון: היחפן מבוורלי הילס	9.15 ,7 ,5
סטודיו: הצבע ארגמן	9.15 ,6.30

חולון

סביון: מקרוני	9.30 ,7.15 ,5
מגדל: היחפן מבוורלי הילס	9.30 ,7.30
ארמון: המסתח	9.30 ,7.15

בת־ים

עצמאות: תעלול קטלני	9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

היכל: כפות	9.30 ,7.15 ,5
מלון דניאל: ראן	9.30 ,6.00

באר־שבע

חן: הזירות הבית מתפרק	9.30 ,7.30 ,4.30

עכו

אוריאוריום: הקרב על הופר	9.00 ,7.00

פתח־תקוה

היכל 1: אהבה בשחקים	9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: הטרמפיסט	9.30 ,7.30 ,5
היכל 3: רכבת אל התהום	9.30 ,7.15 ,5

עפולה

מוסתרון: החלון האחורי	8.30

רעננה

אורות: הזירות הבית מתפרק	9 ,7 ,4.30

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 15.9
על קלות־דעת וצביעות: 20.30
חדוד וניה — בקרית־גת

צוותא — לתרבות מתקדמת
יום ב' 15.9 בשעה 21.00
‚מושל יריחו'

שרותים ● עזרה ● תחבורה

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הוהסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 23.00—21.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 24.00—18.00, בשבתות ומועדים בין השעות: 21.00—15.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנסן 26, קומה ג', טל' 523366 פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. דיזנגוף מכונה שער 3 (ליד המשביר) קומה א' טל: 03־285822, 294869.

מרכז מידע לקורבנות אונס לרעננה ולאזור השרון, טל' 052־32452 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נמשות
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מיטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניארו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

הדסה ע"כ – כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.
שערי צדק – עיניים, פנימית
ביקור חולים – ילדים
משגב לדך – נשים

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 20.00—08.00, בימי ו': 15.00—08.00. טלפונים: 03־433300, 03־433300.

יד ביד — ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (20.00—11.00)
נהריה – 04־920014 (20.00—11.00)
קו פתוח לנוער במצוקה בימי ב' ד'ה – טל. 252732.
‚קו פתוח' – ארגון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, רמלה – 101, טל' 08־221022, עפולה – 101, טלפון 065־98336, חדרה — 101, טבריה — 04־951401, נהריה — טל' 04־923333, בת־ים – טל' 5511111, באר־שבע — 101, 057־74767.

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופת חולים, עין־יהב חולון

חולון
קופ"ח עין יהב
אהרון – הופיין 52

ירושלים
קופ"ח מרפאת רוממה דרך המ"ג 28

נתניה
תרופה – הרצל 2

פתח־תקוה
פינסקר – פינסקר 2

רמת־גן
אסותא – ז'בוטינסקי 65

תל־אביב
בריאות – המלך ג'ורג' 28
קופ"ח מכבי – המלך ג'ורג' 25

חיפה
יבנה – אבן סינא 7

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00

11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ביום אחר חג בלבד.

ג'וזף הרשים בנצחון מכבי ת"א על אריס סלוניקי 91:93

מייק יאנג ישב על הספסל ולי ג'ונסון ששותף דקות מעטות קלע 2 נקודות
*** האבחנה: ג'ונסון יכול לשחק אך חייב לעבור טיפול בריאותיו**

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

איבון ג'וזף, ענק שחום־עור שגובהו 2.11 מטר, ריתק אמש בהיכל־הספורט ביד־אליהו את אנשי מכבי ת"א, ואת 700 הצופים שחזו במשחק־הנצחון על אריס סלוניקי — 91:93, לאחר שהיוונים הוליכו במחצית הראשונה — 40:48.

ג'וזף שנחת רק בשעות הצהריים בישראל הוכיח כי הוא ניחן בכוח רב מתחת לסלים. שחקן זה, בן ה־29, קלט 13 כדורים חוזרים וקלע 13 נקודות. ג'וזף, השוקל 110 ק"ג, שיחק במכללת ג'ורג'־ה־טין', ובעונה האחרונה במכללה זו קלע 12 נקודות בממוצע, וקלט 7.5 כדורים חוזרים.

במשחק אמש הוכיח ג'וזף כי הוא שחקן חזק ביותר, המשחק עם הגב לסל.

בעונת המשחקים 1985־86 הוחתם ג'וזף ע"י הניו־ג'רסי נטס, בסיבוב ה‚דרפט' השני.

על ספסל מכבי ת"א ישב אמש מייק יאנג, הנבחן השני של הקבוצה. ו... לי ג'ונסון, ששותף במשך דקות בודדות במחצית הראשונה, וקלע 2 נקודות.

חוות־הדעת הרפואית לגבי ג'ונסון אומרת כי הוא סובל מבעייה בריאותית, הוא יכול לשחק, אך חייב לעבור טיפול.

במכבי ת"א היה אמש משכמו ומעלה קווין מאגי, שקלע 34 נקודות וקלט 10 ריבאונדים. גם לגרג קורנליוס היו דקות מצויינות, כמו למיקי ברקוביץ בסיום, כשמתח פער יווני בן 3 נקודות (86:89) רקה 38) ליתרון 89:90, רקה לסיום. קווין מאגי בסל ובקליעת עונשין הבטיח את הנצחון הישראלי — 91:93.

היוונים הוליכו כמעט לאורך כל המשחק. רק יציאתם בחמש עבירות של האמריקנים, ווילי ג'קסון ובראון (בדקת ה־30 ו־34), הפכה את המשחק לשקול. כוכבי המשחק היווני היו: ניקי גאליס, עם 22 נקודות, אך מעל כולם התעלה בקבוצה זו היוגוסלבי־יווני, סלובודן סובודריץ', ששיחק בעונה שעברה בקבוצה היוגוסלבית אולימפיה לובליאנה. אימו של סובודריץ' יווניה, והוא בעל אזרחות כפולה. סובודריץ' קלע 33 נקודות, ושם ללעג כל נסיון שמירה עליו.

שפטו דוד דגן ויצחק רמות.

* למכבי ת"א קלעו: מאגי 34; קורנליוס 18; ג'וזף 13; ג'מצ'י 9; ברקוביץ 9; ליפין 4; לאסוף 2; ארואסטי 2 וג'ונסון 2.

* לאריס קלעו: סובודריץ' 33; גאליס 22; ג'קסון 14; יאנאקיס 11; רומנידיס 5; סטאמאטיס 3; ליפרידיס 2 ובראון 1.

נצחון למכבי חיפה על שיבנקה היוגוסלבית 86:93

מאת יוסף גלזר

התעלות של כדורסלני מכבי חיפה בחמש הדקות האחרונות העניקה להם נצחון על המהדורה רביעית בליגה היוגוסלבית, שיבנקה שיבנקה — 86:93, לאחר שהוליכו גם בהפסקה — 40:46.

הנצחון מחמיא לחיפנים מאחר שבנוסף להיעדרו של הרכז המצוע, עדי גורדון (יחזור לפעילות רק מחרתיים), שותף השחור ג'ון פאוארס רק בעשר הדקות הראשונות בגלל מחלה.

שיבנקה הוליכה ברוב שלבי המחצית השנייה — 57:66, אך מכבי חיפה הפכה ל־76:78 ו־80:85. סארייץ' צימק ל־84:85, אך הסיום היה שייך למכבי חיפה — 86:93.

שפטו, מצויין, אברהם זגול ושלום ולצר, לעיני 200 צופים, בהיכל הספורט ברוממה.

● למכבי חיפה קלעו: שפע 26; א. רוונברג 17; קלארק 16; שטינהאואר 12; שלכטר 11; פלאוארס 6; גנדלמן 4 וגולדשמידט 1.

● לשיבנקה קלעו: סארייץ' 24; סלביקה 19; מישנוב 11; ראביץ' 10; קלפיץ' 7; מאטיץ' 6; יבלן 6 וזורקיץ' 3.

שיבנקה — הערב בחולון

הקבוצה היוגוסלבית, שיבנקה, תתמודד הערב ב־8 בחולון נגד הפועל חולון, ומחר נגד מכבי ת"א בכיר־אליהו.

● הערב ב־8 יתמודדו בהיכל־הספורט ברוממה קבוצות הפועל חיפה ובית"ר ת"א. במשחק מוקדם, ב־7, ייפגשו בתחרות עיתונאי הספורט של חיפה ושופטי הכדורסל.

צרפתים ישפטו במשחק ישראל־שווייץ

שלושה שופטים צרפתים ינהלו את משחק השנים, בין נבחרות ישראל ושווייץ, בגמר האזור האירופי בגביע־העולם, שיתקיים בין ה־7 ל־8 באוקטובר בשווייץ.

בהודעה שהגיעה אתמול מההתאחדות הבינלאומית בטניס נמסרו שמות השופטים: שופט ראשי — קלוד בישארו; שופטים עוזרים — ליאנל לסקר ורייבי ברונר.

50 נציגים מ־14 מדינות בקונגרס ספורט הפועלים

במעמד 50 נציגים מ־14 מדינות ואורחים רבים, נפתח אמש במכון־דינגייט המושב השנתי של ארגון ספורט הפועלים. בין האורחים: טונה גדויה מסגנל הוולטר פיאצ'ו מסן־מרינו.

הדיונים שימשכו עד סוף השבוע יתרכזו בעיקר בשני נושאים. הראשון, קשרי הארגון עם ארצות מזרח־אירופה, והשני — ההיבטים השונים של ספורט לכל.

את ברכת ממשלת ישראל הביא יריב אורן, מנהל רשות הספורט.

● אלופת מצרים בכדורגל, זמאלק קהיר, הפסידה בכדורגביה לקבוצת אינטר קלוב 1:0. במשחק הראשון ביניהן בשלב רבע־גמר בגביע־אפריקה לאלופות.

בכנס קבוצות הוחלט אמש להשבית הליגות

נציגי הליגות הארצית וא' ינקטו היום בצעדים משפטיים

● כדורגל

מאת אשר גולדשלגר

24 נציגי קבוצות הליגה הארצית וליגות א' בכדורגל החליטו אמש כי שלוש הליגות ישבתו בשבת הקרובה אם לא תשנה הנהלת ההתאחדות לכדורגל היום את שיטות העלייה והירידה מליגות א' לארצית, ואת הירודות מהארצית לא'.

בכנס שנערך אמש במלון הקאנטרי־קלאב נוכחו 9 נציגי קבוצות הליגה הארצית, ‚מהם נציגי הפועל חיפה והפועל ירושלים, שירדו בעונה שעברה מהלאומית לארצית.

הקבוצות יפנו הבוקר לעורך־דין יהודה רסלר כדי שיבדוק באילו הליכים משפטיים ניתן לעכב את החלטת ההתאחדות לכדורגל. עו"ד רסלר הוסמך מטעם הקבוצות להגיש כל תביעה לבית־המשפט המחוזי. בנוסף לכך ייצא מחרתיים שליח לכל האגודות משלוש הליגות כדי לאסוף את כרטיסי־השחקן ואלה יופקדו בכספת ברמת־השרון.

יצחק רוזנברג, מזכיר הפועל רמת־השרון וממנהיגי ה‚מרד', אמר אמש כי הבוקר יישלח מברק להתאחדות לכדורגל ובו הודעה על השבתת הליגות. הוא הודיע עוד כי לא ינקטו בדרכי שתדלנות והכדור כולו אצל ראשי ההתאחדות לכדורגל.

יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, שאול סוזירי, אמר אמש כי אינו מתייחס לאיומים, ולכן לא ידון היום בתביעת הקבוצות.

הפועל רמת־גן תובעת מהאיטלקים לשחק בארץ

● כדוריד

מאת יוסף חכם

קבוצת הכדוריד האיטלקית, סקאפטי, יריבת הפועל רמת־גן בגביע־אירופה למחזיקות־גביע, הודיעה אתמול לראשי המועדון הרמת־גני שאין בכוונתה לבוא לישראל כדי לקיים את המפגש הראשון בין שתי הקבוצות.

האיטלקים מציעים להפועל רמת־גן להתארח עשרה ימים באיטליה, ולקיים את המשחק הראשון ב־28 בספטמבר ואת הגומלין ב־5 באוקטובר.

בני קמינר, מנהל מחלקת הכדוריד של הפועל רמת־גן, אמר לי אמש: ‚שלחנו מברק לאיטלקים והודענו להם שלילית, מבחינתנו ברור שזו מקשה על הכנות הקבוצה למשחק'.

גם יריבת מכבי ראשון־לציון בגביע־אירופה לאלופות, הקבוצה האיטלקית טריאסטה, אינה רוצה לשחק בארץ.

מאזן נאה למכבי ראשל"צ בגרמניה

אלופת ישראל ומחזיקת הגביע בכדוריד, מכבי ראשל"צ, חזרה אתמול ארצה ממסע משחקים במערב־גרמניה.

המאזן: 4 נצחונות, 3 תיקו ו־1 הפסד.

הפועל ראשל"צ — הפועל פ"ת 12:20

מאת תמיר הופר

קבוצת הכדוריד של הפועל ראשון־לציון גברה אמש על קבוצת הפועל פ"ת — 12:20, לאחר 7:10 במחצית.

המשחק היה בטורניר אליפות הפועל.

את השערים, להפועל ראשון־לציון כבשו: ודד 9; קושניר 2; גלזר 2; דוד גובלטש 2; יורם גובלטש 2; נחמוני 1; אייזנברג 1; רפאלי 1 ודיין 1. להפועל פ"ת: חלוטה 3; קודקרו 3; טננבאום 2; אוברקוביץ' 2; זינברגר 1; ואמיר 1.

שפטו שדה ויעקובוביץ בדרוכות.

קרי דיקסון מבקיע שער נהדר לזכות צ'לסי לרשת דיי קלמנס מטוטנהאם (1:3), בליגה האנגלית (תצלום: אי. פי.)

מאראדונה כבר הבקיע לנאפולי — 0:1 בברשייה

קבוצות מילאנו נוצחו בפתיחה מפתיעה באיטליה

● ליגות באירופה

הליגה האיטלקית בכדורגל נפתחה אתמול בהפתעות, כאשר נציגות העיר מילאנו נוצחו בתוצאה זהה — 1:0. אינטר הפסידה לעולה החדשה, אסקולי ומילאן נוצחה במגרשה על־ידי אסקולי.

האלופה, יובנטוס, ניצחה את אודינזה — 0:2.

נאפולי גברה בברשייה, על העולה החדשה — 0:1, משער שהבקיע הארגנטיני דייגו מאראדונה בדקה ה־41.

הברזילאי דירשאו כבש צמד לאבלינו, בנצחון על פיורנטינה — 1:2. הארגנטיני דיאז הבקיע לפיורנטינה.

תוצאות נוספות: רומא — קומו 0:0; סמפדוריה — אטאלנטה 0:1; טורינו — וורונה 1:2. ההולנדי קיפט הבקיע את השער הראשון בליגה, בדקה ה־9 בבעיטת 11 לזכות טורינו.

אודינזה פתחה את העונה עם מינוס 9 נקודות, בעקבות העונש שהוטל עליה לאחר מעורבותה בפרשת השוחד שהיתה בעונה שעברה.

סאנשז תיקנה נצחון לריאל

חלוץ נבחרת מקסיקו בכדורגל, הוגו סאנשז, הבקיע שני שערים והעניק נצחון לאלופת ספרד, ריאל מדריד, על מחזיקת הגביע, סאראגוסה — 0:3, ואילו ברצלונה סיימה בתיקו 1:1 עם העולה החדשה סאבאור, בהיעדרם של גרי לינקר ומרק יוז.

את השער השלישי לריאל הבקיע הארגנטיני, חורחה ואלדאנו.

תוצאות נוספות: קאדיז — ראסינג 0:3; בילבאו — סוסיאדאד 1:1; ואיאדוליד — בטיס 1:2; אספניול — גיחון 0:0.

נצחונות לאנדרלכט ולסטנדרד ליאז'

גם יריבותיה של מ.צ. בריז' בליגה הבלגית בכדורגל ניצחו אתמול, במחזור השלישי. האלופה, אנדרלכט, השיגה נצחון־חוץ בבריסל, על מולנבק — 0:2. ובאותה תוצאה גברה סטנדרד ליאז' על ברשם.

ערב קודם לכן ניצחה מ.צ. בריז' את פ.צ. ליאז' — 1:3. רוני רוזנטל כבש את אחד השערים.

בריז' ממשיכה להוליך עם 5 נקודות, ומקדימה בהפרש שערים את סטנדרד ואנדרלכט.

הדרבי באנטוורפן, בין ברסחוט ואנטוורפן, נסתיים בתיקו אפס.

* צרפת: בדרבי של פאריס בליגה הצרפתית גברה ראסינג על סן־ז'רמן 1:2.

● הולנד: במחזור השביעי נצחון לדן־בוס על פיינורד רוטרדאם — 1:2. אייאקס אמסטרדאם וחרונינגן נפרדו בתיקו אפס. נצחונות־חוץ לאוטרכט על אקסלסיור, ברוטרדאם — 2:4 ולוולנדאם על דן־האג 0:1.

● יוון: העולה החדשה לליגה, ווריה, כפתה תיקו 1:1 על האלופה, פאנאתינאיקוס אתונה. המשחק המרכזי, בין אריס סלוניקי ואולימפיאקוס פיראוס, נסתיים בתיקו 2:2. פ.א.א.ו.ק. סלוניקי, שנפרדה בלא שערים מאתניקוס, מוליכה עם 3 נקודות משני משחקים, ומקדימה בהפרש שערים את אולימפיאקוס.

מונטיס יש עוד קבוצות באירופה
[illegible]

המאמן היוגוסלבי יגיע מתרתיים

מאת ראובן חנניה

המיועד לאמן את נבחרת ישראל בכדורגל, היוגוסלבי מיליין מילאנקר יגיע לישראל מחרתיים אחה"צ וייפגש באותו יום עם הוועדה המיוחדת של ההתאחדות לכדורגל בת"א.

המועמד השני, הפולני אנטון פיחונצ'יק, עדיין לא קיבל רשיון עבודה ואשרת יציאה לישראל, אולם בהתאחדות לכדורגל מקווים שבתחילת השבוע הבא יגיע ארצה.

לנבחרת ישראל צפוי משחק בין־ארצי בחודש הבא נגד רומניה ברמת־גן.

יצחק בן־יצחק יזניק הליגה ביום שישי בלוד

מאת יוסף חכם

שופט הכדורגל הבין־לאומי עובדיה בן־יצחק ינהל בשבת את משחק הליגה של האלופה, קבוצת הפועל תל־אביב, באיצטדיון גאון ביפו מול מכבי יפו.

יצחק בן־יצחק יזניק את הליגה הלאומית כבר ביום שישי בלוד, במשחק בין מכבי ת"א והפועל לוד.

את הדרבי הראשון של עונת המשחקים 1986/87, בין בית"ר נתניה, העולה לליגה הלאומית, ומכבי נתניה, ינהל יעקב שיינר.

שאר שופטי המחזור: משה אשכנזי, מכבי חיפה – מכבי יבנה; צבי שריר, בית"ר ירושלים – בני־יהודה ת"א; יהושע לויה, שמשון ת"א – מכבי פ"ת; אריה פרוסט, בית"ר ת"א – הפועל פ"ת; יאיר טילינגר, הפועל באר־שבע – הפועל כפר־סבא.

2 ניחשו 14

שני משתתפים ניחשו את תוצאות כל 14 המשחקים בגביע הטוטו בשבת וכל אחד יקבל כ־150 אלף ש"ח.

90 מנחשי תוצאות נכונות יקבלו 829 ש"ח; 1511 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 50 ש"ח ו־12858 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 6 ש"ח.

ברית־המועצות בראש הקליעה

ברית־המועצות זכתה באליפות העולם בקליעה שהתקיימה במזרח־גרמניה, כשצברה 18 מדליות־זהב, 9 כסף ו־8 ארד.

ברה"מ הקדימה את צ'כוסלובקיה 7־3־1; בולגריה 3־3־0; סין 3־1־2; מערב־גרמניה 3־1־2. הונגריה 2־3־2; מזרח־גרמניה 1־6־7; פולין 1־3־1 וארה"ב 1־2־4.

הצ'כי פאבל סוקניק נטל את הבכורה ברובה ועיר במצב כריעה, כשצבר 394 נקודות.

סין — אלופת העולם לנשים

האלופה האולימפית לנשים בכדורעף, נבחרת סין, זכתה אתמול בפראג באליפות העולם בנצחון בגמר את קובה — 1:3 (6:15, 7:15, 15:10, 9:15), במשחק שנמשך 105 דקות.

פרו נטלה את מדליית הארד בנצחה את מזרח־גרמניה — 1:3 (15:13, 14:16, 15:9, 15:8).

הפתעה היתה במשחק על מקומות 5־6: בראזיל והכניעה את ברית־המועצות — 0:3.

הדירוג התחתון: 7. יפאן; 8. דרום־קוריאה; 9. איטליה; 10. ארה"ב (סגנית האלופה האולימפית); 11. צ'כוסלובקיה; 12. בולגריה.

סין תארח את אליפות העולם בעוד ארבע שנים.

רק 11 קבוצות יפתחו מחר הליגה בכדורעף

● כדורעף

רק 11 קבוצות יפתחו מחר את משחקי הליגה הלאומית בכדורעף. זאת לאחר שקבוצת הפועל עיר־המפריץ והפועל מטה אשר התאחדו, ויופיעו בקבוצה אחת, בשם מטה אשר. עין־המפריץ — כפר־מסריק הודיעה, תימוקה ממשחקי הליגה.

המשחקים במחזור הראשון יהיו מחר: הפועל בת־ים — מכבי חיפה, הפועל כפר־סבא — מכבי ת"א, הפועל קרית־אתא — הפועל העוגן, אליצור ת"א — הפועל שריד/עמקים, הפועל המעפיל — הפועל רמת־אביב.

אתמול הושלמו ההעברות, שהאחרונות ביניהן היו ריקארדו קנטרוביץ עבר מאליצור ת"א להפועל כפר־סבא, ארז טאצ'ר מהפועל קרית־אתא להפועל שריד/העמקים, יורם דויטש מאליצור ת"א למכבי פ"ת, בארצית, גדי רולניק ממכבי ת"א להפועל ראשל"צ, יוסי טוב אפרים מכפר־חמכבייה למכבי ת"א, אורי עמרמי מהפועל עין־המפריץ להפועל המעפיל, עמי רייס ממכבי ת"א להפועל רמת־אביב ודני גלילי מהפועל בת־ים לאליצור ת"א.

רובינזון חתם בהפועל ת"א

מאת יצחק ויסהוף

ג'קי רובינזון הוחתם אתמול בקבוצת הכדורסל של הפועל ת"א וכבר נרשם במשרדי איגוד הכדורסל.

הרשמה מעניינת נוספת היתה אתמול של ארל ויליאמס, שנרשם בשורות אליצור נתן־דור רמלה מהליגה הארצית. ויליאמס אמור לנחות בשעות הבוקר המוקדמות.

● אלופת ישראל בכדורסל, מכבי ת"א, תצא ביום שלישי, בשבוע הבא, לסלוניקי ותתמודד באותו ערב נגד אריס סלוניקי. מכבי ת"א תשוב ארצה למחרת.

חשש: טרוריסטים מנסים לחבל במשחקי אסיה

אנשים עפו דרך החלונות מעוצמת הפיצוץ בסיאול

5 נהרגו ו־26 נפצעו בהתפוצץ פצצה שהוטמנה בפח האשפה

סיאול. בהתפוצצות עזה באולם הנוסעים הנכנסים בנמל־התעופה קימפו, בסיאול, נהרגו אתמול 5 אנשים ונפצעו 26, והתעורר חשש, כי טרוריסטים מנסים לחבל במשחקי אסיה.

דובר המשטרה מסר, כי ההתפוצצות נגרמה על־ידי פצצה שהוטמנה בפח־אשפה, בקרבת שער של המסוף.

המשטרה פתחה מיד בחקירה ותיגברה במידה נוספת את אמצעי הבטחון, כדי לשמור על הספורטאים שהחלו להגיע מ־28 מדינות, לקראת משחקי אסיה, שייפתחו בשבת הקרובה.

עדי ראייה מסרו, כי ראו שלושה אנשים עפים דרך חלונות וזכוכית מעוצמת הפיצוץ.

זה מספר שבועות מביעים שלטונות קוריאה הדרומית דאגה, שמא קוריאה הצפונית תחבל במשחקים, כדי לא לאפשר לסיאול נצחון תעמולתי על־ידי אירגון מוצלח של משחקי אסיה. עוד לפני הפיצוץ, הועמדו בכוננות גבוהה 100 אלף שוטרים ברחבי המדינה. סביב המיתקנים שבהם יתנהלו המשחקים ננקטו אמצעי בטחון קפדניים ביותר, והכפר שבו ישכנו הספורטאים מוקף שלוש גדירות פלדה.

רבים מבין 6,000 הספורטאים והנציגים הזרים כבר השתכנו בכפר, כולל 154 ספורטאים מסין, בעלת־ברית איתנה של קוריאה הצפונית, שאין לה קשרים רשמיים עם סיאול.

נוסף לחששות מפני טירור מצד קוריאה הצפונית, מתייחסים שלטונות סיאול בכובד ראש לאיומים של סטודנטים קיצוניים מקומיים, לשגר „קבוצות קומאנדו" כדי לשבש את המשחקים.

השלטונות מסרו אתמול כי שתי אוניברסיטאות בסיאול יפסיקו את הלימודים למשך שלושה שבועות החל מהיום, כדי למנוע סטודנטים מלקיים הפגנות.

סטודנטים קיצוניים מאשימים את הנשיא צ'ון דאו הואן בנסיון לנצל את משחקי אסיה וכן את האולימפיאדה שתתקיים כאן ב־1988, כדי לשפר את תדמית ארצו וממשלתו. סטודנטים אלה קובלים, כי מיליארדי הדולרים שיוצאו בשני אירועי ספורט אלה היו צריכים להינתן לפועלים ולחקלאים עניים. (עיד, ע־צ)

עוד קורבן: אנשי רפואה וכבאים מכניסים לאמבולנס את אחד משלושת השוטרים, שנפצעו אתמול בנסותם להרחיק פצצה מ„פאב" בשדרות האליזה בפאריס. (צילום: אי. פי)

פיצוץ שלישי בצרפת תוך שבוע; כל הזרים יחויבו להצטייד בוויזה

שני שוטרים ואיש בטחון נפצעו קשה ● ז'ורנאל דה־דימנש: מפקד ארגון סיעות מהפכניות חמושות לבנוניות הסגיר עצמו מחשש ש„המוסד" יחסלו

מאת ארנון יפה
כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שני שוטרים ואיש־בטחון נפצעו אתמול קשה, בנסותם להרחיק מטען חומר־נפץ מתוך פאב גדול בשדרות האליזה בפאריס.

הפעם גילו את הפצצה בעוד מועד. בתוך שקית פלסטיק, בפאב „רנו", ששקק מרוב אדם. המטען התפוצץ בידי שני שוטרים ואיש־הבטחון במרתף. הם נפצעו קשה בפניהם ובידיהם.

זהו הפיצוץ השלישי בתוך שבוע של ארגון סיעות מהפכניות חמושות לבנוניות, הפועל בשירות המודיעין הסורי, בנסיון להפעיל סחטנות על ממשלת צרפת. בהודעה, איים הארגון, הקרוי „ועדת הסולידריות עם האסירים הערביים", כי „הצרפתים ישלמו ביוקר על בוגדנות שני מנהיגיהם". הם תובעים שחרור מחבלים ערביים, ובייחוד — את מפקדם ג'ורג' איברהים עבדאללה.

„ז'ורנל דה דימנש" גילה, כי עבדאללה הסגיר עצמו ב־25 באוקטובר, בתחנת המשטרה בליון, כי חשש שסוכני „המוסד" הישראלי עוקבים אחריו כדי לחסלו. הוא נתקף פחד, הופיע בתחנת משטרה וביקש הגנה. סוכני שירות הבטחון הפנימי, „ד.ס.ט.", נטלו אותו משם למעצר. לפי העיתון, הוא נוטל חלק פעיל בניהול סחטנות הטרור האכזרית לשחרורו, באמצעות עורך־דינו ז'אק ורז'ס.

ההמונים שבילו אתמול אחר־הצהריים בפאב „רנו", שבו מוצגות מכוניות של חברת „רנו", נתקפו בהלה. כוחות משטרה איבדו את העשתונות והלמו באלות בהמון הנס על נפשו בזעקות אימים. גילוי המטען חסך קורבנות. הוא הונח על שולחן, בתוך אגרטל פרחים.

באותה שעה מסר ראש הממשלה, ז'אק שיראק, על סידרת אמצעים ללחימה בטרור, כמו הנהגת אשרות כניסה לצרפת לכל הזרים, פרט לנתיני הקהילה האירופית ושוויץ, למשך שישה חודשים. אך הממשלה אינה פוגעת בחסינות הדואר הדיפלומטי, חרף גילוי של ראש שירותי הביון „ד.ג.ס.ה.", כי בתוך שקיות מעבירים הסורים, הלובים והעיראקים נשק וחומרי־חבלה למחבלים. הממשלה אימצה אמצעים משפטיים, המרחיבים את חופש הפעולה של המשטרה. היא תגביר את השמירה בגבולות צרפת. אלף חיילים התפרסו אתמול בגבול צרפת־גרמניה־בלגיה. על חלק מן האמצעים הוטל איפול. משערים, כי יטילו על מחלקת המבצעים של שירותי הביון לפעול נגד קיני טרור בביירות.

שיראק איים על מפעילי הטרור באומרו, כי יבוא יום, שבו ייתפס טרוריסט „על חם", ואז הוא ידבר. אלה שמפעילים את הטרור חייבים לדעת, כי נאתר אותם ונגמול להם בצורה דרקונית.

איומים אלה נשמעים סוריאליסטיים. ידוע, כי השירותים הצרפתיים יודעים בדיוק כי הסורים עומדים מאחורי מטמיני הפצצות. מטה ארגונם שוכן בכפר קורנאס, על גבול לבנון־סוריה. הם חברי „המפלגה הסורית העממית".

שיראק חסביה, כי גל הטרור קשור בחידוש יוזמות השלום במזרח התיכון.

על סף פשיטת־רגל פיננסית של האו"ם נפתחת מחר העצרת הכללית

מרכז האו"ם. — העצרת הכללית של האו"ם תפתח מחר את מושבה ה־41, בעוד האו"ם ניצב על־סף פשיטת־רגל פיננסית.

בלי להזניח את הנושאים המסורתיים, ובראשם החמרת העיצומים נגד דרום־אפריקה, תצטרך עצרת זו לקבל החלטות על רפורמות, רבות מהן מכאיבות, העשויות להכריע את עתידו של הארגון הבין לאומי.

כמדי שנה, מצפים באו"ם להשתתפותם של ראשי מדינות וראשי ממשלות במושב הפתיחה, ביניהם הנשיא רייגן (השתתפותו עדיין אינה רשמית), קוראסון אקינו מהפיליפינים, מלך ספרד חואן קארלוס, נשיא מקסיקו מיגל דה־לה־מאדריד, קולונל דניס סאסו נגסו מקונגו, ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק וכן 120 שרי־חוץ. (ע־צ)

טראגדיה הודית

העיירה נחרבה, 4 נהרגו ועשרות נפצעו... בקרבות על רקע רומנטי

ניו־דלהי. – ארבעה בני־אדם נהרגו ו־57 נפצעו בקרבות בין שתי כתות בהודו, שגרמו לחורבנה של עיירה, לאחר שצעיר מכת ה„טמאים" נמלט עם אהובתו מכת גבוהה יותר — מסרה אתמול סוכנות הידיעות ההודית.

בידיעה נאמר, כי הטראגדיה ההודית הזאת בנוסח רומיאו ויוליה השאירה 200 בתים הרוסים בכפר יארי, לאחר קרבות שהתחוללו בכפר בימי חמישי ושישי.

העיירה יארי נמצאת במדינת אוריסה, במזרח הודו, אזור [illegible] הקרבות פרצו, כאשר המון של בני כת ה„טמאים" ניסו להחזיר אליה את הנערה בכוח, לאחר שהמשטרה עצרה את אהובה הצעיר ושלחה אותה מחדש להוריה. תושבי העיירה, שנמלטו בעת שהתחוללו בה הקרבות, החלו רק עתה לחזור ומצאו מאות בתים הרוסים או שרופים כליל. (עד"ר)

דיפלומט עיראקי נרצח בפקיסטאן ממטען שהוטמן במכוניתו

קאראצ'י. — סגן הקונסול הכללי העיראקי בקאראצ'י נהרג אתמול בהתפוצצות שאירעה במכוניתו, כאשר ביקש לנסוע לעבודתו.

לפני ארבעה חודשים הוטמנה פצצה מתחת למכוניתו של דיפלומט עיראקי אחר בקאראצ'י, ג'אסים סעיד, אולם היא התפוצצה לאחר שהמכונית כבר הסתלקה מהמקום.

איש לא טען לאחריות לפיצוץ, אולם השגרירות העיראקית האשימה מיד את איראן באחריות לפיגוע. (עד"ר, ע־צ)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 14.9.86

מטבע	יחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.4823	1.5009	1.4874
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4837	1.5023	1.4920
מרק גרמני	1	0.70	0.74	0.7149	0.7238	0.7146
לירה שטרלינג	1	2.14	2.24	2.1781	2.2053	2.1828
פרנק צרפתי	1	0.21	0.22	0.2186	0.2213	0.2184
ין יפני	100	0.94	0.98	0.9533	0.9651	0.9531
גילדן הולנדי	1	0.62	0.65	0.6354	0.6434	0.6326
פרנק שווייצרי	1	0.87	0.91	0.8829	0.8939	0.8787
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2123	0.2149	0.2129
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2009	0.2034	0.2007
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1883	0.1906	0.1887
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.2965	0.3002	0.29
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0686	1.0819	1.0748
דולר אוסטרלי	1	0.89	0.95	0.9176	0.9291	0.9227
ראנד דרום אפריקני	1	0.38	0.64	0.6276	0.6359	0.6319
פרנק בלגי	10	0.33	0.35	0.3420	0.3463	0.3443
שילינג אוסטרי	10	1.00	1.05	1.0170	1.0296	1.0165
לירה איטלקית	1,000	1.02	1.08	1.0371	1.0501	1.0343

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה „המרכז"
רחוב וולפסון 10 פתח־תקוה, טל. 902051

הודעה לפי סעיף 149 לחוק

ניתנת בזה הודעה כי הוגשו לדיון הועדה בקשות ל: „שמוש חורג", „הקלה" ו„תשריט חלוקת קרקע בסטיה מתכנית" כמפורט להלן: –

ישוב	חלקה	גוש	רחוב	מס'	שם המבקש	תיק מס'	מהות הבקשה
גני תקוה	183	6720	הר סיני	18	מ.ר. מגדל	741/18	הקלה בשטח הבניה עד 6% ושטח תכסית הקרקע
גני תקוה	183	6720	הר סיני	18	ממשה	742/18	הקלה בשטח הבנייה עד 6% ושטח תכסית הקרקע
גני תקוה	279	6720	סמטת עמק זבולון	9	מורחי ראובן	145/18	ניצול שטח של יחידת דיור השניה ליחידה אחת
גבעת שמואל	226	6189	הזיתים		אבנר כהן	1115/94	הקלה במספר הקומות בקוי בנין צדדיים ואחורי עד 10% וניצול של 4 יח' ל־2 יחידות
גבעת שמואל	580	6189	בארי	8 ב'	פנינה סבן	723/94	הקלה בשטח הבניה עד 6%
באר יעקב	97	3832	עוזיאל		נעים עמרם	1080/22	ניצול שטח של יחידת דיור השניה ליחידה אחת
גבעת שמואל	573	6189	בארי	3	שכטמן מרדכי	1024/94	הקלה בשטח הבניה עד 6% ובשטח כיסוי הקרקע
גבעת שמואל	145	6189	הזיתים		הראל אפרים	1037/94	הקלה בקו בנין צד עד 10% + ניצול שטח של יחידת דיור השניה ליחידה אחת + הקלה בשטח עד 6% הקלה
בית דגן	152	6075	כצנלסון	16	אלוזר שלום	284/21	הקלה בשטח כיסוי קרקע
באר יעקב	85	4040	ז'בוטינסקי	5	סערע מרדכי	901/22	הקלה במס' הקומות
נוה מונוסון	325	6695	הדר	18	אמיר גרליה	422/139	הקלה בקו בנין צד עד 10%
גבעת שמואל	463	6189	גמרובר		משה מטל	1114/94	ניצול שטח של יחידת דיור שניה ליחידה אחת
גבעת שמואל	636	6189	יצחק שדה	26	צבי אביבי	253/94	הקלה בקו בנין אחורי עד 10% וניצול שטח של יחידת דיור שניה ליחידה אחת
באר יעקב	72	3831	הרב קוק	67	רבקה מורים	780/22	ניצול שטח כיסוי הקרקע של יחידת דיור שניה ליחידה אחת
גני תקוה	219	6720	עמק יזרעאל	16	קרקו בנו	610/18	הקלה בשטח תכנית עד 6% + הקלה בקו בנין צד עד 10%
באר יעקב	2	4040	שאינס	10	יצחקי דניאל	830/22	הקלה בשטח כיסוי הקרקע+שטח הבניה עד 6%
סביון	1627	6722	הקשת	7	פולין סלון	776/148	הקלה בשטח הבניה עד 6%
גבעת שמואל	829	6189	בן גוריון פינת הזיתים		חכ' דניאל	795/94	הקלה במס' הקומות בשטח הבניה עד 6%, 2.5% לתוס' קומה+5% למעלית+קוי בנין צד עד 10%

כל המעוניין אם כבעל ואם מבחינה אחרת בקרקע, בבנינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם יוכלו לעיין בהעתקי התכנית במשרדי הועדה המקומית בשעות העבודה הרגילות ולהגיש התנגדויותיהם תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

י. רוסמנסקי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה – „המרכז"

טלקס

● פשיטה על מפעלים המעסיקים עובדים זרים

חוליות ביקורת של משרד־העבודה־והרווחה ולשכת התעסוקה באיזור חיפה פשטו אתמול על רכבת ישראל, וולקן יציקות, וולקן הנדסה ומפעל אגם ורשמו דו"חות בגין העסקת עובדים זרים ללא היתר.

פשיטת חוליות הביקורת אתמול באה בעקבות כתבתו של עמוס כרמלי ביום ששי ב„מבט" ליל שבת, בה הוברר כי מאות עובדים זרים מועסקים ללא היתר במפעלי תעשייה פרטיים וממשלתיים באיזור חיפה.

נודע, כי למפעלי וולקן היה היתר העסקה לעובדים זרים שתוקפו פג בחודש דצמבר 1985. לרכבת ישראל ולמפעל אגם לא היה כל היתר להעסקת עובדים זרים.

יואב אביב

● נחתם הסכם עבודה לשכירי „אגד"

הסכם עבודה לשנים 88־1986 ל־4000 העובדים השכירים ב„אגד" נחתם אתמול בתל־אביב. על ההסכם חתמו מחזיק תיק השכירים בקואופרטיבים, דן שרבצארד, ויו"ר הנהלת החברה, שלמה לוין.

ההסכם מסדיר את טבלאות השכר לגבי המיגזרים השונים של השכירים. הוא נחתם לאחר משא־ומתן ממושך.

אבשלום קווה

● הפגינו נגד פתיחת פאב בחיפה

50 תושבי שכונת רוממה בחיפה הפגינו במוצאי שבת וחסמו את דרך פיקה עם מכוניותיהם במחאה נגד פתיחת „פאב השמורה" בשכונתם.

למקום הוזעקה המשטרה ולאחר שיחה עם ראש לשכת הסיור במרחב חיפה, סגן ניצב שרגא לוי, נפתחה הדרך.

כתבנו מוסר, כי מאז נפתח הפאב החדש סובלים דיירי רוממה מרעש, מחוסר מקומות חנייה, מעשן וממפגעים שונים אחרים.

יואב אביב

● חוסל המשבר במכבי־אש חולון

ביוזמתו של מזכיר מועצת פועלי חולון ואנשי האיגוד המקצועי חוסל המשבר הממושך בתחנת כיבוי אש חולון בת־ים. בתחנה זו סירבו הכבאים לעבוד במחיצתו של קצין מניעת דליקות יצחק כהן, שגרם בעדותו להרשעתו בדין של מפקד התחנה בגין מעשים מגונים שביצע בכבאים.

פרטי ההסדר יימסרו במסיבת עתונאים שהצדדים המעורבים בסכסוך יקיימו בימים הקרובים.

אשר שילוני

● ברית ערים תאומות כרמיאל־מץ

„אני מקווה שדברי הנאמרים מעבר להר מירון יגיעו עד לפרברי ביירות, שבה מוחזקים בני ערובה צרפתיים חפים מפשע", אמר אמש ראש עיריית מץ, הסנטור הצרפתי ז'אן מרי רוש, במהלך טקס חתימת ברית ערים תאומות עם כרמיאל.

בטקס בכרמיאל נכחו 50 אנשי המשלחת הצרפתית שהגיעה לארץ כדי להדק את הקשרים הכלכליים והאקדמיים בין ערים לבין כרמיאל והטכניון בחיפה.

יהודה צור

● מבטים ומסעות — תערוכת צילומים של פנחס קול

תערוכת צילומים „מבטים ומסעות" של הצלם פנחס (קוני) קול מערד נפתחה ב„בית האמנים" בירושלים. זוהי תערוכתו הששית בארץ.

קול זכה בפרסים בינלאומיים רבים ביניהם שתי מדליות זהב בתערוכות צילום בהונג־קונג והודו. צילומיו הוצגו בתערוכות במדינות רבות באירופה, ביניהן פולין ורומניה, וכן בארה"ב ואסיה.

דורית גפן

רוצחי בן־עובדיה והתייר פול אפלבי — למאסר עולם

3 מחבלים אחרים מאותה חוליה נדונו ל־8־25 שנות מאסר

מאת זהבה מוזס,
כתבת „על המשמר"
וסוכנות עתי"ם

בית־המשפט הצבאי בלוד הטיל אתמול מאסר עולם על שני חברים בכנופייה בת 7 מחבלים ועונשי מאסר קלים יותר על 3 חברים אחרים של הכנופייה. משפטם של שני חברי הכנופייה הנותרים יישמע בנפרד.

חברי הכנופייה הואשמו ברצח זהבה בן־עובדיה במשרדה בעיר העתיקה בירושלים והתייר האנגלי פול אפלבי. כמו־כן ירו חברי החוליה בשני אנשים נוספים, אך לא הצליחו לרצחם. הכנופייה פעלה בשליחות פלג אבו מוסא בפת"ח.

השניים שנידונו למאסר עולם הם עלי באדר רג'יב מסלימאני בן 29, והאלד אחמד מחסין בן 21, שניהם מירושלים. שלושת האחרים הם פואר האום בחתאן, בן 25 שנידון ל־25 שנות מאסר, נהאד טאהר סנדוקה, בן 23, שנידון ל־10 שנות מאסר, ומחמר סלמן ג'אבר אל חטיב, בן 31, שנידון ל־8 שנות מאסר. גזר דינם של חמשת אלה ניתן לאחר שהודו באשמה. שני הנותרים, עמר חטיב, בן 23, ועצאם ג'נרל, בן 32, כפרו באשמה, ועל כן יישמע משפטם בנפרד.

מפקד החוליה, מסלימאני, כבר נידון בעבר למאסר 18 שנה, אך שוחרר במסגרת חילופי השבויים אשתקד. תוך זמן קצר לאחר מכן חידש את פעילותו, גייס את ששת חברי החוליה האחרים, ארגן עבורם נשק וכלי־רכב ואימן אותם. לאחר מכן החלו לפעול.

התובע הצבאי סרן גיל גרשוני תבע מבית־המשפט להחמיר בעונשם של המחבלים אשר פגעו בחפים מפשע. הוא ציין שכולם שותפים למעשים, גם אלה שלא ביצעו בפועל את הרצח אך סייעו לחבריהם בפעולה.

לפני גזירת הדין הכריזו הנאשמים, כי „גזר הדין אינו מעניין אותם" וכי הם „ימשיכו במהפכה". בעקבות זאת הוצאו מן האולם וגזרי הדין הוקראו שלא בפניהם על־ידי נשיא בית־הדין, אל"מ אהרון אלפרן.

חברי החוליה הואשמו בהתארגנות לצורך רציחתם של תיירים אמריקנים ואנגלים לאחר הפצצת ארה"ב על לוב. בחודש מארס 1986 ירו חבריה בתייר האמריקני דוד בלומנפלד בשוק הבשמים בירושלים והוא נפצע קל בראשו. באפריל הם רצחו את זהבה בן עובדיה בת 59, שהיתה בעלת משרד ליחסי ציבור בירושלים העתיקה, לאחר שחשדו כי היא עובדת עם המודיעין הישראלי. באותו חודש ירה חבר החולייה ברחוב ויא דולורוזה לעברו של תייר מגרמניה הרמן רייט, אך החטיא ופגע בכתפה של אשתו.

כשנתפרסמו הידיעות על תמיכת אנגליה בפעולה האמריקנית חיפשו קרבן בריטי, הם ניגשו לפול אפלבי ליד גן הקבר הקדוש בעיר העתיקה, והפעם ביקשו להיות בטוחים: „מניין אתה?", שאלו אותו. „מאנגליה", השיב, ואז ירו כדור בראשו.

על הנאשמים לימדו סניגוריה עורכי־הדין לאה צמל ומוחמד נעמנה.

2 עצירים בטחוניים נרצחו בכלא שכם בידי חברם לתא

מאת זהבה מוזס,
כתבת „על המשמר"

שני עצירים בטחוניים שהיו כלואים בכלא שכם נרצחו אתמול לפנות בוקר בחניקה בעת שנתם, ע"י עציר שלישי שהיה עימם בתאם. הרוצח הודה במעשה ואמר בחקירתו כי עשה זאת משום שהשניים שיתפו פעולה עם ישראל.

„בוא ותיקח את שני הכלבים שלך מפה", אמר החשוד ברצח, ראש חוליית מחבלים של החזית העממית, לסמל החצר בכלא. הסוהר ניגש לתא ומצא את שני העצורים, בני 22 משכם, גם הם חברי החזית העממית, ללא רוח חיים.

השניים היו עצורים עד תום ההליכים בחשד שהיו חברים בארגון עויין והשתתפו בפיגועים וזריקת בקבוקי תבערה. החשוד ברצח עצור אף הוא עד תום ההליכים בחשד שעמד בראש חוליה שביצעה פיגועים.

כוחות הבטחון פתחו בחקירה.

2 תלמידי תיכון נדקרו ע"י חברים לאחר ששתו לשכרה

מאת יואב אביב,
כתב „על המשמר"

שני תלמידי תיכון מקריית־ים נדקרו בסכין ביום ששי בלילה על־ידי חברים לאחר ששתו לשכרה.

המקרה אירע בשעות הלילה המאוחרות כשקבוצה בת 10 תלמידים יצאה לבילוי בבריכת קריית־ביאליק, שם לגמו בירה. בתום הבילוי בבריכה החליטו עשרת הילדים לצאת וללגום עד אובדן החושים. הם פנו לפאב „השרה" בקריית־מוצקין, שם קנו בקבוקי וודקה. לאחר ששתו ולקחו עימם כמה בקבוקים לדרך הגיעו הנערים לכיכר התותה בקריית־מוצקין, שם התמוטט אחד מהם ואיבד את הכרתו. בן־דודו, שהיה אף הוא שתוי, חש לעזרתו, ואז שלף נער שלישי סכין והחל דוקר את שני חבריו. ניידת של המשמר האזרחי שחלפה במקום העבירה את הנדקרים לתחנת מד"א בקריה.

הנער החשוד בדקירה נעצר אתמול על־ידי שוטרי תחנת זבולון.

בעקבות הפרשה הורה מפקד תחנת זבולון, סגן ניצב יעקב בורובסקי, לסגור את פאב „השרה" ל־30 יום.

כתבנו מוסר, כי בעקבות הרצח במועדון שלנגע,דן בתל־אביב לפני כשלושה שבועות הנחה מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, את כל מפקדי המרחבים והתחנות לאכוף בחומרה את איסור מכירת משקאות חריפים לבני נוער.

תושב כפר מסר טוען שאושפז לאחר שהוכה בידי שוטרים

מאת קאסם זייד,
כתב „על המשמר"

מפקד מרחב הגליל מינה קצין לבדיקת תלונתו של גאנם מוחמד זועבי מכפר מסר שבעמק יזרעאל, הטוען כי הוכה בידי שוטרים מתחנות קריית־שמונה ועפולה.

בתלונתו טוען זועבי (25), כי ביום ג' שעבר הגיעו לביתו בשעות הערב שלושה שוטרים מתחנת עפולה ודרשו ממנו להתלוות אליהם לתחנה כדי למסור עדות. שם הוא נמסר לידיהם של שני שוטרים מתחנת קריית־שמונה.

לטענתו, כבלו שני השוטרים את ידיו באזיקים ודחפוהו לתוך מכונית מבלי להודיע לו לאן הם מובילים אותו ובגין מה הם עוצרים אותו. כשיצאו מתחנת עפולה קיללוהו השוטרים והיכוהו בכל חלקי גופו. כאשר הגיע יחד עם השוטרים לקריית־שמונה סרב היומנאי, לדבריו, להכניסו לתא המעצר ודרש משני השוטרים להעבירו לתחנת מ.ד.א. בעיר כדי להגיש לו עזרה ראשונה. אך לטענתו סירבו השוטרים לעשות זאת והכניסוהו לתא המעצר.

לדברי זועבי התקשר אחיו למחרת לעורך־הדין שלמה אליקיר מטבריה וזה דרש בתוקף להעבירו לבית־חולים בצפת.

זועבי קיבל טיפול בבית החולים ושולח לביתו ומאז הוא מרותק למיטה כשסימני אלימות נראים בכל חלקי גופו. עינו ומצחו עדיין נפוחים והוא מתקשה לדבר ואינו מסוגל לאכול.

דוברת מרחב הגליל אישרה את התלונה ומינוי קצין בודק לפרשה.

הדוברת הבהירה, כי זועבי נעצר ונחקר בגין מעשה מגונה והוא הודה באשמה ונפתח נגדו תיק.

בפלילים

בן־שימול הורשע בפרשת גניבת הנשק מצה"ל

דוד בן־שימול בן 22 מכפר תבור, היהודי היחיד שנעצר בזמנו בפרשת גניבת הנשק ממחנות צה"ל ומכירת חלק ממנו לארגוני מחבלים — הורשע בדין על סמך הודאתו. גזר־הדין יינתן על־ידי השופט מיכה לינדנשטראוס בבית המשפט המחוזי בנצרת בסוף החודש הבא, לאחר שיקבל תסקיר מקצין מיבחן.

בן־שימול, ששירת בצה"ל בעת שמכר את הנשק, הודה בכל הסעיפים שפורטו בכתב־האישום נגדו, למעט העובדה שחלק מהנשק הגיע לארגון מחבלים, לטענתו לא ידע על כך בעת שמכר את הנשק הגנוב.

התביעה האשימה אותו, כי בעת היותו חייל בצה"ל מכר בין השנים 84־1983 5 כלי נשק לסוחר ערבי מדבורייה, הלה מכר אותם לתושבי הגדה וחלק מהם הגיעו לחבר בארגון מחבלים שהעביר אותם לארגונו.

התובעת עו"ד שלוה לוין, סגן בכיר לפרקליט מחוז הצפון, אמרה בבית־המשפט, כי לא תביא ראיות נוספות, אך היא שומרת לעצמה את הזכות, במהלך הדיונים לעונש, להתייחס לעובדה כי הנשק נמכר לאנים מוסטפה סרחאט מהגדה, המשתייך לארגון מחבלים ואשר העביר את הנשק לארגונו. (עתי"ם)

„שכרה" של אדיבות

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

בעלת משרד נסיעות ותיירות בתל־אביב, שנהגה באדיבות כלפי נהגת מבולבלת גילתה לאחר מעשה כי האדיבות עלתה לה ביוקר.

רחל שיינמן, בעלת משרד ברחוב ה' באייר, סיימה את עבודתה ביום ו' ועמדה לסגור את משרדה. לפתע עצרה לידה מכונית ונהגתה פנתה אליה במספר שאלות. בעלת המשרד נפנתה לענות לה והשאירה את דלת המשרד פתוחה. כשנסעה המכונית הבחינה בעלת המשרד בצעיר אלמוני היוצא מפתח משרדה. בבדיקה שערכה התברר לה כי הכספת נפתחה והוצאו ממנה 100 ש"ח ו־50 פרנק שווייצריים.

נאשם באונס אשתו: האיסלם מרשה זאת

מאת כתב „על המשמר"

קיום יחסי מין עם אישה בניגוד לרצונה אסור על־פי דיני היהדות אך מותר לפי דיני האיסלם — טען אתמול, עו"ד אלי ביתן בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע, המייצג ברואי בן 41 משבט אל־עזאזמה, שנאשם באינוס אישתו בת ה־15 וחצי ובריבוי נישואין.

השופט יצחק שבתאי קבע, שהפרקליט לא הביא תימוכין לטענתו זו וציווה לעצור את הנאשם עם תום ההליכים המשפטיים נגדו.

הנערה ברחה מבית בעלה זמן קצר לאחר החתונה והיא שוהה כעת במשמרת אצל שייח' ידוע בנגב ותוזמן להעיד עדות מוקדמת נגד בעלה.

בא־כוחו של הבעל טען בבית־המשפט, כי על־פי דת האיסלם מותר לבעל לבעול את אשתו בכוח. השופט יצחק שבתאי פסק, כי „אינני סבור שיש צורך בשלב זה לבחון את השאלה המשפטית עד תומה, וממילא שאלה זו תתברר לאשורה על רקע העובדות שיוכחו במהלך המשפט. כמו־כן, הסניגור אינו מחזק את טענתו בראיה כלשהי ממנה ניתן להסיק, כי הדת המוסלמית מתירה בעילת אישה נגד רצונה".

כאמור, הורה השופט לעצור את הבעל עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

יעקב רייכל ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה ונתייחד עם זכרו
ביום רביעי י"ג אלול תשמ"ו 17.9.86, בשעה 16.00
בבית העלמין סגולה בפ"ת
נפגשים בבית העלמין

המשפחה המתאבלת

לשלום רבר והילדים
משתתפים בצערכם במותה של

גוסטה רבר

חברים מקיבוץ בר־עם

לרפי דבורה ולבני משפחתו
אתכם באבלכם במות

האם

סניף על המשמר — י־ם

לברוך רוזנבלום והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד במות

האם

בית להבות חביבה

למשפחת כהן
ולקיבוץ זיקים
משתתפים בצערכם במות

איזי

בית יד מרדכי